

Jašubeg en Jered

novice iz Drugotnosti

POROČAMO

- ISTRAKON, PAZIN, HRVAŠKA
- EUROCON 2013, KIJEV, UKRAJINA
- SFERAKON, ZAGREB, HRVAŠKA
- GOBLICON, MARIBOR, SLOVENIJA

OCENJUJEMO

- STONEHENGE APOKALIPSA

• POZABA

• STAR TREK: V TEMO

PREBRANO ZA VAS

- ŽIGA ŽIGON: BELUGE
- MARTIN VAVPOTIČ: CLOCWORKS WARRIOR

SF INTERVJU

- CHERYL MORGAN

POGLEDI

- VITEZI IN ČAROVNIKI

IZOBRAŽEVANJE

- FILMSKE MEDZVEZDNICE – IZ VSEH KRAKOV GALAKSIJE
- DELAVNICA PRVA STRAN

KRATKE ZGODBE

- ANDREJ IVANUŠA: ZAJČJA TACA
- TANJA MENCIN: LUCIANO
- BOJAN EKSELENSKI: DVD ŽIVLJENJA
- VID PEČJAK: BENCINSKA VOJNA in GOLAZEN (PODOBE PRIHODNOSTI)

Jašubeg en Jered

ISSN 1855 - 6434

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

Izdajatelj in urednik:

Bojan Ekselenski

Ljubljanska cesta 5A, 3000 Celje

Društvo Zvezdni prah Maribor
Stritarjeva 24, 2000 Maribor

GSM: +386 40 642 356 (Bojan)

E-pošta: bojan.ekselenski@gmail.com

Internet: www.drugotnost.si

Preostalniki:

Oblikovanje: Andrej Ivanuša

Uredniški odbor: Amedeja M. Ličen

Naslovnica:

Alien City on Mars © free wallpapers

Copyright © 2013 Bojan Ekselenski
Vse pravice pridržane.

Besedila, slike in oblikovne rešitve
je prepovedano kopirati na kakršenkoli
način brez dovoljenja izdajatelja.

BEK = Bojan Ekselenski

JIV = Jani Ivanuša

ANI = Andrej Ivanuša

NOVOPEČENI

▪ Kje ste novi avtorji?

Verjamem, da je v Sloveniji precej ljubiteljev in ljubiteljic fantazije, znanstvene fantastike in horrorja, ki imajo tudi ustvarjalno energijo. Žal nimamo nobenega periodičnega glasila, ki bi redno objavljalo in s svetovanjem pomagalo avtorjem pri njihovih prvih korakih v svet ustvarjalnosti. Prav Jašubeg en Jered torej orje ledino.

▪ Kaj lahko avtorji pričakujete?

Vsako delo bo šlo skozi nekaj rok. Prvo sito je pravopisno, torej skladnja in pomenoslovje. Nadalje gre skozi vsebinsko pretresanje. Ne bomo iskali napak, temveč kvaliteto. Objavili bomo dve ali tri najkvalitetnejše zgodbe. Objavili bomo zgoščeno oceno vsakega prispelega dela, pri čemer bomo avtorjem svetovali, kako naprej.

▪ Kam poslati svoje umetnine?

Svoje umetnine pošljite na e-naslov:
bojan.ekselenski@gmail.com

PREBERITE V TEJ ŠTEVILKI ...

Kot vedno pričenjamo številko z uvodnikom, spekulativnimi novicami in z rubriko *O življenju, Vesolju in sploh Vsem*. Seveda smo vse skupaj začinili še z *Vesoljskim humorjem*.

⇒ *Več na straneh od 3 do 7*

Nato sledijo poročila s konvencij in dogodkov, ki so jih obiskali člani društva Zvezdni prah (berite: uredniki tega fanzina). Nabralo se je kar precej zadev: Istrakon v Pazinu na Hrvaškem, Eurocon 2013 Kijev, Ukrajini, kjer nas je razveselila nagrada ESFS (Encouragement Award) za Martina Vavpotiča in njegovo steampunk novelo v angleškem jeziku *Clockworks Warrior*, bili smo na petintridesetem(!) srečanju SF&F navdušencev Sferakon v Zagrebu na Hrvaškem in poročamo še Goblicon-u, prvi igričarski 'fešti' v Sloveniji v Mariboru.

⇒ *Več na straneh od 7 do 15.*

Trekiji so letos znova dobili novo dozo 'šusa' s filmom *Star Trek: Into Darknes*. Seveda smo si ga ogledali tudi mi in podali oceno. Še dva filma na DVD smo pogledali: *Stonehenge Apocalypse* in *Oblivion*.

⇒ *Več na straneh od 16 do 19.*

V roke smo dobili domač SF roman Žige Žigona z naslovom *Beluge*. Dober prvenec, moramo priznati. Pa še slovenski povrh! Vsekakor pa se nismo mogli izogniti, da ne predstavimo nagrajene steampunk novele *Clockworks Warrior*.

⇒ *Več na straneh od 20 do 21.*

Hej, hoj! Uspel nam je velik met. Urednica pomembnih britanskih in ameriških SF&F edicij nam je dala intervju. Dame in gospodje, Cheryl Morgan!

⇒ *Več na straneh od 22 do 25.*

Nato sledijo: kritični/pohvalni pogled na epski fantazijski ep *Vitezi in Čarovniki*, izobraževanje o *medzvezdnicah*, ki se s šestim delom zaključuje in delavnica *Prva Stran* ali kako pisati/oblikovati zgodbo iz fiktivne proze.

⇒ *Več na straneh od 26 do 39.*

Zadnje tretjino fantina, ki se je tokrat napihnil na 60 strani (ne, ni dvojna številka!) pa zapolnjujejo nove SF & F & H zgodbe. Uživate!

⇒ *Več na straneh od 40 do 59.*

OCENJEVALNI STANDARDI

Za ocenjevanje filmov v kinu in na DVD ter knjig uporabljamo naslednja merila:

Film v kinu:

- 2,0 - zgodba (njena izvirnost, izvedba v scenarističnem pomenu, ipd.),
- 1,5 - izvedba (glasba, režiserski prijemi, kamera, posebni učinki),
- 1,0 - igra (verodostojnost igre, vživetost v vlogo, prepričljivost, ipd.),
- 0,5 - tehnična kvaliteta izvedbe (3D, kvaliteta slike, zvoka).

DVD film:

- 2,0 - zgodba (isto, kot pri filmu v kinu),
- 1,0 - igra (isto, kot prej),
- 0,5 - oprema škatle (bonusi, kvaliteta ovitka, dodatne vsebine),
- 0,5 - razmerje cena / kvaliteta (kaj dobiš za zahtevan denar),
- 1,0 - tehnična kvaliteta dobljenega (kvaliteta slike, zvoka).

Knjiga :

- **VSEBINA (max. 5,0)**
- 3,0 - zgodba (njena izvirnost in njeno vodenje od začetka do zadnje strani),
- 1,0 - izvedba ideje (žanrska umeščenost, preseganje ali stapljanje žanrov)
- 1,0 - podajanje zgodbe (jezikovna vsečnost, izvirnost, jezikovna barvitost v skladu z zgodbo, ipd.),
- **OBLIKA (max. 5,0)**
- 2,0 - oblikovanje (kako je knjiga oblikovana, prelom knjige, ipd.),
- 2,0 - spletna podpora in vsebinski dodatni bonbončki,
- 1,0 - dobljeno za denar ali razmerje cena / kvaliteta (kaj dobiš za svoj denar v primerjavi s primerljivo konkurenco).

Najvišja možna ocena v vseh primerih je 5! Tako, zdaj veste kakšna so merila. Pri vsakem opisu bo analiza, kje je izdelek dobil in kje izgubil ter seveda skupna ocena.

UVODNO MODROVANJE

Bojan Ekselenski

Eurocon 2013 se je iztekel. Udeleženi smo bili tudi mi, saj je član Zvezdnega prahu Martin Vavpotič dobil ESFS Encouragement award. Pa to briga koga izza slovenskih plotov samovšečne samozadostnosti? Seveda ne. Kulturniška karavana gre naprej, a psi so obmolknili ob čudnosti te karavane.

Slovenska scena nam ljubih žanrov je ena velika mešanica samozadostnih vrtičkov, občasne brezbriznosti in morebiti samo-zaverovanosti. Kljub mnogim entuziastom so za nekoga od zunaj ti zidovi še kako vidni.

Posledice vsega tega so jasne. Znanstvena fantastika in fantazija sta že ves čas samostojne Slovenije zgolj podzemlje kulture. Ker je podzemlje, se s tem nihče ne ukvarja strokovno. Tu in tam pade kakšno diplomsko delo, ki obleži v knjižnici, dostopno samo publiko domicilne knjižnice. Če pa literarna stroka slučajno malce bolj javno pokuka v kavno usedlino ZF&F ustvarjanja, to počne odtujeno od avtorske baze. Na slovenski sceni je obstaja nekaj društev, ki delujejo v okviru svojih parcialnih interesov in je sodelovanje predvsem občasno ali na nek način zaprto. Obveščanje o dogodkih je vedno interesno in ne obče.

Imamo društva ljubiteljev Tolkiena, animejev, risank in stripov. Poleg ljubiteljskega je tudi avtorsko društvo in društvo igralcev namiznic. Omenil sem samo formalne organizacije. Ta področja so lepo pokrita, vendar gre pri tem za drobno sistemsko napako. Največ problema predstavlja dejstvo, da nam medsebojna komunikacija ne gre najbolje od rok. Tu sem kdaj tudi sam malce neroden, da

takoj priznam svoj greh. Med organiziranimi akterji ni vedno dovolj izmenjave.

Posledice?

To je prišlo do izraza pri komunikacijskem šumu okoli nove konvencije Na meji nevidnega. Drug primer komunikacijskega šuma je bil nedavno tudi v zvezi z Gobliconom v Mariboru na zadnji majski vikend. Je bilo res odgovornim za prireditve težko spesniti preprost E-mail z vabilom in PDF plakata, da bi ga lahko objavili na Drugotnosti in že v prejšnji številki? Na srečo je v tej številki fanzina poročilo s te igričarske prireditve. Tretji primer pa je nezainteresiranost pri sodelovanju za pripravo kakšnih nominacij za nagrade (EFSF, Drejkove).

Slovenija je premajhna, da bi si lahko privoščila takšno samoizolacijo in samozapiranje v lastne fevde.

Te dni bomo objavili začetek nominacij za Hugo nagrade, ESFS nagrade in Drejkove nagrade. Pravila so v fanzinu in na portalu Zvezdni prah. Pri tem se soočamo z nezainteresiranostjo večine, ki bi jih moralo vsaj malo zanimati. Lani je bilo izdanih kar nekaj ZF&F knjig, vendar avtorji očitno, namesto, da bi aktivno širili glas o sebi med skupnostjo, samo čakajo, kaj bo z njihovimi deli. Tudi pri kratkih prozih delih je problem branja in kritičnega (ne kritikantskega, tega je običajno preveč) branja. Pri likovnih delih pa je itak treba dobesedno pasti na kolena, da se kaj premakne. Gledališče? Dajte no, ta se s »šundom« ne ukvarja.

Povzetek vsega – potrebujemo več medsebojne komunikacije in deljenja novic. Naj se že neha ta boj za alfa status!

RAZPIS ZA OBJAVO SPEKULATIVNIH ZGODB IN PESMI 2013

Novembra 2012 smo uspešno izdali prvo zbirko spekulativnih zgodb in pesmi **ZVEZDNI PRAH 2012 - letni zbir slovenske fikcije**.

RAZPIS ZA LETO 2013

Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH, Stritarjeva 24, Maribor, razpisuje netekmovalni natečaj za objavo spekulativnih zgodb in pesmi za drugo zbirko spekulativnih zgodb

ZVEZDNI PRAH 2013 - letni zbir slovenske fikcije.

Namen natečaja je pridobiti kvalitetna dela za objavo.

Zaključek 2. natečaja je

30. september 2013.

Zbirka bo izšla predvidoma v novembru 2013. Na natečaj pošljite vašo zgodbo ali pesmi s področij:

- znanstvena fantastika,
- fantazija,
- horor (grozljivka),
- in/ali kriminalka.

ZVEZDNI PRAH 2013 Letni zbir slovenske fikcije

Zgodba naj bo dolžine največ 24.000 besed (ali 96 strani ali 6 avtorskih pol ali 172.800 znakov s presledki). Pesmi naj bodo največ tri, poljubne dolžine. Besedilo naj bo v elektronski obliki (DOC, DOCX, ODT, ipd.) in naj bo pripravljeno skladno s standardi, ki so objavljeni na naši internetni strani **www.zvezdni-prah.si** (Delavnica Prva stran).

Tričlanska komisija sestavljena iz članov društva, bo ocenila vse prispele zgodbe ali pesmi in se odločila o uvrstitvi besedila v izbor. Na njihovo odločitev pritožba ni možna. Avtorji prejmejo kratko sporočilo o izboru/neizboru v roku 30 dni od dneva zaključka natečaja. Z izbranimi avtorji bomo sklenili ustrezno avtorsko pogodbo o brezplačnem odstopu besedila.

Gradivo pošljite v elektronski obliki na e-naslov: **info@zvezdni-prah.si** ali v drugi digitalni obliki (USB ključek, CD) na naslov:

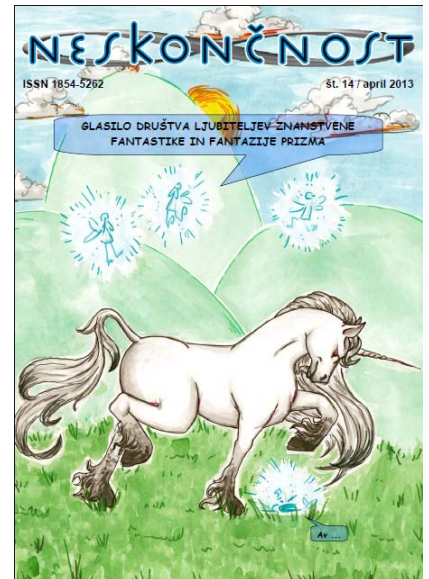
Društvo ZVEZDNI PRAH

Stritarjeva 24, 2000 Maribor.

NESKONČNOST RESURRECTED

V prvi polovici meseca januarja 2013 se je pojavila trinajsta številka glasila NESKONČNOST, ki ga izdaja društvo ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije PRIZMA. Po skoraj štirih letih hibernacije v globokem vesolju in po selitvi sedeža društva iz Maribora v Ljubljano. Dvanajsta številka je namreč izšla davnega 3. junija 2009. – Super, samo, da je znova prebujena. Prebujanje je zasluga Mihe 'Lucas Kane' Pleskoviča, ki se očitno za zdaj bolj ali manj trudi sam. Sredi aprila 2013 pa je prišla še 14. številka. Dosegljivi sta na dveh internetnih straneh www.prizma.si in www.drugotnost.si. (ANI)

LONCON 3

DRUŠTVA LJUBITELJEV

V Sloveniji deluje nekaj društev, ki se ukvarjajo s fantazijo, znanstveno fantastiko, igranjem fantazijskih računalniških in namiznih iger ter podobna društva. Poskušali smo jih zbrati.

- Društvo ljubiteljev animiranih filmov, stripov in družabnih iger ANIMOV, Klub izolskih študentov in dijakov, Cankarjev drevored 50, 6310 Izola, www.kisd.si
- Društvo ljubiteljev stripov STRIPOHOLIK, Nazorjeva 12, 1000 Ljubljana, www.striparna.com
- PRIZMA, Društvo ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije, Poljanska 19, 1000 Ljubljana, www.prizma.si
- Slovensko Tolkienovo društvo GIL-GALAD, Šmartinska 10, 1000 Ljubljana, drustvogilgalad.si
- Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH, Stritarjeva 24, 2000 Maribor, www.zvezdni-prah.si
- KUD ZLATI GOBLIN, društvo igralcev domišljjskih vlog (RPG), Stritarjeva 24, 2000 Maribor, www.facebook.com/pages/Zlati-Goblin/506240062720912

SLOVENIJA PRVIČ NA WORDCON

Bojan Ekselenski je uradni agent za Wordcon 2014 London. To je najpomembnejši dogodek na področju spekulativnih umetnosti na svetu. Tam bodo vsi, ki v svetovnem merilu kaj pomenijo. Naj omenim, da je kotizacijo plačal tudi G.R.R. Martin. Med GOH-i bo tudi Robin Hobb, ki ima kar nekaj v slovenščino prevedenih knjig. Če se konvencije želite tudi vi udeležiti, sporočite to preko www.zvezdni-prah.si/index.php/svetovna-konvencija-2014/82-wordcon-2014. (BEK)

REKVIJEM ZA PRIZMO

V času, ko smo se veselili, novih števil NESKONČNOSTI in obuditev dejavnosti društva ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije PRIZMA, nas je doletela neprijetna vest, da so se člani na svojem majskem srečanju odločili, da društvo razpustijo.

Društvo je imelo svoje vzpone in žal tudi padce, mnoge pogojene s slovenskostjo scene. Po obnovi

Neskončnosti smo upali, da bo društvo le počasi začelo iskati svojo pot na sceni. Slovenija ima glede fandoma težave, saj razen Zvezdne prahu globalno nihče ničesar ne počne (Gil-galad je aktivnejši v tolkienskih tolmunih). Tudi Prizma je žal samo statirala in razpustitev je potrdila brezidejnost večine, ki se je pač odločila za ta korak.

Seveda pa vsi niso vrgli puške v koruzo. Vsi, ki kaj počnemo na sceni, se moramo najti in nekako organizirati. Društvo Zvezdni prah lahko tu pomaga in odpre vrata za fandomsko sekcijo. (BEK)

NA MEJI NEVIDNEGA (NMN)

Končno se v Sloveniji nekaj premika. Za 21. september je v prostori plesne šole Bolero v Ljubljani napovedana konvencija Na meji nevidnega. Na enodnevni konvenciji bodo stojnice zainteresiranih društev, podjetij in posameznikov. Tudi predavanja bodo. Več na: www.facebook.com/NaMejiNevidnega (BEK)

biblos^{lib}

Študentska založba se je lotila projekta BIBLOS LIB. To je spletni portal za distribucijo in izposajo elektronskih knjig, ki je 20. marca začel testno delovati v desetih slovenskih knjižnicah. Med uporabniki Biblosa jih 35 odstotkov bere elektronske knjige s pomočjo ipadov ter androidnih in drugih mobilnih naprav. Večina uporabnikov pa za zdaj še testira sistem predvsem na namiznih računalni-

kih. Žal pa ti niso najbolj primerni za prebiranje e-knjig.

Nabor gradiva je za zdaj še omejen in obsega nekaj več kot 100 naslovov. Upravniki portala predvidevajo, da bo ob polnem delovanju po 30. 6. 2012 vseboval vsaj 1.000 e-gradiv različnih zvrsti. Poudarek bo na leposlovju v slovenskem jeziku, prihajajo pa tudi knjige v tujih jezikih.

BIBLOS LIB je prva slovenska spletna knjižnica z elektronskimi knjigami. V testni fazi si na njem knjige izposojajo le člani knjižnic Mestna knjižnica Kranj, Knjižnica

Ivana Tavčarja Škofja Loka, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič, Knjižnica A.T. Linhartarja Radovljica, Občinska knjižnica Jesenice, Knjižnica Domžale, Mestna knjižnica Ljubljana, Mariborska knjižnica, Goriška knjižnica Franceta Bevka, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper.

Po končanem testnem obdobju bodo knjige na voljo za izposajo tudi članom drugih knjižnic. Pri svojem knjižničarju preverite, ali je vaša knjižnica med njimi. Podrobnosti o portalu in njegovi uporabi najdete na www.biblos.si. (ANI)

Že nekaj časa pa obstaja PROJECT GUTENBERG, ki prav tako ponuja e-knjige. Te je mogoče dobiti brezplačno. Trenutno ponujajo več kakor 42.500 knjig v formatih kot sta na primer e-pub in kindle. Beremo jih lahko tudi on-line.

To so besedila iz tisočletne človeške zakladnice, ki so jim potekle avtorske pravice in/ali so jih nosilci avtorskih pravic brezplačno odstopili. Upravniki spletnih strani zagotavljajo, da so jih skrbno digitalizirali, prebrali in uredili za javno uporabo. Pri tem jim je pomagalo veliko prostovoljcev. Če je takšna vaša želja, se jim lahko pridružite. Ni potreben noben prispevek ali registracija.

Greste na njihovo stran www.gutenberg.org/ebooks/ in si prekopirate tudi vse knjige. Prošijo za donacije, da lahko odkupijo in digitalizirajo še več knjig. Bralce pozivajo, da jih opozorijo na napake ali na knjige, ki bi jih bilo mogoče in/ali potrebno prestaviti v digitalno obliko.

Preko linkov na njihovi strani je dosegljivih še več kakor 100.000 brezplačnih digitalnih knjig. (ANI)

RAY BRADBURY GOES DIGITAL

Ray Bradbury (1920-2012), mojster grozljivke in znanstvene fantastike, je bil kljub vsemu sovražno nastrojen do sodobne tehnologije. V svojih delih v začetku petdesetih let prejšnjega stoletja je že svaril pred nerazgledano družbo prihodnosti. Internet je razumel kot zaroto računalniških podjetij, verjel pa je tudi, da e-knjiga nima prihodnosti. Leta 2009 je v intervjuju za New York Times dejal, da

je internet zoprna motnja, da je brez pomena, neresničen, nekje v zraku. Ko so klicali z Yahoaja, da objavijo eno izmed njegovih knjig, jih je menda poslal k vragu skupaj z internetom.

Predstavniki založbe HarperCollins so februarja 2013 sporočili, da so tri Bradburyjeva najbolj znana dela Fahrenheit 451, The Martian Chronicles (Marsovske kronike) in The Illustrated Man po dolgotrajnih pogajanjih vendarle dostopna tudi kot e-knjige. Založba je uspešno pridobila še pravice za 22 drugih pisateljevih del, vključno s prvencem Dark Carnival (1947). (ANI)

POVELJNIŠKI MOST VESOLJSKE LADJE ENTERPRISE V PRENOVI

Poveljniški most vesoljske ladje Enterprise iz serije 'Star Trek: The Next Generation' je mnoga leta zaprašen ležal v enem izmed filmskih studijev. Skupina trekijev imenovana New Starship se je dogovorila,

da jim ga brezplačno odstopijo, ker ga želijo obnoviti. Še več, poveljniški most naj bi deloval kot simulator in bil v celoti operativen, ker lahko zagotovijo tehnologijo, ki ob snemanju filma še ni bila dostopna. Dogovarjajo se s San Diego Air & Space Museum, da ga postavijo pri njih. Prenovitevna dela bi se naj končala sredi leta 2014.

Vodja skupine Huston Huddleston je izjavil, da ne nameravajo obnoviti samo poveljniškega mosta, temveč vse prostore, ki so bili uporabljeni kot scenske postavitve v filmih, oz. nadaljevanki. Trenutno razmišljajo še o transporterski hali in o osebni kajuti kapitana Jean-Luc Picarda. (ANI)

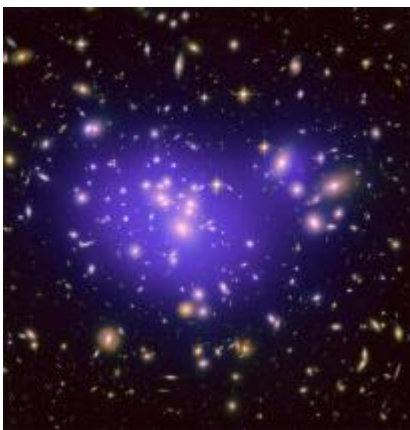
O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM

VELIKANSKA ERUPCIJA NA SONCU

Prvega maja 2013 so pri NASA javili, da je njihov satelit Solar Dynamics Observatory zaznal kolosalni izbruh plazme na Soncu. Sam izbruh je trajal več kakor 2 in pol ure in so ga kamere zabeležile v vsej veličini. Na internetu je na straneh www.space.com mogoče videti celoten video.

Ko so superhitri energetski delci zadeli Zemljo, so povzročili motnje v delovanju komunikacijskih satelitov in na obeh polih so bile vidne spektakularne avrore. O škodi na elektro-prenosnih sistemih niso poročali, čeprav bi taka erupcija lahko povzročila resne težave pri oskrbi z električno energijo.

KAJ JE TEMNA ENERGIJA?

Vidna materija (zvezde, plinasti oblaki, itd.) predstavlja le majhen del vsega vesolja. Kar ni niti približno dovolj, da bi ostale galaksije skupaj in v takšni obliki, kot jih vidimo. Dodatno maso vesolja predstavlja nenavadna 'temna materija', ki jo zaznamo preko nje-

nih gravitacijskih učinkov, recimo ukrivljenje poti svetlobe. Preostalo večino pa predstavlja še bolj skrivnostna 'temna energija'. Znanstvenika bega in jim ni jasno, kako deluje.

Kako lahko sploh opazijo kaj takega? Leta 1929 je astronom Hubble dognal, da se vesolje širi. Od takrat skušajo razvozlati kako hitro se to dogaja. Ker gravitacija skuša zaustaviti to širjenje, so se spraševali kako se širjenje upočasnjuje.

A leta 1990 sta dve neodvisni skupini odkrili, da se širjenje celo pospešuje. Nekaj torej nasprotuje gravitaciji in jo premaguje. To silo so poimenovali 'temna energija'.

Po preračunu vseh sil, so ugotovili, da je temne energije kar za 68%, temne materije za 27% in vidne ali 'normalne' materije pa je le za 5% vse mase. Ob tem ugotavljajo, da je ta temna energija delovala že vso zgodovino našega vesolja. Tako se pojavljajo nove teorije, ki skušajo razložiti to delovanje. Ena pravi, da je vesolje izpolnjeno z energetskim poljem ali 'kvintesenco', kar je podobno nekoč znani teoriji o 'etru'. Druga pa pravi, da narobe razumemo delovanje gravitacije, oz. kaj gravitacija sploh je.

V zadnjem času se v ospredje prebija teorija, ki pravi, da je temna energija 'lastnost' vesolja, ker to ne more biti skoraj 'prazno'. Einstein je to predvidel in je v svojih enačbah uporabljal 'kozmoško konstanto' in prav tukaj bi se naj skrivalo pojasnilo temne energije. Tudi samemu Albertu konstanta ni bila preveč všeč in je iskal idejo, ki bi jo pojasnila, saj je domneval, da bi ob širjenju vesolja konstanta naraščala.

Ob tem tudi ni razjasnjeno kaj je s temno materijo, kako se obnaša do temne energije in ali jo mogoče povzroča in obratno. Njeno delovanje na galaksije zaznamo, vendar nikakor ne moremo ugotoviti iz česa je in kako dejansko deluje. Če bi ne vplivala na gravitacijo, bi je sploh ne opazili.

RUSKE »VESOLJSKE SMETI« SKORAJ SESULE FERMI GAMA VESOLJSKI TELESKOP

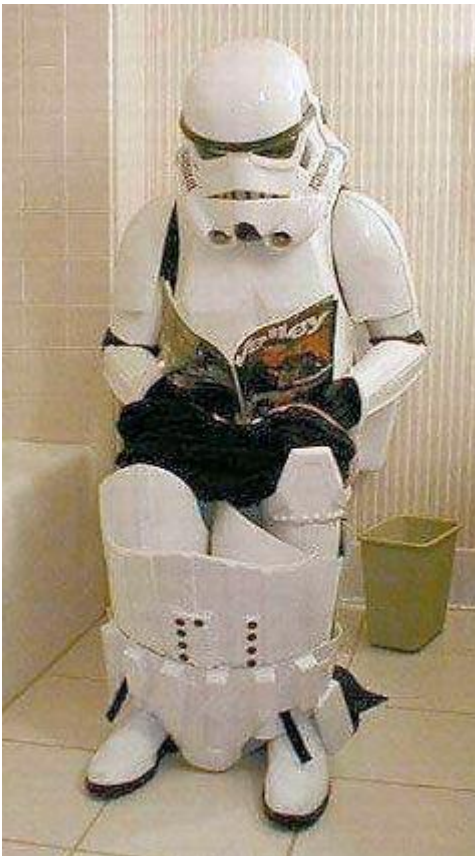
NASA ima v vesolju vesoljski teleskop Fermi, ki raziskuje vesolje na področju gama žarkov, in je vreden skoraj milijardo dolarjev. Teleskopova orbita se je 3. aprila 2012 le za las izognila orbiti 1,5 tonskega ostanka prastarega vohunskega ruskega satelita Cosmos 1805. No, poročilo o tem so objavili leto dni kasneje po dogodku. Ker so pričakovali, da bo čez leto dni prišlo do novega 'bližnjega srečanja', so popravili orbito teleskopa. Počakali so, da vidijo, če jim je delikaten manever uspel in dali izjavo za javnost.

MARSOVSKA VOZILA

Aprila 2013 so uspeli po manjših težavah znova usposobiti marsovsko vozilo Opportunity, ki že od januarja leta 2004 vozi po Marsu in je doslej opravilo skoraj 36 km dolgo pot. Njegov dvojček Spirit je prenehal delovati leta 2010.

Po Marsu vozi še komaj leta 2011 prispelo vozilo Curiosity, ki pa je večje in je tudi bolje opremljeno z laboratorijsko opremo ter z opremo za globlje vrtanje. Od njega pričakujejo še več raziskav.

Ljudje pravijo, da ne morejo živeti brez ljubezni! Hmm ... Vendar menim, da je kisik mnogo bolj pomemben.

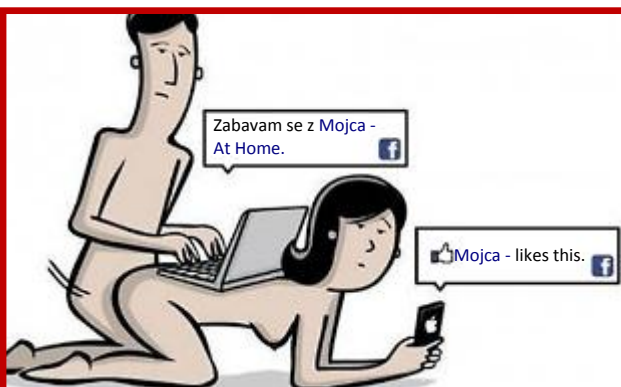
Čisto nič več nisi podoben dolgolasemu, suhcanemu fantu, ki sem ga poročila pred 25 leti. Potrebujem tvoj vzorec DNA, da se prepričam, če si to res še vedno ti.

Kako vidijo uporabniki računalničarja ...

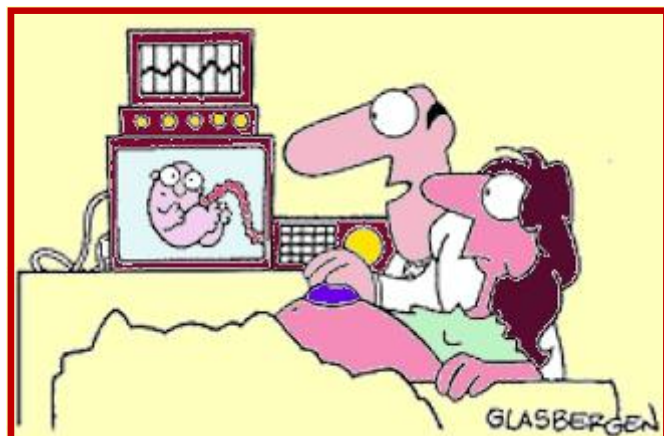

in kako vidi računalničar uporabnike.

Google

je kakor ženska.
Odgovore ima na vsa vprašanja ;)

Vaš otrok se zelo lepo razvija.
Bi mu morda želeli poslati e-mail?

ISTRAKON 2013 PAZIN, HRVAŠKA

22. — 24. MAREC 2013

Pripravil Jani Ivanuša

Ko nastopi pomlad, se vsakemu pravemu roleplayerju zahoče kakšna avantura ob obali in Istrakon je pravšnji dogodek za vihtenje mečev z malce morskim stilom.

Organizatorji Istrakona so se ponovno prekosili v vzpostavitvi vzdušja za vse s fantazijskim pridihom. Skozi konvencijo sta se po prireditvenem prostoru sprehajala dva QuestMasterja, v temne halje oblečena spletkarja magije in vabila pogumne popotnike, da opravijo nujne naloge in si zaslužijo nagrado za njihov trud.

V pazinski jami bi se naj nahajal demon, do katerega je bilo potrebno narisati karto, označiti pot in izdelati čarobno palico. Z njeno pomočjo bi ga naj bilo mogoče uničiti. Mi, pogumni bojevniki, smo pognili pri izdelavi čarobne palice, saj je bil naš urnik zatrpan s Pathfinder Society. Tokrat sem popeljal paladina Angusa po zahrbtni pot skozi Aspis Consortium, ki je bil infestiran z Bloodcove. Namenil se je zbrati zaloge za Pathfinder odpravo na robu preživetja v Mawangi Expensu.

Preoblečeni v trgovce smo se morali prebiti po mestu, ne da bi kdorkoli odkril naš namen, še manj pa našo

identiteto, saj veste, da Aspis Consortium ni najbolj prijazna združba. Z obilico diplomacije, poznavanja magije ter ob pomoči gigantskega zaveznika, smo na koncu rešili odpravo pred smrtjo zaradi lakote in napada demonskih opic. Nato smo se odpravili novim avanturam naproti.

Po treh napornih dneh smo se, napolnjeni z zgodbami o naši slavi, odpravili nazaj v domače kraje. Moram priznati, da vsako leto čakam na Istrakon skoraj tako kot na božič. Vsako leto je moje pričakovanje prekošeno tako po programu, kot po vzdušju ter z avanturami, ki jih doživimo ob igralni mizi.

Magazin JeT

Opisi in recenzije

Dogodki na sceni

Napovednik

Pisana beseda

Stik z Drugotnostjo

DRUGOTNOST

Virtualni svet znanstvene fantastike, fantazije in drugih dimenzij

www.drugotnost.si

Kar ni mogoče najti v tej številki, je zagotovo na naši spletni strani. Tudi stare številke Jašubeg en Jered od prazgodovine (beri: od prve številke) do danes in to v PDF!

ISTRAKON 2013 - ELEMENTI

22. — 24. MAREC 2013

Pripravil Andrej Ivanuša

Tema letošnje istrske konvencije znanstvene fantastike in fantazije ISTRAKON 2013 PAZIN na Hrvaškem je bila »elementik«. Tako je bila letošnja konvencija bolj fantasy obarvana, čeprav so pripravili tudi nekaj zanimivih SF tem in predavanj. Poudarek je bil na petih elementih: zrak, zemlja, voda, ogenj in eter. V tem letu so dali večji poudarek na razne delavnice in poskusili pribaviti čim več najmlajših obiskovalcev.

Istrakon prireja **SF&F društvo Albus** iz Pazina v Istri na Hrvaškem.

Vse se je začelo v petek popoldan, malo bolj igričarsko obarvano z XCOM: Enemy Unknown Multiplayer in z Quest Master. Hrvaška SF&F umetnica Dora Vukičević (predstavljena v JEJ 21, december 2011) je vodila delavnico stripa za srednješolce. Sledila so predavanja: Marin G. Vay je pripovedoval 'O petih elementih', Aleksandar Žiljak je pripravil delavnico z naslovom 'Plavuš protiv elementarne prirode', Ivan Šmartović je prispeval 'Škodljivo delovanje EM-polj in mikrovalovanj' in Boris Švel '70 let Philadelfijskega eksperimenta'. Pathfinder Society organised play so začeli z igro in jo bolj ali manj igrali vse dneve in noči.

V soboto in nedeljo so pripravili še predavanja: Davor Horvatić 'Higgsov bozon - božji ali hudičev delec?', Ivan Šimatović 'Geopatogeno žarčenje in vpliv na zdravje', Oliver Franjić 'Realnost in znanstvena fantastika', Vedran Vivoda 'Srednjeveško hrvaško pomorstvo', Davor Horvatić 'Ognjeni zid črnih lukenj', Ogren Variola 'Vesoljske razdalje' in Korado Korlević 'Rojstvo, življenje in smrt zvezd'.

Predstavitve so bile: Davor Šišović je predstavil pisatelja Gorana Skrobonjo, predstavil so se 'Fantastic Film Festival', društvo 'Zaigrana koza' in SF&F iniciativa 'Marsonikon'.

Igranje igre Giant Settlers of Catan.

Delavnice: Dora Vukičević je imela delavnice risanja stripa za osnovnošolce in za odrasle, Maja Blažević je v eni skupini izdelovala lampione in v drugi cepeline ter v tretji vilinska krila, Irina Kivela Ukitić je imela delavnico z naslovom 'Bilfo' (ne sprašujte me, kaj to pomeni, ker nisem bil na njej).

Igrali so še igre Giant Settlers of Catan, Magic the Gathering, Men in Black, Vampire the Eternal Struggle, The One Ring: Adventures Over the Edge of the Wild, itd. Ob tem so bile še predstavitve drugih iger in LARP scene na Hrvaškem.

Vse skupaj je bilo popestrjeno še s koncertom skupine TTRT in kvizom RPG Legends. Na kratko povedano, bilo je toliko dogodkov, da se nihče ni mogel udeležiti vseh. Iz Slovenije so se festivala udeležili samo igričarji iz društva Zlati goblin, člani društva Zvezdni prah pa žal ne.

Na samem festivalu, glavna dvorana in veliko zanimanje za razstavljene predmete.

EUROCON 2013 KIJEV, UKRAJINA

11. — 14. APRIL 2013

Pripravil Andrej Ivanuša

Letošnji EUROCON, ki ga prireja ESFS, je bil v času od 11. do 14. aprila 2013 v Kijevu v Ukrajini. Odvijal se je v prostorih razstavišča EXPO Plaza v Kijevu. Žal tokrat ni bilo slovenske delegacije na konvenciji, čeprav smo v društvu Zvezdni prah delegirali posameznika, ki bi se je naj udeležil. Vendar je kasneje 'višja sila' posegla vmes in preprečila udeležbo. Bo pa zagotovo bolje naslednje leto v Dublinu na Irskem.

SLOVENSKE NOMINACIJE

Društvo Zvezdni prah, ki je edino poslalo seznam kandidatov iz Slovenije, je za letošnji Eurocon v Kijevu nominiralo:

- V kategoriji *BEST AUTHOR*: Miha Remec,
- V kategoriji *BEST SF WEBSITE*: Europa SF (scifiportal.eu),
- V kategoriji *FANZIN*: Jašubeg en Jered,
- V kategoriji *ENCOURAGEMENT AWARDS*: Martin Vavpotič (*Clockworks Warrior*).

Uspešni smo bili le v zadnji nominaciji, kjer je nagrada za pogum (za spodbudo mlademu avtorju) dobil Martin Vavpotič za knjigo *Clockworks Warrior*, ki jo predstavljamo na drugem mestu v tej številki.

Odlična udeležba, veliko zanimanja za vse prireditve.

ORGANIZACIJA DOGODKA

Na razstavišču, kjer je bil Eurocon, je bil tudi knjižni sejem. To je bila odlična organizacijska poteza, saj so obiskovalci sejma prihajali na konvencijo in nazaj. Tako so zagotovili dnevni obisk z več kakor 3.000 obiskovalci. Po mnenju poročevalcev iz različnih internetnih strani je bila organizacija v redu, čeprav ne tako dobra kakor Euroconu leta 2006, ki je bil tudi v Kijevu. Organizacijska ekipa je bila druga, pa tudi kriza se pozna v Ukrajini. Ob tem vsi ugotavljajo, da niso presegli briljantne organizacije iz Stockholma 2011 in Zagreba 2012.

Glavna ovira je bila vsekakor to, da so bili prostori razbiti po širšem območju in so ljudje težko našli ali prišli pravočasno na začetek določenega dogodka. Ob tem je razstaviščni prostor akustično zelo slabo obdelan in je bilo veliko zvočnih motenj in hrupa med samimi dogodki.

Vsekakor pa je vsebina zadovoljila vse okuse. V množici obiskovalcev je bilo zelo malo zahodno-evropejcev in je tako vsa konvencija dobila nekako bolj 'slovanski' pridih, kar je tudi vidno pri osvojenih nagradah. Prav tako je to bilo pri gostih (GOH), iz zahoda je bil le Christopher Priest (Anglija), iz vzhoda pa so bili Andriy Valentynov (Ukrajina), Olga Gromyko (Belorusija), Andriy Dmytruk (Ukrajina), Maryna in Serhiy Dyachenko (Rusija), Dmitriy Gromov in Oleg Ladyzhensky (vedno nastopata kot dvoedina oseba Henry Lion Oldie, Ukrajina) in Vadim Panov (Ukrajina). Kolikor sem mogel ugotoviti, v slovenščino nimamo prevedenega nobenega romana od naštetih avtorjev.

NOVO VODSTVO ESFS

Na konvenciji so izbrali tudi popolnoma novo vodstvo ESFS, v upravnem odboru je ostala le ena članica iz preteklosti, lahko bi rekli 'večna tajnica' Bridget Wilkinson, ki je postala vodja komisije za nominacije. Novo vodstvo sestavljajo:

- Carolina Gómez Lagerlöf (Švedska), predsednica;
- Saija Kyllönen (Finska), podpredsednica;
- Vanja Kranjčević (Hrvaška), zakladničarka;
- Gareth Kavanaugh (Irska), tajnik;
- Bridget Wilkinson (UK), komisija za nominacije.

KDO ALI KAJ JE ESFS?

European Science Fiction Society (ESFS) je mednarodna organizacija profesionalcev in ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije (ZF&F). Ustanovljena je bila v Trstu leta 1971.

PROGRAM KONVENCIJE

Organizatorji so pripravili več kakor 60 različnih dogodkov v štirih dneh na petih različnih lokacijah. Med zanimivejša predavanja sodijo *The Problems of Analysis and Systematization of Ukrainian SF and Fantasy As an Important Step in Developing Speculative Fiction in Ukraine* (Yuriy Shevela, Vitaliy Karatsupa), *Astronaut Pakal Is Looking for the Crystal Skull, or The Maya Are Not Only the End of the World* (Tetiana Plykhnevych), *Plot Writing Master Class* (Stepan Vartanov), *Alternative Ways of Printing Books* (Oleksandr Diatlov), *Is It Possible to Create an Intelligent Phantom in the World of the Modern Digital Technologies?* (Yuriy Ivanovich), *Graphic Fiction As a Way of Making the Secondary Worlds* (Maksym Prasolov) in *Fantasy and National Mythos: the Returning of Old Gods* (Ilona Volynskaya, Kirill Kashchieiev).

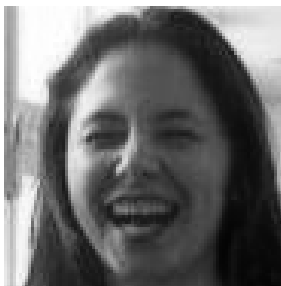
Med delavnicami je bila najbolj zanimiva *Workshop on Synopses* (Nina Tsyurupa, Yuriy Ivanov), kjer je bilo prikazano kako se napiše zasnova fantazijske zgodbe. Posamezne države so predstavile svojo SF&F&H sceno, to so bile Irska, Nemčija, Belgija, Madžarska, Rusija, Francija in Ukrajina.

PRIHODNJE KONVENCIJE

Konvencija ESFS leta 2014 bo v Dublinu na Irskem. Rusi so podali kandidaturo za leto 2015 in predlagajo srečanje v St.Petersburgu. Finci so kandidirali Helsinke za leto 2015 ali za leto 2017, Belgijci pa za leto 2016 Antwerpen. Prav tako so Finci izrazili pripravljenost, da leta 2016 gostijo Worldcon. V letu 2017 bi Eurocon radi pripravili še Nemci v Dortmundu. Končne odločitve bodo izglasovane v Dublinu.

Na samem srečanju delegatov ESFS se je izpostavilo vprašanje do kod segajo meje Evrope. Praktično: ali lahko postane član ESFS tudi Kazahstan? Do dokončne odločitve ni prišlo!

Sodelujoči so se strinjali, da je bila sicer dobra konvencija, ki je bolj poudarila produkcijo vzhodne Evrope, kar ni bilo nič narobe. Tako so je zahodna polovica nekaj naučila o narodih, ki so nekoč živeli za železno zaveso. Kakor vedno, dobra zgodba je dobra zgodba, pa naj se dogaja na Zemlji, na Marsu ali na planetu Kva-džu, danes, jutri ali včeraj.

Novo vodstvo ESFS: Carolina Gómez Lagerlöf (Švedska), predsednica; Saija Kyllönen (Finska), podpredsednica; Vanja Kranjčević (Hrvaška), zakladničarka; Gareth Kavanaugh (Irska), tajnik in Bridget Wilkinson (UK), komisija za nominacije - Zgoraj desno: vodstvo konvencije

NAGRAJENCI EUROCON 2013 KIJEV

Evropski veliki mojster/European Grandmaster

Terry Pratchett (UK)

Iain Banks (UK)

Dvorana slavnih/Hall of Fame

Pisatelj: Andrey Valentinov (Ukrajina)

Umetnik: Nikolai Redka (Ukrajina)

Naj-prevajalec: Patrice in Viktoriya Lajoie (Francija)

SF promotor: Istvan Burger (Madžarska)

Založnik: Shiko (Ukrajina)

SF magazin: SFX (UK)

Duh predanosti/Spirit of Dedication

Radio, TV, gledališče: »Vash Vikhod« (Ваш выход –

Vaš gib), gledališče Raido (Ukrajina)

Web-stran: Europa SF – sciportal.eu (Romunija)

Ilustrator: Katerina Bachilo (Rusija)

Fanzin: Fandango (Ukrajina)

Nagrada za spodbudo/Encouragement Awards

Stefan Cernohuby (Avstrija), Ioana Visan (Romunija),

Aleksandra Davydova (Rusija), Leonid Kaganov

(Rusija), Livia Hlavackova (Slovaška), Boris Georgiev

(Gruzija), Julia Novakova (Češka), Oleg Silin

(Ukrajina), **Martin Vavpotič (Slovenija)** in Anton Lik

(Belorusija)

Častne nagrade/Honorary Awards

Harry Harrison (in memoriam, Irska)

Boris Strugatsky (in memoriam, Rusija)

SFERAKON 2013 ZAGREB, HRVAŠKA

10. — 12. MAJ 2013

Pripravili: Jani in Andrej Ivanuša ter Bojan Ekselenski

NEKAJ ZA UVOD

Zagrebski klub SFERA je že petintridesetič (!) organiziral srečanje ljubiteljev ZF&F. V tem času so uspeli organizacijo dogodka pripeljati skoraj do popolnosti. Za obiskovalce iz Slovenije je neverjetno že to, da v predpogovoru prireditve štiri založbe predstavljajo skupno po 20 novitet s področja nam ljubih žanrov, ponudba knjig iz prejšnjih let je neverjetna. Ob tem je tukaj še borza starih stripov, knjig, plošč, filmov in še česa. Otroci iz osnovnih šol rišejo risbice o bodočnosti in našemijo nagrade 'sferice', odrasli se našemijo v vse mogoče Nezemljane in fantazijske like ter navdušeno tekmujejo za najboljši kostim. Larpovci se šopirijo z doma narejenimi oklepi, usnjenimi jopiči, orožjem. Konkurenco jim delajo trekiji. Velika dvorana je namenjena za igranje desetih različnih namiznih iger. V štirih predavalnicah se odvijajo predavanja in projekcije filmov ena za drugo in vsa so fantastično obiskana. Mislim, da so v treh dneh imeli več kakor 2.000 obiskovalcev. Sobota je bila najbolj zanimiva in najbolj nor dan prireditve. V gnečo smo padli tudi člani Zvezdnega prahu in zastopnik Zlatega goblina iz Maribora.

Vsekakor smo tukaj bolj znani kakor doma. Kaj hočemo: nihče ni prerok v lastni deželi. Srca domačinov smo osvojili z našo lansko zbirko ZVEZDNI PRAH 2012 in s štorijo Martina Vavpotiča Clockworks Warrior ter s podatkom, da je prejel nagrado v Kijevu. Čestitke so bile obilne in iskrene. Vsi so nas spraševali, če bomo tudi letos organizirali SI.CON in nam obljubili udeležbo. Upajmo, da ne bo na njej več Hrvatov kot Slovencev. Letos so pripravili več kakor 10 delavnic in 22 predavanj! Imeli so tri častne goste (GOH), to so Danielle Anne Trussoni (1973) iz ZDA s svojo knjigo Angelology (Angelologija, 2010), domačin Esad T. Ribić (1972), ki je hrvaški stripar in ilustrator, ter še en domačin Krsto Anton Mažuranić (1942–2012), ki je bil glavna osebnost hrvaškega fandoma in so ga kot gosta uvrstili posthumno in kot zahvalo za vse, kar je naredil za promocijo SF&F. (ANI)

Danielle Anne Trussoni

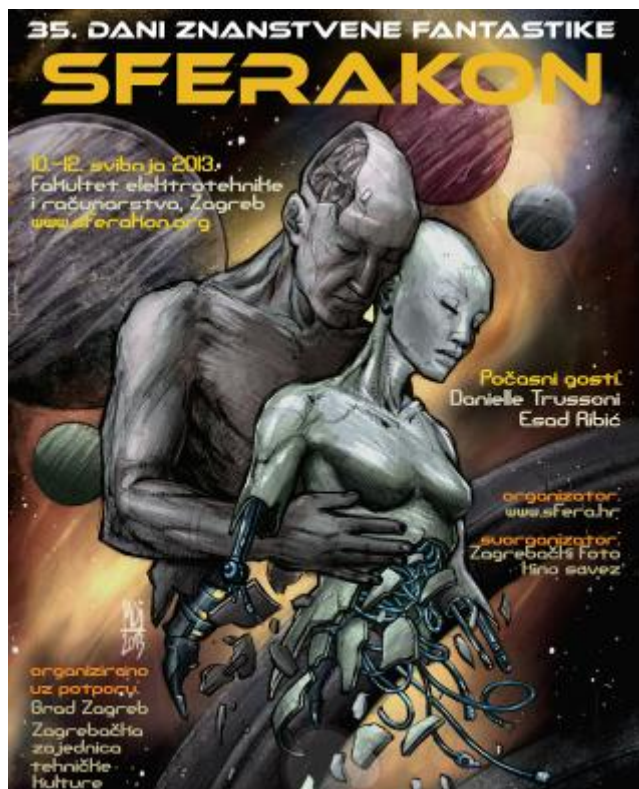
IGRIČARSKO POROČILO

Zaradi natrpanega urnika smo lahko letos Sferakonu posvetili le en dan. A se je vseeno splačalo odpeljati v Zagreb. Kot vedno, je konvencija pritegnila ogromno množico zombijev, Darth Vaderjev, fino oblečene srednjeveške gospode in še vse ostale navdušene geeke. Miza zagrebške trgovine Carta Magica se je šibila pod različnimi namiznim igrami, ki so bile na voljo za testiranje. V avli se je trlo obiskovalcev, zato se je bilo težavno prebiti do stojnic natrpanih z vso igralno robo. Mene so noge zanesle po stopnicah v tretje nadstropje, kjer se je odvijal Pathfinder Society. Po pričakovanju sem ponovno srečal vse stare znance in še kopico novih. Z mojim paladinom sem se pridružil edinemu prostemu omizju in se spoznal s igralci. Vsi smo že bili deležni slave v Societyju, torej smo bili bojevniki visokega levela. Naša naloga je takoj postala nelagodna, saj so nas poslali iskati podzemni sef, in -glej ga zlomka- potrebno je bilo potovati skozi kanalizacijo. Vsak dober avanturist ve, da je kanalizacija ena najbolj nevarnih lokacij na Golorijonu. Paranoični smo se založili s srednjeveškimi protistrupi in antibiotiki ter se podali v smrdečo godljo. Kljub neprijetni situaciji, sem vso igro užival, saj smo se vsi vživeli v naše vloge. To lahko potrdi naš 7 ur trajajoč scenarij, ki smo ga skoraj prešli le z diplomacijo. Do spopada je prišlo le enkrat, ki ga je moj paladin končal z enim zamahom. Naj vam povem, da se mi po kopici preigranih scenarijev kaj takšnega še ni dogodilo. Kljub dolgi igri je čas minil dosti prehitro. Z žalostjo sem opazoval, kako se moji novi prijatelji pripravljajo na naslednjo igro, ki jo bodo zaključili pozno v noč. Zame je ura odbila za odhod. Odpeljal sem se nazaj v Maribor, da z ostalimi avanturisti delim izkušnjo, da ni potrebno vsakega nasprotnika pokositi z magijo ali mečem, včasih tudi pri Otyughu lepa beseda lepo mesto najde. (JIV)

ENA NAJVEČJIH KONVENCIJ

Sferakon je ena največjih evropskih konvencij znanstvene fantastike in fantazije (v nadaljevanju: nam ljubih žanrov). Zasnova konvencija sledi vsem podobnim prireditvam. Poleg stojnic so častni gostje, razstave, okrogle mize, predavanja, predstavitve ipd. Ima pa tudi svojo zanimivost. Že nekaj let podeljujejo nagrade Sferica je natečaj za osnovnošolske otroke in srednješolsko mladino. Tudi letos je bilo tako in zanimivo je bilo pogledati likovno razstavo otrok in mladine. Ko sem nekaj podobnega hotel pri nas, so pobudo urno zatolkli v stilu: »Kaj bo otrokom nepotrebno sanjarjenje?«.

Odraslim je namenjena nagrada Sfera. V časih Jugoslavije je nagrado prejel tudi izvrsten slovenski avtor Miha Remec. Kdor še ni prebral nobene njegove knjige, naj se le potruži do knjižnice in prebere kakšno njegovo delo. Ko boste prebrali prvo knjigo si boste, ako ste ljubitelj z okusom, zaželeli še več.

Slovenska ekspedicija je prisostvovala v soboto, ko se dogaja največ aktivnosti. Kot društvo Zvezdni prah smo bili drugič na zagrebški prireditvi (lani smo bili na združeni prireditvi Sferakon + Eurocon). Ekipa je obsegala Andreja, Janija in mojo malenkost. Jani se je podal v vode namiznih iger, saj je aktivni član slovenskega društva Zlati goblin. Andrej je postavil stojnico in izpostavil letošnjega evropskega nagrajenca Martina Vavpotiča. Za njegovo nagrado (ESFS Encouragement award) zagotovo ve več ljudi na Hrvaškem kot v Sloveniji.

Kaj pa moja malenkost? Najprej sem se običajno razgledal po prizorišču Fakultete za elektroniko, računalništvo in informatiko (FERI). Predavanja, delavnice, razstave, predstavitev in okrogle mize so bile v več učilnicah in na glavnem hodniku. Povsod je bila precejšnja gneča. Zanimivo je bilo videti ljudi, našemljene v svoje priljubljene bolj ali manj fantazijske like. Povsod je bilo polno zombijev, vampirjev, vilincev, vitezov in ostalih. V običajnem življenju so to običajni odrasli ljudje. V žanrsko razvitih državah je to na takšnih dogodkih obi-

Običajen dan z običajno gnečo na SFERAKONU. Pogled na vstopno predverje. (foto BEK)

čajna oblika zabave. Organizator je celo priredil maškado in delili so nagrade za najboljše maske.

Sodeloval sem na okrogli mizi o hrvaškem literarnem ustvarjanju in panelu o Wordconu, Sferakonu in predstavitvi mednarodne izmenjave GUFF. Znana hrvaška organizatorica Mihaela Marija Perković je kot zmagovalka natečaja GUFF predstavila svoj obisk v Avstraliji in Novi Zelandiji. Ta obisk smo sofinancirali aktivni udeleženci evropske scene.

V Sloveniji verjetno skoraj nihče ne pozna sklada GUFF, naj ga torej na kratko opišem. Ta sklad vsako neparno leto omogoči obisk izbranega evropskega ljubitelja/-ice v Avstraliji, a vsako parno leto nam Avstralija in Nova Zelandija vrneta obisk s svojim ljubiteljem/-ico. Izbor se vrši s pomočjo spletnega glasovanja, podprtega s finančnim prispevkom. To pomeni, ne moreš glasovati, če ne prispevaš 6€, kar je seveda logično glede na namen sklada. Kandidat za potovanje mora sam organizirati svoje podpornike. Mihaela je bila prva uspešna kandidatka iz Hrvaške in ena redkih iz kontinentalne Evrope, saj tu prevladujejo Angleži in delno Irci (jezikovna bližina, izjemno dobro organizirana scena). V tem skladu sodelujemo aktivni na evropski sceni.

Posebej moramo pozdraviti iniciativo zmagovalca 2011 Jamesa Shieldsa in znane urednice Cherly Morgan za večjo odprtost evropske scene in njuno podporo ljubiteljem kontinentalne Evrope za tovrstne aktivnosti. Avstralska zmagovalka GUFF-a Kylie Ding je bila gostja Eurocona 2012. Lahko poudarim, da je zelo zanimiva in predvsem odprta oseba.

No, vrnimo se k naši Mihaeli. Njeno »potopisno« predavanje je bilo izjemno zanimivo, saj nam je slikovito predstavila naporno potovanje po širnih deželah »tam dol« in tamkajšnji fandom.

V nadaljevanju je predstavila Wordcon 2014, ki bo v Londonu (ona je hrvaška agentka) od 14. – 18. avgusta (četrtek – ponedeljek). Izvedeli smo, da bo dogajanje blizu Disneylanda (odlično za družine z manjšimi, večji mi ali čisto velikimi otroci). Članarina za udeležbo je, kot je v navadi pri Wordconih, precej zasoljena. Pač v skladu s težo in kvaliteto dogodka. Navrgla je, da bomo

Skromna stojnica s slovensko SF&F literaturo. Prodajalec je Andrej Ivanuš. (foto BEK)

lahko v Londonu na konvenciji srečali tudi v Sloveniji znanega G. R. R. Martina, saj je že plačal članarino. Predstavila je tudi častne goste (GoH) konvencije, kar bomo mi v tem fanzinu storili v jesenski ali zimski številki. Ker sem agent za Slovenijo, vas bom o novostih obveščal tudi preko strani Drugotnost, Zvezdni prah in seveda fanzina.

Po Wordconu se je »preselila« na Eurocon 2013 - ta bo v Dublinu 22. do 24. avgusta (petek – nedelja). Dublin je dobil Eurocon ravno z argumentom, da bosta svetovni in evropski dogodek eden za drugim. Članarina za Eurocon je 25€, a za mlajše od 21 let je trenutno še brezplačna. Mihaela je omenila možnost bivanja v Dublinu po zelo ugodni ceni. Tudi za evropski dogodek sem agent za Slovenijo in vas bom obveščal o vsem, kar je treba vedeti.

Udeležil sem se tudi zanimive okrogle mize o hrvaškem literarnem ustvarjanju in s tem povezano problematiko. Tudi sam sem sodeloval v razpravi, saj so naši problemi v nekaterih točkah precej podobni njihovim.

Na Hrvaškem ima ZF&F literatura v primerjavi s Slovenijo precej več podpore strokovne javnosti in javnih ustanov. Tam avtorji ZF&F niso potisnjeni v ilegalo in o žanrski literaturi ne razpravljajo brez udeležbe žanrskih avtorjev. Skoraj vse konvencije imajo literarne razpise in posledično zbirke zgodb. Velik del tega literarnega ustvarjanja se financirajo iz javnih virov. Imajo tudi strokovno revijo Ubiq, magazin Sirius B in literarni festival, Festival fantastične književnosti Pazin. Poleg naštetega imajo kar nekaj založb, ki se posvečajo tudi domačim delom in večinoma gre za profesionalno izdane izdelke. V prid raznovrstnosti založniške dejavnosti gre tudi konkurenca na trgu, saj nimajo državno podprtega monopolista, ki bi zadušil vse, ki ne sodijo v doma-

či klan. Okoli vsakega ljubiteljskega društva je nekaj avtorjev.

Skoraj vsi prisotni uredniki, recenzenti, kritiki in starejši avtorji so zaznali problem stagnirajoče kakovosti. Zbrani so veliko časa posvetili analizi vzrokov in načinu, kako stvari spraviti v pogon. Davor Šišković iz Pazina je problem ilustriral z letošnjo istrakonsko zbirko, ki je najtanjša do zdaj in tudi na natečaj je prišla do zdaj najnižja raven kakovosti. Omenili so tudi problem menjave generacij, zaprtosti v posamezna društvena okolja ipd.

Seveda sem si na Sferaconu ogledal množico stojnic. Imajo jih vse pomembne hrvaške založbe in knjigarnarji, ki se ukvarjajo tudi z nam ljubimi žanri. Mentor, Algoritem ipd. izdajajo vse pomembne tuje avtorje in ne samo tiste, ki ponujajo zaslužek na prvo žogo. Njihova uravnotežena javna podpora daje sapo tudi domačim avtorjem. Ogledal sem si stojnice društev ljubiteljev Tolkiena, Star Treka, Star Warsa in drugih. Vse kar brbota od aktivnosti in ljubiteljske zagnanosti. Nikjer ni čutiti kakšne zadržnosti, samovšečnosti ipd. Predstavlja jo se tudi druge konvencije (Liburnicon, Rikon, da omenim samo najbližji).

Z Andrejem sva malce debatirala s knjigarnarji in živahnim urednikom Siriusa B. Hrvaška bo kmalu del EU in takrat bo priložnost za še poglobljeno sodelovanje (udeležba hrvaških založnikov in knjigarnarjev na naši konvenciji, ki je edina odprta za vse).

Morebiti naj podam grobi oris trenutnega stanja pri nas. Slovenija ima na področju literarnega ustvarjanja in fandomovskem okolju čisto druge probleme. Mi imamo zgolj avtorsko društvo (tega Hrvaška nima), ki od lani izda samo eno letno zbirko. To društvo tudi na mednarodni sceni opravlja klasične fandomske aktivnosti.

Slika levo in v sredini: Le nekaj 'primerno oblečenih' obiskovalcev; steampunk kraljica in zombijevski par.
Slika desno: Kdo je bolj kul, trekiji, ki jih intervjujajo ali filmska ekipa? (foto BEK)

Od letošnjega maja nimamo več ljubiteljskega društva (Prizma je vsaj začasno zaprla svoje že do zdaj ne preveč aktivna vrata). Ostala društva, ki nekako sodijo v naš žanrski nabor, pa delujejo vsako zase znotraj svojega vrtička in znotraj Slovenije ne iščejo horizontalnega sodelovanja. Zaradi tega v Sloveniji trenutno zmoremo samo eno konvencijo, skladno z standardi razvitih fandomov (Si.Con), a še ta je brez udeležbe društev, ki se pokrivajo z nam ljubimi žanri. Na Hrvaškem se dogodki na sceni pojavijo v množičnih medijih, pri nas smo deležni popolne ignorance. Usmili se nas samo kakšen lokalni medij, če tisti dan ni kakšne pasje procesije.

Za zaključek lahko rečem, da hrvaška scena cveti zaradi medsebojne odprtosti in posledično aktivne vpetosti v mednarodno sceno. Hrvaška je aktivna udele-

ženka Euroconov in Wordconov. Vsa njihova društva se pojavljajo na konvencijah, vsi sodelujejo in razvijajo sceno. Za svoje korake v evropsko in svetovno areno se lahko zahvalimo Hrvaški in njenim najvidnejšim organizatorjem. Oni so uredili osnove za naš prvi nastop na Euroconu. Prišlo je tako daleč, da smo aktivni udeleženci Zvezdnega prahu bolj znani na Hrvaškem in v ostalih državah kot pa v Sloveniji.

Lažje komuniciramo s svetovno znano urednico, organizatorko in kritičarko, kot pa s kakšnim domačim literarnim kritikom, ki ga ne pozna skoraj nihče izven Slovenije. Ta fanzin je zaradi svoje barvitosti in zasnove znan po vsem angleško govorečem & razumečem svetu. O njem so pisali tudi ugledni kritiki.

Kaj pa pri nas? (BEK)

GOBLICON 2013 MARIBOR, SLOVENIJA 24. — 25. MAJ 2013

Pripravil Andrej Ivanuša

GOBLICON 2013

STE NAVDUŠENI NAD ZNANSTVENO FANTASTIKO, FANTAZIJO, GROZLJIVKAMI, ALI RAČUNALNIŠKIMI IGRAMI?
SE VEČKRAT SPRAŠUJETE, ČE STE RES EDINI GEEK V CELI SLOVENIJI?
BI RAJE BILI DOMA NA ŠAJERSKEM KOT NA ŠTAJERSKEM?

VSTANITE IZZA EKRA NOV, ODLOŽITE TIPKOVNICE IN MIŠKE, IN POSEZITE PO PRAVIH OROŽJIH – SVINČNIKU, PAPIRJU, IN DOMIŠLJIJI.

JUNAKI VAŠEGA KOVA VAS VABIMO, DA SE NAM PRIDRUŽITE NA PRVI SLOVENSKI GAMERSKI MINT – KONVENCIJI GOBLICON 2013, KJER VAS BOMO ČLANI DRUŠTVA ZLATI GOBLIN POPELJALI V RAZBURLJIVI SVET NAMIZNIH IGER IGRANJA DOMIŠLJIJSKIH VLOG. POSTAVILI SE BOSTE V VLOGE BOJEVNIKOV, UČENJAKOV IN PUSTOLOVCEV IZ RAZLIČNIH SVETOV IN SE Z NAMI PODALI NA NEPOZABNO POTOVANJE PO NAŠI IN VAŠI DOMIŠLJIJI.

24. IN MAJA OD 17. URE IN 25. MAJA OD 12. URE DALJE
KULTURNI INKUBATOR, KOROŠKA CESTA 18, 2000 MARIBOR

V tej rubriki bi moralo biti kratko poročilo katerega od članov društva Zlati goblin, a se jim očitno ni izšlo. Zato bom skušal kar sam povzeti dogodek.

Vsekakor je bilo zabavno in nepozabno! Bile so se težke bitke podnevi in ponoči. No, ja, predvsem ponoči. Podnevi so poslušali predavanja in razpravljali o strategijah za nočne borbe. Kaj se je dogajalo na mini gamerski konvenciji je na kratko prikazano na programskem listu, ki je na desni strani.

Obisk je bil odličen (cca 60), predavanja zanimiva (eno je izvedel tudi avtor tega zapisa) in igre napete. Igrale so se igre svetovne megakampanje imenovane Pathfinder Society Organized Play. Igralci so ob koncu igre prejeli potrdilo Chronicle, ki velja po vsem svetu in dokazuje, da si je tekmovalčev lik zaslužil izkušnje in priborjene nagrade.

Igrali so Pathfinder: Warmachines 101, Dragon Age RPG: Dalish Curse, FUDGE Space! RPG: Escape from Ender's Needle, Eclipse Phase RPG: Mind The WMD, Firefly/Serenity RPG: Ghosts of the rebellion in Warhammer Fantasy / Warhammer 40k RPG.

Na konvenciji so bili prisotni člani Pathfinder lože iz Zagreba (Hrvaška, Bosna in Slovenija). Slovenski igralci, ki so bili doslej člani te lože, so na konvenciji pridobili status samostojne lože. Novi Venture-Captain lože za Slovenijo je postal Jani Ivanuša iz Maribora. Če se želite pridružiti, mu pišite na jani.ivanusa@amis.net. Več na: <https://www.facebook.com/events/348992471872558/>

GAME ROOM	PREDAVALNICA
PETEK 24.5.2013	PETEK 24.5.2013
17:00 Otvoritev, pozdrav Zlatega Goblina	18:00-19:00 Predavanje: Kriptozoologija
18:00-23:00 Pathfinder Society Warmachines 101	19:00-23:00 Dragon Age RPG: Dalish Curse
23:00 Kviz »Ugani zlobneža«	SOBOTA 25.5.2013
SOBOTA 25.5.2013	14:00-18:00 Eclipse Phase RPG: Mind The WMD
12:00 Predavanje o vesoljskih ladjah	18:00-19:00 Predavanje o simboliki mečev
13:00 Predavanje o rpg sistemih	19:00-24:00 Firefly/Serenity RPG: Ghosts of the Rebellion
14:00 Fudge space! RPG: Escape from Ender's Needle	
14:00-19:00 Pathfinder Society Warhammer RPG	
19:00-24:00 Pathfinder Society	
24:00 Afterparty	

STONEHENGE APOKALIPSA

STONEHENGE APOCALYPSE

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Cinetel Films, Reel One Pictures, Movie Central Network
12. junij 2010
Dolžina: 90 minut * PG-13

Režiser:

Paul Ziller

Scenarista:

Paul Ziller, Brad Abraham

Igralci:

Misha Collins, Torri Higginson, Peter Wingfield

Kratek opis

Nekaj o Teslinih strelah (pa bolje ne, ker se veliki znanstvenik obrača v grobu kot ventilator), energetske silnice Zemlje, debilna US Army in posebna piramida za izbrance. Pa še Stonehenge je zraven.

Za drobiž (2,6 €) sem si nabavil DVD Stonehenge apokalipsa, ki ga vsaj za zdaj ni moč kupiti v Sloveniji (izšel je v Konzumovi zbirki, ki jo prodajajo poleg pralnih praškov in čokoladic). Pa je kakšna škoda, ker filma ni v Sloveniji? Niti ne, a berite dlje.

Izdelek je precej podoben Asylumovim zmazkom. Posebni učinki so kr'neki, igralci so za mišjo dlako boljši, glasba je naključno kruljenje one man banda, vsebina se šlepa na 2012. Pa poglejmo.

Nekega dne ekspedicija v Mainu (ZDA) najde podzemno najdišče. Šef ekspedicije seveda ve, kaj je našel. Na drugem koncu, v Angliji, v Stonehengu skupino turistov zajame ples kamnov in električno prasketanje, vredno Teslinega laborato-

rija. Na sceno stopi malce zavrženi znanstvenik Jacob, katerega teorija o energetskih silnicah Zemlje in njihovi povezavi s starimi civilizacijami napoveduje ravno to, kar se začne dogajati. vsakih 10 ur se kamni zavrtijo in sprožijo katastrofalni izbruh katere od piramid. Potem nastopi US Army, kajti Angleška vojska je pač v očeh filmarjev nesposoben trop debilov. Obstaja pa tudi posebna piramida, namenjena rešitvi izbranim. In tu se zaplete, seveda precej predvidljivo in tako gre do konca.

Več vam ne povem, da vam ne fentam še tisto malo užitka, ki bi ga imeli pri ogledu filma. Posebni učinki so patetični, spackal jih je vajenec brez talenta na Mayi. O igri ne bi izgubljal besed. Tudi ostale tehnikaliije so na nizki ravni. Scenarij je pacarija zadetka na odvajanju. O režiji pa tudi ne bi.

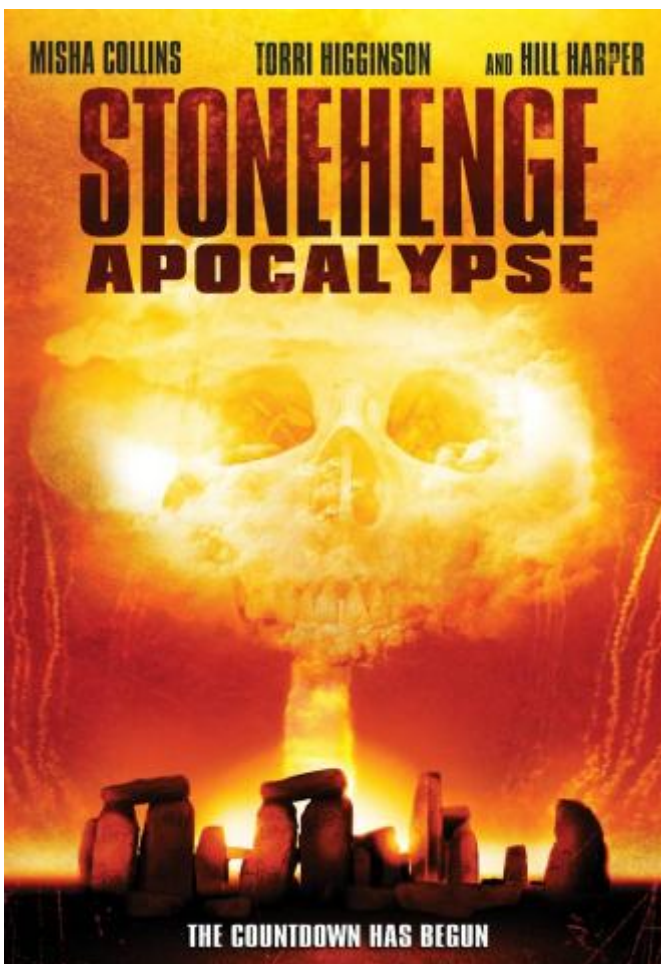
Da vam ne kradem pasovne širine, se posvetujo s teto Konkluzijo:

Konkluzija in ocena

Zgodba	0,6/2
Igra	0,3/1
Tehnična izvedba	0,2/1
Kvaliteta paketa	0,3/0,5
Vrednost za denar	0,3/0,5

SKUPAJ 1,7/5

Za 2,6 € lahko DVD po ogledu uporabite za podstavek, ozadje ure, tarčo, ...

3,0/5

FILMI, KINO, DVD

POZABA OBLIVION

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Universal Pictures, Chernin Entertainment, Ironhead Studios
19. april 2013
Dolžina: 124 minut * PG-13

Režiser:

Joseph Kosinski

Scenarista:

Karl Gajdusek, Michael Debruyh

Igralci:

Tom Cruise, Morgan Freeman, Olga Kurylenko, Andrea Riseborough

Kratek opis

Zemljani smo se preselili na Saturnovo luno Titan po invaziji Nezemljanov. Tam pa spet počnemo iste bedarije kot na Zemlji.

Pozabo kinooperater trži kot ZF, akcijo in spektakel. Pač klasično bikovo kakanje za privabljanje ljudstva, ki si želi velikih eksplozij in velikih jošk. Film se pravzaprav začne prav fino. Spremljamo Jacka Haperja (Tom Cruise) na opustoše-

ni Zemlji leta 2077. Po spopadu z Nezemljani je svet uničen in preostanek človeške vrste so preselili na Saturnovo luno Titan. Za življenje v ogljikovodikovem zamrzovalniku človeštvo potrebuje vodo. Jack s svojo priležnico Victorijo (Andrea Riseborough) na postaji visoko nad oblaki nadzoruje plenjenje vode. Vmes jim nagajajo t. i. Mrhovinarji, ostanki poraženih Nezemljanov. Jacku po-magajo robotske sonde za eliminacijo sovražne žive sile. Tako mu vsaj v glavo vbija poveljstvo.

Toda zgodi se drugače. Dvomi in strahotno razkritje udarijo na plano, ko roboti pobijejo posadko padle ladje, v kateri je Jackova žena Julija (Olga Kurylenko). Jack sicer opaža, da ima še neke druge spomine, ki mu nagajajo pri spanju. Zgodba se potem prevesi v klasično akcijo s predvidljivim koncem.

Film bi lahko bil odlično ZF delo s ščepcem soli. Tako pa je mešanica običajne akcije in užitnega (ne pa odličnega) ZF. Uničena Zemlja je

lepo prikazana. Ima pa film težave z nekaterimi logičnimi luknjami – recimo življenje visoko nad oblaki, kjer protagonista očitno nimata težav z dihanjem in mrazom). Potem je tu malce hecen prikaz selitve na Titan. Konec pa je manjše razočaranje. Pričakoval sem več poguma ustvarjalcev, a očitno Cruise ne more iz svoje vloge junaka. če si zvezdnik, si to lahko dovoliš.

Zdaj pa seveda teta konkluzija, ki ima svoje mnenje:

Konkluzija in ocena

Zgodba	1,0/2
Izvedba	1,0/1,5
Igra	0,6/1
Tehnična izvedba	0,4/0,5

SKUPAJ 3,0/5

Torej gre za dober film, vreden ogleda, vendar ne pričakujte Atlasa oblakov ali podobno ZF sladico.

ZVEZDNE STEZE: V TEMO STAR TREK: INTO DARKNES

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Paramount Pictures, Skydance Productions, Bad Robot
16. maj 2013 (ZDA),
Dolžina: 132 minut * PG-13

Režiser:

J.J. Abrams

Scenarista:

Roberto Orci, Alex Kurtzman

Igralci:

Chris Pine, Zachary Quinto, Zoe Saldana, idr.

Kratek opis

Ah, kaj! Star Trek je pač 'trekovski'. Zamrznjenega zlobca znova oživi povzpetniški general in svojo neumnost plača - uganili ste - s svojim življenjem.

J.J. Abrams nas je s svojo vizijo oživitve usihajočega veselja Zvezdnih stez pošteno razvadal. Njegovo vizijo začetka vsega smo tudi v tem fanzinu konkretno pohvalili (JeJ 10/2 - ocena 4,5/5 po starem načinu ocenjevanja). Kaj nam prinese nadaljevanje? Upraviči visoka pričakovanja?

Vsekakor jih! Letošnje leto je naproti lanski revščini do maja meseca prineslo že tri odlične ZF filme.

Poleg solidne Pozabe (Oblivion) smo se mastili z dobro sprejetim Iron Man 3 (tega bomo ocenili na DVD) in zdaj še Zvezdnimi stezami. Gre za čisto pravi ZF, kakršnega imamo radi.

Ekipa je ostanala ista. Epizodno se pridružita Peter Weller kot admiral Marcus in Benedict Cumberbatch v vlogi srditega Johna, alias Khana. Zraven je tudi Eve Carol kot Carol Marcus in upamo, da bo ostala. Na tej točki lahko malce ponergam, ker kljub trudu ženske nimajo dovolj pomembne vloge. Zlasti vloga Carol je premalo izpostavljena in izkoriščena. Škoda. Naj vas opomnim, da so Zvezdne

steze s svojo zasnovo kruto kritizirale kapitalistično in takrat še precej rasistično Ameriko. Kaj mislite, kaj so si mislili rednecki bibličnega pasu, ko so sredi 60-tih let uzrli temnopolto igralko s pomembno vlogo? Nova serija kljub vsemu ne razbija takšnih tabujev.

Ampak nove Zvezdne steze so dobre drugje. Zgodba ni žalitev zdrave pameti. Liki so karizmatični, verodostojni in lepo lovijo ravnotežje med resnobnostjo in iskrivo zajebancijo. Posebno zlobnež, če temu lahko tako rečemo, je odlično speljan in ima za svoj krvavi pohod zelo jasne vzroke.

Zgodba se začne s kršitvijo t.i. 'prve direktive', ki Floti prepoveduje aktivno poseganje v vsakodnevno življenje manj ali in še manj razvitih civilizacij. No, kapitan Kirk in družina prav to mastno storijo, saj nesrečniki, ki so jim rešili planet, njihovo vesoljsko ladjo povzdignejo v božanstvo. A ker Spock ne zna 'priređiti' dejstev, je kapitan Kirk ob poveljstvo. Admiral Pike dobi Enterprise in Kirka izbere za svojega prvega častnika. A žal je naredil račun brez krčmarja!

Medtem nekdanji agent Jonh (Benedict Cumberbatch) začne s svojim maščevanjem nad Floto, ker so ga potisnili v nekakšen super-tajni umazani projekt. Najprej doži-

vimo teroristično veselico v Londonu, kasneje še pokol na poveljstvu Flote. Admiral Pike udobno izdihne v slavo Flote in kapitan Kirk znova dobi svoj Enterprise. Takrat se začne lov na Johna in kmalu se izkaže, da je to v resnici Khana. Prav on je 'okostnjak', ki pade iz Flotine omarre temnih skrivnosti.

Več vam ne razkrijem, saj si morate, ako ste fan nam ljubih žanrov, film obvezno ogledati v kinu.

Kvaliteta vizualij in sluhelij sta vredna velikega platna in ne buljenja v piratski zmazek na računalniškem zaslonu. Pohvaliti moram osupljivo vizijo Londona in San Francisca. Snovalci so se potrudili s podrobnostmi.

Največ užitka pa ne prinašajo bombastična akcija, razbijanje vesoljskih ladij in strelski obračuni. Za nas, ki se imamo za ljubitelje ZF s ščepcem soli, se dogaja razvoj likov, njihova izgradnja v kolektiv, ki ga imamo radi že od prvih začetkov kulta Star trek. Trekiji niso tako popularna zvrst ljubiteljev zaradi kavbojskega obračunavanja, temveč zaradi osupljive vizije jutrišnjega sveta in osebnostnega razvoja vsakega od likov.

Ampak dovolj nakladanja. Pozovimo teto Konkluzijo, da se izkašlja:

Konkluzija in ocena	
Zgodba	1,8/2
Izvedba	1,4/1,5
Igra	0,9/1
Tehnična izvedba	0,4/0,5

SKUPAJ 4,5/5
Torej gre za odlično izkušnjo.
Kakor hitro bo zunaj DVD, bo gotovo vreden nakupa.

ŠE DRUG POGLED (ANI)

Ker sem videl že vse Star Trek filme, sem moral videti tudi tega. Vsekakor sta zadnja dva odlična in daleč presegeta tiste (in še TV nadaljevanko) iz prvega paralelnega 'vesolja' (razen morda tistega, ko so reševali kite). Zgodba je dobra in tudi tehnikalije so v redu.

A vseeno imam pripombo. Zelo so se trudili, da bi bili čim bolj 'realistični' pri prikazovanju prizorov. Ampak najbolj so vsekali mimo v tistem, ki se dogaja na 'asteroidu'. V resnici je videti kot kakšne planet z nadrealističnimi skalnatimi osamelci in z oblačnim nebom. Asteroid ima atmosfero in igralci veselo skačejo po njem brez kakršnihkoli zaščitnih oblek in čelad!

Ta prizor je res skočil iz vsega, kar so si oblikovalci zamislili. Na splošno še vedno menim, da so premalo drzni in bodočnost ni dovolj 'tehnično napredna'. Očitno vsi skupaj premalo berejo/mo znanstvene knjige ali pa je človeška vrsta res na koncu razvoja.

O življenju, vesolju in sploh vsem
www.andros.si/vesolje/

- podroben opis Sonca in planetov Osončja,
- nastanek in mehanika galaksij,
- rojstvo, življenje in smrt zvezd,
- bigbang, struktura vesolja in njegov konec,
- o možnostih življenja na različnih planetih,
- potovanja na Mars, izza meja Osončja in še dlje,
- pojmovnik, pojasnilo manj znanih pojmov, formule.

BELUGE

AVTOR: ŽIGA ŽIGON

Za vas prebral in ocenil Andrej Ivanuša

Roman Beluge sodi v zvrst znanstvene fantastike. Ko pričnemo z branjem, je podoben grozljivki, saj opisuje kako obiskovalci iz vesolja izvajajo poskuse na ljudeh. A kmalu se izkaže, da se je junak znašel v bodočnosti in je torej roman antiutopija. V vsakem primeru je kritika človeške družbe in kaže možno bodočnost razvoja človeške vrste, ki s pomočjo genske manipulacije zavozijo vse skupaj.

Zgodba dobi nov zagon, ko glavni junak spozna, da so tudi njegovi ječarji lutke v rokah »striccev iz ozadja«. Roman tukaj v fikcijo prenaša realnost, ki nam je vsem znana iz podalpske deželice. Uspe mu zanetiti upor in na svojo stran pridobi tudi tiste za katere se je zdelo, da se ne bodo nikoli obrnili proti svojim gospodarjem. Vendar »gre vsak vrč po vodo toliko časa, dokler se ne razbije«.

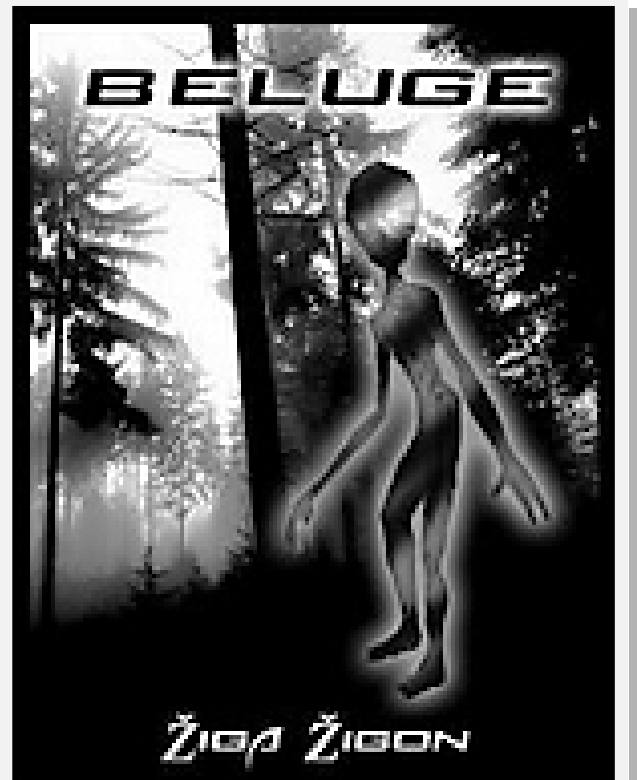
Žiga Žigon je mlad avtor in to je njegov prvenec. V naši deželici na južni strani Alp je potrebno kar nekaj poguma, da pišeš v tako nerazumljenem in konstantno podcenjenem žanru, kot je to znanstvena fantastika. Avtorju je to očitno izziv. Jezik je bogat, a mestoma še malce robot in neizbrušen. Včasih zaide tudi v artistične primerjave, ki zgodbi ne koristijo. Kot konkreten primer lahko dam naslednji stavek:

Ob tem se je zasllišal še zvok, ki je bil podoben kruljenju v želodcu, potenciran za paritveni klic steklega krokodila, mešanega z nilskim konjem, trpečim za prebavnimi motnjami ter z dodatkom prehlajenega tigra na pomirjevalih.

To je stavek, ki bi ga bilo nujno izčrtati iz zgodbe. Avtor je zagotovo prepričan, da je duhovit. A je s tem stavkom naredil neumnost. Vendar tovrstnih nerodnosti na srečo ni veliko. Prav tako se roman začne s klišejem: junak se prebudi na neznanem kraju. Na srečo je nadaljevanje dobro. Zgodba teče gladko in nas sili, da beremo in uživamo v akciji.

Občasno lahko zamerimo še kakšno gostobesednost ali oglatost (slabo poznavanje tehnologije), vendar moramo vedno nova dobrohotno pomisliti, da je to avtorjeva prva zgodba, ki jo je razpredel na 250 in več straneh. Določeni prizori so neposredni in kruti. Tako je roman primeren le za bralce, ki imajo določene izkušnje in razumejo stvari, ki jih prinaša življenje. Vendar pa nas vsakodnevno skozi TV ekran prav tako brez ovir bombardirajo s prizori nasilja in seksa. Junaki govorijo v neposrednem, uličnem jeziku.

Žigon nam sporoča, da je potrebno proaktivno delovati v svetu in spremeniti vse skupaj z revolucijo. Pri tem uporabi vsa orožja, ki jih je uspel iztrgati iz rok nasprotnika. Ob tem nima nobenih zadržkov, da jih ne bi uporabil. Neumno je govoriti, da nastavi desno lice, če so te udarili po levem. Za pravično stvar se je potrebno postaviti z zavihanimi rokavi in s pestjo stisnjeno v

BELUGE

Zvrst: znanstveno fantastična grozljivka

Avtor: Žiga Žigon

ISBN 978-961-6925-16-7 (pdf)

ISBN 978-961-6925-17-4 (e-pub)

Založba: DigitPen, Katja Bergles s.p., založništvo knjig, lektoriranje in prevajanje, 2013

Knjiga je samo v elektronski obliki in je dosegljiva na www.digitpen.com/index.php/e-knjige/spletna-knjigarna/proza za ceno 10,00€.

pest ter na koncu tudi zamahniti. Na koncu se vse bolj ali manj optimistično razplete. To nam daje upanje, da človeška vrsta še vseeno ni vse zavozila in je mogoče rešiti vse skupaj, če se bomo le pametno in humano obnašali, razmišljali in delovali.

Konkluzija in ocena (vsebina)	
Zgodba	1,6/3
Izvedba ideje	0,7/1
Umeščenost	0,7/1
VSEBINA	3,0/5
Lepa ocena za prvenec. Dobra zgodba z dokaj izdelanimi liki. Potrebuje pa brušenje in nekaj 'kilometrini'.	

CLOCKWORKS WARRIOR

AVTOR: MARTIN VAVPOTIČ

Za vas prebral in ocenil Andrej Ivanuša

Martin Vavpotič se s pisanjem aktivno ukvarja že od 12. leta starosti. Prvo ZF delo *Dogodivščine Suike tima* (1997) je izdal v osnovni šoli, drugo *Pragozd* (fantazijska novela, 2001) v gimnaziji in tretje *Čez veliko Zahodno morje* (zgodovinska fikcija, 2005) kot študent pri Založniškem ateljeju Blodnjak iz Ljubljane. Vmes je za zbirko Blodnjak znanstvene fantastike 5 (2003) prispeval še kratko ZF zgodbo *Lovci*.

Zdaj je pred nami njegova naslednja, ki pa je nenavadna v mnogih pogledih. Steampunk novelo *Clockworks Warrior* (naslov ni enostavno prevedljiv, še najbližje je *Vojščak Urarstva*) je napisal kar v angleščini in jo aprila 2012 objavil na smashwords.com in amazon.com. Tam je dosegljiva v različnih e-formatih za zelo sprejemljivo ceno 4,99 dolarjev ali okrog 3,80€. Martina in njegovo pisanje lahko spremljate na njegovem blogu

martinvavpotic.wordpress.com.

Carrus Vertigelli je mlad aristokrat, ki se vključi v Ustanovo Učenjakov (Scholar Society). To je največjastnejša akademska institucija v Hegemoniji. Pridruži se Urarstvu (Clockworks), kjer izdelujejo majhne leteče stroje imenovane vo-oči (speyes), ki so izvidniki vojaških legij Hegemonije. Nekega dne se je nenadejano pričela vojna, v kateri se pojavi skrivnosten sovražnik, ki brez opozorila opustoši mnoge pokrajine Hegemonije. Carrus se vrže na delo in s svežimi idejami poživi Urarstvo, prenovi zastarele modele vo-oči in s tem se vojna začne preobračati v korist Hegemonije. Toda na ta način pritegne pozornost sovražnika, ki se prične zanimati za Urarstvo. Na bojišču se pojavijo nove sovražne naprave, ki preprečujejo delovanje vo-oči. Vojna se spremeni v besno tekmovanje plenilca in plena, saj pos-

kušajo v Urarstvu izdelati proti-proti naprave in oboroževalna spirala se začne. A sovražnik se odloči, da bo proti Urarstvu uporabil bolj neposredno metodo ...

Zgodba je tako dobra, da mi je bilo žal, da jo je že bilo

konec. Avtor nas vedno znova preseneti z nenavadnimi zasuki in dobrimi idejami. Ob tem odlično izkorišča svoje tehnično znanje in poznavanje fizike, kar daje njegovi ZF zgodbi še dodatno 'začimbo'. Vsekakor bi jo bilo dobro prevesti še v slovenščino in mogoče ob tem še malo razširiti in dodelati.

Iz ocen na Smashwords in Amazon:

Yvette Pelger, 13. junij 2012, 4*/4 - Čudovita zgodba, ki da krila tvoji domišljiji. Nenadoma spoznaš, da si vstopil v popolnoma nov svet, ki je briljantna kombinacija vsakodnevnega življenja s fantazijskim, da dobiš nov zagon in na novo zgradiš svojo domišljijo.

Žiga Valentič, 15. maj 2012, 4*/4 - Zelo zanimiva zgodba v kateri sem zelo užival. Priporočal bi jo vsakomur, ki si želi pobegniti v fantazijski svet in pomagati dobrim, da namahajo slabe fante, s pogumnim srcem in bistrim umom.

Emmerich, 16. november 2012, 3*/4 - Kupil sem zgodbo, ker me zanimajo novi slovenski avtorji. Knjiga je bila v angleščini, kar je bilo še lažje zame. Bil sem skeptičen, a sem bil nato prijetno presenečen ... (sledi kratek opis vsebine) ... Stil pisanja je dober, čeprav se najdejo robati trenutki, a se vseeno bere gladko. Zaplet je preprost in pisan v dobrem ritmu. Nekatere akcije so malce naivne, vendar vedno funkcionirajo v okvirju zgodbe. Vsekakor dobra novela in prava osvežitev v sedanjem pisateljskem svetu vampirjev, volkodlakov in drugi pravljicnih bitij.

DOBITNIK ESFS ENCOURAGEMENT AWARD EUROCON 2013 KIEV, UKRAJINA

European Science Fiction Society (ESFS) je mednarodna organizacija profesionalcev in ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije (ZF&F). Ustanovljena je bila v Trstu leta 1971. Od takrat vsaj na dve leti organizira Eurocon, konvencijo za promocijo spekulativnih umetnosti. ESFS podeljuje evropske ZF&F nagrade na različnih področjih. Aprila leta 2013 jo je v Kijevu v Ukrajini podelila Martinu Vavpotiču za spodbudo in pogum pri ustvarjanju za njegovo steampunk novelo *Clockworks Warrior* (*Vojščak Urarstva*).

Konkluzija in ocena (vsebina)

Zgodba	2,2/3
Izvedba ideje	0,8/1
Umeščenost	0,8/1

VSEBINA 3,8/5

Škoda, da je odlična zgodba le v angleščini.
Avtorjev plus je dobro poznavanje tehnologije.

CLOCKWORKS WARRIOR

Zvrst: znanstvena fantastika v steampunk maniri

Avtor: Martin Vavpotič

ISBN 978-147-61539-8-8 (e-verzija)

ISBN 978-961-92766-9-3 (tiskana verzija)

Založba: e-oblika v samozaložbi, objava na Smashwords in Amazon, tiskana verzija PRO-ANDY, Andrej Ivanuša, s.p., Maribor, 2012 - dosegljiva z naročilom po pošti na andrej.ivanusa@proandy-sp.si za ceno 12,00€ in poštnino.

CHERYL MORGAN

Vprašanja zastavil Bojan Ekselenski
Prevod v/iz angleščine Martin Vavpotič

Najprej bom začel s klišejskim vprašanjem. Kaj vas je zapeljalo v vode spekulativne fikcije? Kdaj ste začutili ta klic, ki mu še danes tako uspešno sledite?

To je težko reči. Že davno je od tega. Morda so bili stripi. Spomnim se, da sem brala briljantno serijo Trigan Empire od Mikea Butterwortha in Dona Lawrenceca, in seveda Dan Dare. In ko je Marvel UK prispel na sceno, sem postala odvisna od X-Menov. Lahko je bila pa televizija. Doctor Who in razne Gerry Anderson serije so bile velike zadeve mojega otroštva.

Če me sprašujete o knjigah, potem so bili romani iz serije Narnia gotovo pomembni, čeprav sem prebirala knjige o mitologiji in zgodovinske romane dolgo preden sem prišla do fantazije.

Vaše delo je na področju založništva, uredništva, literarne kritike in knjigarnišva. Poleg tega ste aktivna na sceni nam ljubih žanrov. Pri svojem delu ste uspešni, saj ste nanizali čedno ogrlico najprestižnejših nagrad. Znova klišejsko vprašanje. Katera od teh nagrad vam je prinesla največ zadovoljstva?

Verjetno nagrada Hugo za Najboljšega ljubiteljskega pisca iz leta 2009. Za začetek sem dejansko premagala Davea Langforda, kar so mnogi smatrali za nemogoče. To je tudi edina nagrada, ki sem jo dobila za delo, ki je bilo samo moje in ne za urejanje del drugih ljudi.

Med drugim ste lastnica založniške hiše in tudi knjigarna. Malce sem pokukal. Koliko del vam dnevno dostavijo?

Wizard's Tower na splošno ni odprt za rokopise. Mi v glavnem pomagamo avtorjem, da spravijo svoja stara dela nazaj v obtok kot e-knjige. To ni nekaj, kar bi vključevalo sprejemanje rokopisov. Občasno izdamo tudi

originalne zbirke in dejansko imamo eno odprto mesto ta hip, a v tem primeru najamem urednike, ki poskrbijo za rokopise namesto mene.

Po kakšnem ključu naredite izbor? Kaj iščete pri literarnih delih, ki se znajdejo na mizi?

Poglejte prejšnje vprašanje.

Imate tudi spletno knjigarno. Tudi njo sem virtualno obiskal. Kako snujete njen prodajni program?

Previdno in kadar imam čas. Ljudje navadno predvidevajo, da, ker imam spletno knjigarno, veliko zaslužim in si zato lahko privoščim oglaševanje. Nobena od teh dveh trditev ni resnična. Knjigarna (še) ni dobičkonosna in kakršnokoli oglaševanje mora biti zelo poceni, najbolje zastoj. To navadno dobim s pisanjem člankov za druge internetne strani, kar mi omogoča, da vanje vstavim linke do svoje knjigarne.

Kako je s fizičnimi knjigami? Pravzaprav bi moral vprašati, kakšna je usoda fizičnih knjig na področju nam ljubih žanrov?

Rada imam fizične knjige. Verjetno jih že imam nekaj tisoč. Zagotovo preveč, da bi jih preštela, še posebej ker so razpršene po več lokacijah. Dokler imajo ljudje radi knjige, bo obstajal trg zanje. Navsezadnje, ljudje še vedno kupujejo gramofonske plošče.

Kljub vsemu povedanemu, e-knjige odjedajo trg fizičnim knjigam. So zelo priročne (sploh, če potuješ ali nimaš veliko prostora za police). Pričakujem, da bodo na trgu počasi zamenjale broširane izdaje.

Kar se tiče Wizard's Tower, bi se z veseljem lotila papirnatih knjig. Žal pa nimam prostora, kjer bi jih skladiščila in si ne morem privoščiti, da bi plačala veliko

Cheryl Morgan

Je zelo pomembna oseba v krogih znanstvene fantastike iz Velike Britanije in ZDA. Je urednica in kritičarka ZF literature in strasten knjižni molj, direktorica fundacije BristolCon, lastnica založb Wizard's Tower Press in knjigarne Wizard's Tower Bookstore, urednica spletne revije Salon Futura, ustanoviteljica in predsednica Science fiction & Fantasy Translation Awards, predsednica San Francisco Science Fiction conventions, Inc.

Nekaj časa je bila urednica in založnica spletne revije Emerald City in predstavnica Fundacije za spekulativno književnost. Sodelovala je pri organizaciji Worldconu v Glasgou leta 2005, nadalje je ustanoviteljica in urednica informativne spletne strani Science Fiction Awards Watch, ki spremlja žanrske nagrade. Poleg tega je bila članica marketinškega odbora za nagrado Hugo, vodja za odnose z javnostjo konvencije World Fantasy Convention leta 2009 v San Joseju v ZDA, urednica za esejistiko in publicistiko v reviji Clarkesworld Magazine.

Nagrade: 2004-nagrada Hugo za najboljši fanzin Emerald City; 2009-nagrada Hugo za najboljšega fanovskega pisca; 2010 in 2011-nagrada Hugo za najboljši polprofesionalni magazin Clarkesworld Magazine.

Internet: www.cheryl-morgan.com/; en.wikipedia.org/wiki/Cheryl_Morgan
(Na sliki: Charlie Stross in Cheryl na EUROCON 2012 ZAGREB, foto BEK)

naklado za tiskane knjige v upanju, da jih bom vse prodala. Prodaja po pošti je zelo nadležna in zamudna, zato razmišljamo o print-on-demand (tisk na zahtevo), kar je dandanes precej bolj urejeno kot takrat, ko se je šele uvedlo. Upamo, da nam bo to omogočilo prodajo papirnih verzij našega originalnega materiala. Posel ponatisov je precej odvisen od tega, koliko avtorskih pravic ima avtor.

To vprašanje je tipično za nekoga iz Slovenije. Kakšen status v okviru leposlovja imata znanstvena fantastika in fantazija? Je to nekaj, kar je na obrobju literarne umetnosti ali je njen enakopravni del?

Različno. Živela sem v Avstraliji, Kaliforniji in Veliki Britaniji. V vseh treh državah obstajajo literarni snobi, ampak to ni tako velik problem v Kaliforniji kot je v Veliki Britaniji. Avstralija je nekje vmes.

Za primerjavo, moj prijatelj Kevin Standlee je ponosen, da ima udeležbo na Worldconu napisano v svojem življenjepisu. Vem pa za ljubitelje iz Velike Britanije, ki nočejo, da je njihovo ime napisano na internetnih straneh konvencij, da jim ne zmanjša kariernih možnosti.

Preseliva se na zabavno polje fanzinov. Če sem prav opazil, je Futura salon čisto spletna zadeva in ne elektronska publikacija, kakršen je Jashubeg en Jered, ki se distributira v PDF obliki. Kako vse skupaj deluje? Kako izhaja? Kako zbirate prispevke?

No, ja, Salon Futura je trenutno na dolgi pavzi, ker si ne morem privoščiti plačila člankov. So pa elektronske verzije vseh devetih števil, ki smo jih izdali, še vedno dosegljive v knjigarni. To ni revija za fikcijo.

Kaj je polprofesionalni magazin? V čem se Clarkesworld magazine loči od magazina, ki mu rečemo profesionalen? Clarkeworlds, kolikor sem videl, ni brezplačen.

Vse številke Clarkesworld so dosegljive zastonj na internetni strani. Kolikor vem je namen Neila Clarka, da tako tudi ostane. Lahko tudi kupite elektronsko ali papirnato verzijo revije in to pomaga pokriti stroške trgovine, ni pa odvisno od tega. Ne obstaja material, ki se ga najde izključno v elektronski obliki, kot velja za nekatere druge revije.

Kar se tiče polprofesionalnega dela: bistvo je, da revija plača za vsebino, osebje pa za delo ni plačano. V tem se razlikuje od fanzinov, kjer nihče ni plačan, in od profesionalne revije kot je Asimova, ki ima osebje najeto za polni čas.

Po mojem mnenju se zdi, da je angleška in ameriška scena precej bogatejša od kontinentalne Evrope. Je poleg jezika še kakšen drug razlog?

Domnevam, da govorite o ZF&F, ne o dejanskem bogastvu. Mislim, da ni na angleščini nič posebnega, razen to, koliko ljudi jo bere. Razlog, ki je morda vplival na Evropo je, da se je začela ZF&F pisati v večji količini na koncu 19. stoletja. Evropejci smo porabili prvo polo-

Cheryl Morgan s svojim »ligenjčkom«
na konvenciji Eurocon 2012 Zagreb, Hrvaška

vico 20. stoletja za to, da smo se poskušali pobiti med seboj. To ne pomaga pri razvoju cvetoče literarne skupnosti.

Kaj bi priporočili recimo nam, ki nas pesti majhen trg (skupaj nas je za 1/4 Londona), pomembnejše založbe večinoma ignorirajo domače avtorje, tudi mediji ignorirajo vse, kar je v zvezi z nam ljubimi žanri in še tisto nekaj organizirane ljubiteljske dejavnosti je zaprte v svojih samozadostnih gradovih?

Če živite v državi, kjer se špekulativne fikcije ne ceni, potem je najbolje, da se vključite v mednarodno skupnost. Počasi zmagujemo v kulturni vojni, zato bo tudi vaša država postala bolj prijazna do ZF&F. Medtem pa bi prispevalo k spremembam, če bi kdo od Slovencev postal znan na globalni sceni.

Je dovolj konvencija, čeprav na njej ni nobenega založnika, o njej nihče ne piše in gostje iz tujine po številu presegajo domače obiskovalce? Imate kakšen zanimiv napotek, saj ste izkušena na področju konvencijske dejavnosti?

Seveda je to konvencija. Vsekakor ne potrebujete založnikov ali medijske pokritosti. Moralo bi vas veseliti, da privabite več tujih gostov kot domačih. S tem pokazate, da počnete nekaj, zaradi česar so ljudje za udeležbo pripravljeni potovati. Ko smo najprej začeli z BristolCon, se je udeležilo malo nad 50 ljudi. Zdaj jih dobimo več kot 250 in še vedno nas je vsako leto več. Če imajo ljudje radi, kar počnete, potem se bo beseda razširila.

Kje so na mednarodni sceni priložnosti za majhne, kakršna je Slovenija? Eno pot kaže naša soseda Hrvaška. Je še kakšna druga pot?

Hrvaška je verjetno vaša najboljša odločitev, ker je tako blizu in ker ima tako aktiven fandom. Morda so konvencije tudi v drugih bližnjih državah s slovanskimi jeziki. Ne vem, kako dobro se med seboj razumete, a Danci, Norvežani in Švedi znajo zelo dobro sodelovati, ker se precej dobro razumejo. Poleg tega obstaja cel kup konvencij, kjer je uradni jezik angleščina, a za udeležbo takšnih je treba dobro znati jezik in imeti denar za potovanje.

Bi na kratko opisali, kako poteka vaše delo pri organizaciji konvencij, kjer ste med sodelujočimi v organizaciji?

Na kratko? No, bom poskusila. Obstajajo tri glavne stvari, ki jih je treba narediti pravilno. Najprej je treba najti prizorišče, ki si ga lahko privoščiš in da ustreza dogodku, ki ga prirejaš. Potem je treba najti koga, ki bo pripravil zanimiv program aktivnosti in poskrbel, da gre vse po urniku. Na koncu je treba najti še nekoga, ki bo poskrbel za denar in članstvo. Če ti uspe narediti vse to, potem bi moralo biti vse v redu. Dobro je imeti voditelja, ki zna dati ljudem navdih. Ne glede na to, kako dobro se pripraviš, zadnjih nekaj tednov pred dogodkom bo vladala panika. Veliki dogodki kot je Worldcon so, seveda, veliko bolj zapleteni.

Katere so po vašem mnenju tri najpomembnejše svetovne in tri najpomembnejše evropske konvencije?

Za svetovne konvencije je samo ena: Worldcon. Nobena druga konvencija ni tako resno predana temu, da je mednarodna. Niti približno ni tako dobra, kot bi lahko bila, a tako je v glavnem zato, ker veliko držav nima dovolj dobro usklajenega fandoma, da bi jo dobro organizirali. Vendar pa gre pogosto v Avstralijo, Veliko Britanijo in Kanado. Bila je že v Nemčiji, na Nizozemskem in Japonskem in upamo, da bo šla kmalu na Finsko.

Evropa je bolj zanimiva. Eurocon je malo preveč improvizirana stvar, je pa zanimiva njena predanost potovanju v zelo raznolike države. Je pa lahko konvencija zelo monotona, odvisno od aktivnosti lokalnega fandoma. Nekdanja švedska in hrvaška Eurocona sta bila zelo dobra in upam, da bo novi ESFS svet našel način, kako konvencijo izboljšati.

S slovenskega vidika, najboljša stvar glede Eurocona je, da je konvencija z angleškim jezikom, ki se jo udeleži veliko ljudi, za katere angleščina ni materni jezik. Torej kljub temu da tam ne bo veliko Slovencev, bo pa veliko ljudi, ki se bodo morali truditi z angleščino. To naredi obisk angleško govoreče države manj naporen.

Obstajajo velike konvencije v mnogih evropskih mestih, a večina jih je prirejenih v lokalnih jezikih. Udeležila sem se Imaginales v Franciji in je bila odlična, a treba je razumeti nekaj francoščine ali pa imeti francoske prijatelje, da se človek znajde.

Ugibam, da bo enako veljalo v Nemčiji, Španiji in drugod. Druga možnost je Eastercon v Veliki Britaniji. Utegne biti ogromen in vedno se ga udeleži veliko vrhunskih pisateljev. A Britanci niso res naklonjeni tujim obiskovalcem in se premika po Veliki Britaniji. Potovanje po Veliki Britaniji okoli Velike noči pa je prava mora. Moj nasvet je pogledati, katero leto bo Eastercon tam, kjer je lahko dosegljiv tujim obiskovalcem, kot je bil nedavno v Heathrowu. Še bolje, pojdite na londonski Worldcon.

V zadnjem času opažamo povečan obseg fantazije naproti znanstveni fantastiki. Vsaj splošni javnosti so bolj znani Rowlingova in Martin naproti recimo Strossu. Kako bi to komentirali?

Okusi bralcev pridejo in grejo. Trenutno se nihče ne zanima za letanje po vesolju in vsi poznamo težave potovanja hitreje od svetlobe. Ko bo vesoljski turizem dobil krila ali ko bo nekdo izumil hiperprostorski pogon ali ko bo SETI našla dokaze o izven-zemeljskem življenju, bo ZF spet popularna.

Zakaj so zdaj pravi hit zombiji?

Zombiji so nadomestek za ekonomsko grožnjo, ki jo predstavljajo ljudje, drugačni od nas samih. Trenutno gre svet skozi močan ekonomski preskok in anti-imigracijska mnenja se pojavljajo povsod. Obstajajo tudi varčevalni ukrepi, ki hočejo zadržati delavski razred, kjer je, in ohraniti bogastvo eliti. Ne preseneča me, da so zombiji trenutno tako popularni.

Dajmo se malce pošaliti. Kaj bi bili raje – vampirka, zombi ali volkodlakinja?

Jaz sem leopardlakinja.

Pri nas v Sloveniji prodajne številke in dejavnosti na bralnih forumih kažejo trend, da mlade ženske več berejo od mladih moških. Ste mogoče to opazili tudi na razvitih trgih (Anglija, ZDA ipd.)?

Da, to je zelo pogost trend. Ne poznam države, kjer ne bi bilo tako.

Imate kakšen vpogled v stroko, ki teoretično raziskuje znanstveno fantastiko in fantazijo? Imate s tem kakšne izkušnje?

Morali bi vprašati ljudi kot je John Clute, Farah Mendlesohn ali Gary K. Wolfe. Oni so veliko boljši v teh rečeh kot jaz. Rada imam literarno teorijo, vendar pa nisem strokovnjak.

Je lahko ignoranca stroke domačih avtorjev in nasploh ZF&F tudi eden od vzrokov za marginalizacijo ZF&F?

To je težko reči, ker ne poznam vaših lokalnih pogojev. Možno je imeti cvetoč trg, ki temelji na uvažanju in prevajanju, a izdajati originalna dela v vašem materinem jeziku lahko precej pomaga.

Kateri ZF roman, izdan v zadnjih dveh letih bi bil vreden, da po njem posnamejo film? Če bi vi odločali, koga bi najeli za režiserja, scenarista in za glavne vloge?

Romani ne postanejo dobri filmi. Razlog, da je toliko filmov narejenih po delih Philipa K. Dicka je to, da je pisal izvrstne kratke zgodbe. Filmi so tako veliki projekti, da jih ponavadi ne osnujejo na novejših izdajah.

<http://clarkesworldmagazine.com/>
Cheryl Morgan je bila izdajateljica tega magazina.

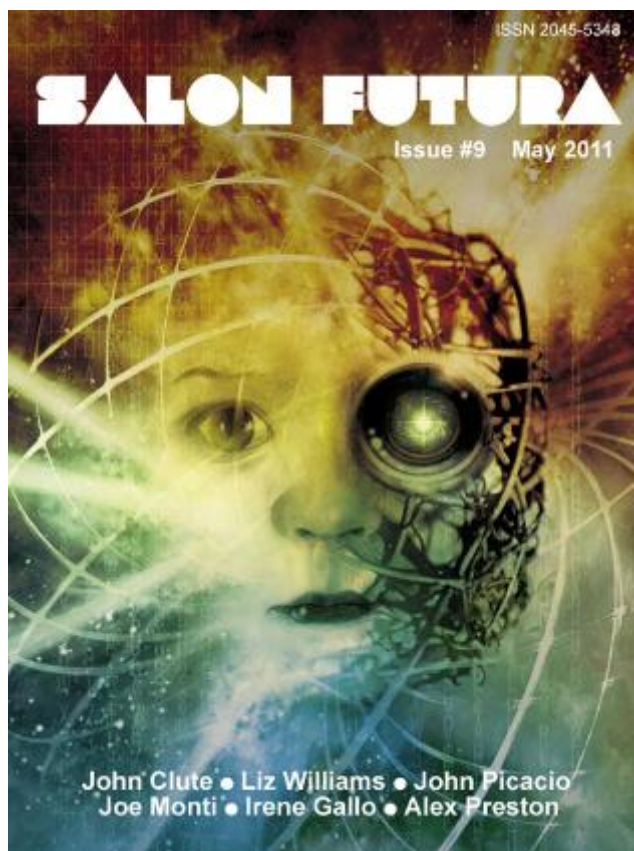
Kljub povedanemu pa sem slišala, da je Leonardo di Caprio kupil pravice za 'The Shining Girls' avtorice Lauren Beukes. Vesela sem za Lauren in upam, da bo šlo vse v redu. Neil Gaiman je prav tako povedal, da nastaja film po njegovi kratki zgodbi »How To Talk To Girls At Parties«. To bi utegnil biti dober izdelek.

O filmih ne vem nič, zato ne morem komentirati, kdo bi moral sodelovati, razen tega, da je precej bolj verjetno, da si bom film ogledala, če v njem igra Robert Downey Jr.

Za konec dajva še nekaj zabavnega. Bi v filmu prevzeli vlogo vampirske kraljice ali kraljice volkodlakov?

Leopardlakinja, prosim. A če moram izbrati, potem naj bo vampirka, ker ne bi za nič na svetu igrala psa.

Še naprej vam želim obilo uspehov in upam, da se vidiva na kakšnem od dogodkov.

<http://www.salonfutura.net/>
Cheryl Morgan je založnica Salon Futura..

VITEZI IN ČAROVNIKI

AVTOR: BOJAN EKSELENSKI

Ocenil A. A.

Urednik portala Drugotnosti večkrat pošlje kakšno željo po recenziji ali vtisih ZF&F del, zlasti domačih avtoric in avtorjev. Sebe imam za bralca vsega s pridihom ZF&F. Še pomnite drugovi i drugarice čase Polarisa, ko smo se mastili z Asimovim, Nivenom ali Herbertom? Še pomnite čase TZS? To je bil zlati vek za fane ZF-ja.

Odraščal sem tudi ob domačih avtorjih. V času iskrivega Pečjaka, žmohtnega Remca in še nekaterih so bili slovenski avtorji del svetovnih trendov in njihova dela so izhajala z resno podporo. Bili so deležni resne strokovne debate in njihova dela niso obležala v zakotju kot polizdelki obskurne produkcije. Še pomnite esejista Draga Bajta? Pobrskal sem po spletu in ugotovil, da je omenjeni gospod dobil daljnega 1983 celo ESFS nagrado za esej. Takrat je bil Eurocon v Cankarjevem domu. Kaj pa danes?

V knjigarnah na domače avtorje skoraj ne naletiš. Oni dan me je ženska za pultom v Konzorciju butasto gledala, ko sem spraševal za Ivanušev Svetodrev in Ekselensko Vohtino skrivnosti. Upravičeno? Nekatera domača dela so res sramota za vse sodelujoče.

Ampak pustimo to za kdaj drugič. Ta zapis je namenjen edini resni sodobni slovenski ZFF seriji z zgledno podporo, ki prekaša mnoga tuja zvoneča avtorska imena. Seveda naj takoj dodam, da za podporo ne skrbi založnik, temveč avtor sam. Govorim o sagi Vitezi in Čarovniki Bojana Ekselenskega. Poskusite priimek izgovoriti na glas in spoznali boste nov način lomljenja jezika. Malce sem pobrskal in ugotovil, to je čisto pravi priimek živega človeka.

S sago sem se prvič srečal lani januarja. Prej sem zadevo opazil, vendar nisem zagrizel. Naletel sem na vabilo predstavitve v Celju, ki ga je avtor raztrosil po vseh brezplačnih medijih. Tam me sicer zaradi službenih aktivnosti ni bilo, a me je pritegnil plakat. Poguglal sem in striček Google me je zasul z linki. Tedaj sem izvedel, da je izšla druga knjiga iz sage. Po slikah in trailerju sodeč je šlo za spodoben izdelek, kar si ljudje tudi zaslužimo. Poiskal sem tudi prvi del. Kakšen je? No, ta je ... pač, prvi del z naslovom Indigo otroci. O tem seveda kasneje. Sredi decembra sem se dokopal do tretje knjige iz sage, Vohtine skrivnosti. Sem moral čakati, ker je knjiga ves čas izposojena.

Naredimo torej obnovo vseh treh knjig, kot so bile izdane: Indigo otroci (2007), Indigo novi svet (2011) in Vohtina skrivnosti (2012).

Indigo otroci

Najprej sem se lotil Indigo otrok. Preden sem se sedel k temu pisanju, sem na spletni strani videl najavo prenovljene izdaje. Verjemite mi, ta je potrebnejša od vode v Sahari.

V knjižnici sem naletel na precej izrabljene Indigo otroke. Kako je bil videti prvi stik? Mehka vezava, amatersko čudo imenovano naslovnica, je skupaj s packarijo imenovano zemljevid na notranjih platnicah brca pod rebra dobremu oblikovanju. Knjiga je drugače konkretna opeka s 500+ stranmi, obširnimi dodatki in (hvala bogu) lepo berljivimi fonty. Vsaj nekaj. Ampak naslovi poglavij ... Avtor je zaigral oblikovalca in pokazal, da nima pojma. Ja, tako hudo je.

Najprej sem prelistal dodatke. V tej fazi sem že postal prijetno presenečen. Bojan se je za razliko od mnogih slovenskih avtorjev dela lotil resno in natančno. Nikaikor se ni zadovoljil z levoročnim odnosom do obravnavanega. Veste, v tujini je navada, da avtor naredi celo disertacijo o tematiki, ki se morebiti samo dotika vsebine romana. Tudi tukaj se je videlo ogromno študija in občutka za detajle.

Ampak dodatki so samo sladica. Kaj pa glavna jed?

Zgodba se dogaja v dveh vzporednih svetovih. Njuno medsebojno razmerje je čisto pravi, trdi, torej hardcore ZF. Vse temelji na sodobnih fizikalnih dognanjih, ki ga sicer natančno razumejo samo zakajeni fiziki okoli hadronskega pospeševalnika. Ker sem po profesiji fizik in matematik, sem se imel pri opisu fizikalnega dela prav

fino. Nobenega kr'neki pleteničenja, nobenih klofut zdravi pameti.

Naš svet 'se dogaja' v ZF prihodnosti. Drugi svet je magični antični svet, posejan s klasično fantazijsko floro in favno. Sicer ni vrhunec izvirnosti, a ni žalitev za zahtevnejšega bralca.

Zgodba se začne kot klasična epska fantazija. Mlad pastirček (dijak) Boris, maturant letnika 2065, med poukom slovenščine (tudi mene je dajalo med ceremonialnim predavanjem o Ketteju in Murnu) zaspil in se zbudi v pravljici deželi. Hip, hip, hip, strašni trik, v sebi ima moči Mešaraha, nekakšnega božjega pretepača in čarovnika. To pastirče mlado lahko reši svet pred ultimativnim zlobcem, utelesenjem Elejle iz nedrij kaotičnega pekla. Tukaj so še pomagači ene in druge strani, dijaška scena z razredno razdelitvijo na gornji in spodnji družbeni del in z običajnimi tegobami maturanta. V drugem svetu imamo vojno in politične spletke. Obe zgodbi se dogajata ločeno in imata samo posredno stično točko, nekakšen pozabljen kos Rimskega imperija (celo razloženo je, čemu je tako). Kljub vsemu pa (na srečo) ne gre za klasično deratizacijo grdavžev. Zgodba, razpeta med oba svetova, ima jasne koledarske termine. Poleg klasičnega fantazijskega kvestanja in čveka imamo še ZF realnost, kriminalko in konec, ki dopušča nadaljevanje ali pa tudi ne. Pač odvisno od avtorjeve želje po nadaljevanju. Konec je torej dovolj jasen. Morebiti naj podam še veselje spričo dejstva, da junaki in antijunaki niso ameriški izvozniki demokracije, temveč domačini iz Slovenije.

Žal pa je delo po izvedbeni plati amatersko, da bolj ne more biti. Uredniška roka bi počistila znaten del nepotrebnih litanij, lektor bi iztrebil precej slovničnih napak. Tudi vsebina je večkrat malce v zraku, večji del likov je podobnih lepenkastim izrezkom. Bojan je določene dele spisal na hitro, a drugje nam deli nepotrebne duhovne domislice ali nas vodi na turistični ogled znamenitosti. Vsaj dve tretjini knjige gre zgodba po upokojsko ob upokojskih čajankah s piškoti in čajem, a na koncu le dobi zalet tekoče, morebiti celo adrenalinske pripovedi. Najbrž je želel temeljito pripraviti teren za obračun, a je ta priprava zaobjela prevelik del knjige. Ker ni imel urednika, je pač nastalo, kar je.

Kljub vsemu sem se imel fino, saj do zdaj še nisem naletel na domače delo, ki bi tako spretno zmešalo toliko žanrov. Posamezne niti zgodbe vodi suvereno. Zabalval sem se ob slengu. Kot bi hotel z načinom govora prikazati posamezne like. 500+ strani je hitro minilo in zaželel sem si še. Torej berite naprej.

Indigo novi svet

Indigo novi svet je v primerjavi z Indigo otroci nekaj čisto drugega. Naslovnica in slike poglavij je delo vrhunskega ilustratorja Marka Jordana (piše v kolofo-nu), o njem sem tudi poguglal. Tudi zemljevid je izdelek profesionalca (ali vsaj profesionalnega orodja, ki ne omogoča zmazka). Nekaj čisto drugega od packarije v Indigo otrocih. Oblikovanje besedila je vrhunsko. Pre-

lom je opravil Andrej Ivanuša, ki se očitno spozna na ta posel (tudi o njem sem poguglal in vidim, da je tudi sam zanimiv avtor, a o tem drugič). Lektor je bil Zoran Pevec (tudi o njem sem vprašal ljubega Googla). Tudi za ta del posla se vidi profesionalizem. Kaj naj rečem? Gre za

ličen izdelek, popolnoma primerljiv z najboljšo tujo konkurenco. Končno je nekdo želel dokazati, da znamo tudi v Sloveniji narediti primerljiv knjižni izdelek.

Toda to je, navkljub pomembnosti ob stiku s knjigo, samo majhen del. Kaj ti pomaga super embalaža, če je notri bikov kakec?

Znova sem se najprej podal na strani dodatkov. Bojan je tudi tu radodarno razkazal, s kakšno pedantnostjo se je lotil gradnje svojega ZF&F sveta. Imamo čisto pravi priročnik vilinske magije, kroniko kraljev predcesarske ere Drugotnosti (v njegovi vilinščini se ime sveta izgovori Elem Jered) in še malce igre mitološkega pesnjenja. Ta del pokaže avtorjev študij različnih ved. Ampak vse to je brez smisla, če zgodba šepa. Je ponovil napake prvenca? Na srečo ne. Delo je lektorsko, oblikovno in uredniško čisto, torej popolnoma na ravni tujih del. Morebiti samo uredniku manjka malce filigranskega občutka, a o tem kasneje.

Zgodba se začne 3 leta po zaključku Indigo otrok. Znova spremljamo dve svetovni niti, dve vzporedni, delno prepletajoči in soodvisni zgodbi. Naša ZF realnost je dobro prikazana skozi občasno zabavne prigode, ki lepo uravnotežijo temačni ton vse konkretnjšega nastopa Elejle. Imamo izlet na študentski žur (čago), upo-

kojensko čajanko, prizorišče atentata, popelje nas v politično pedofilsko afero, lokalno blaznico in priča smo demoliranju Vojnika, mesteca poleg Celja. Pravi prelom z žanrskimi klišeji si Bojan privoščič v antičnem vzporednem svetu. Skoraj drzno preseka kar nekaj klišejev in jim črno – belo obleko prebarva z odtenki sivin. Tako imamo recimo vojno med Vilini in Mešarahom. Cesarstvo pade pod vpliv Vzhodnega carstva. Pravzaprav se v tej čorbi sploh ne ve, kdo je pozivec in kdo negavec. Vsi so zdaj na eni, zdaj na drugi strani, pač odvisno od trenutnih potreb. Ta del je spretno prikazan in nam demonstrira, kaj vse ljudje naredijo za ščepec moči, dostop do surovin in še kaj. Čisto prava kritika obstoječe kapitalistične družbe. Tu bi se spotaknil ob kliše 'črnega' vzhoda. Čemu mora vsaka kanalizacija potekati od vzhoda proti zahodu? Morebiti je to del mitologije zahodnega sveta. Kdo bi vedel? Na srečo ni teroristov in izvoznikov demokracije.

Spletke v našem in tujem svetu se prepletajo in kar je najlepše, so realistične, prikazane z veliko mero poznavanja zgodovinskih zakonitosti. Liki so bolje predstavljeni, kot v prvencu. ZF prihodnost našega sveta je marsikje preroška, nit je lepo speljana do bombastičnega in skrajno intrigantskega izteka. V Drugotnosti je malce preveč zgoščenosti, saj je likov in nians osebnosti kar precej. Ne bi bilo odveč, če bi avtor porabil malce več časa za spodobnejši razvoj nekaterih kosov dogajanja. Tako pa nas neusmiljeno meče iz ene vojne v drugo spletko in nazaj. Princessa Aleja, princ Aldus, zviti Artus

in ostali skačejo iz ene v drugo sceno in avtor nam ne ponudi potrebnega predaha.

Izteke vseh niti zgodbe nas navezuje na nadaljevanje. Po prebranem v vodi in na kosteh čutim še več žanrskih inovacij in preseganja literarnih klišejev. Maloštevila so literarna dela, kjer recimo glavni junak tako neumno stopi na spolzka tla in z gandžo med zobmi zapluži v prah neuspeha.

Knjige ne bi priporočil premladi publiki. To ni knjiga za mlade otročičke, saj je notri precej opisov seksanja, drogiranja, varanja in podobnih začimb življenja. Na srečo ti opisi niso sami sebi namen, temveč služijo na svež način povedani zgodbi. Vsaka niansa ima svoje ozadje. Med vrsticami je veliko za razmišljanje. Inteligentnejši ter razmišljujoči bralci, ki prezirate žanrski pofl, boste prišli na svoj račun.

Morebiti bi pograjal finalni uredniški pregled, saj so občasno nekatere besede nerazdružljivo spojene. Na srečo praktično ni slovničnih napak, kar je OK. Knjigo sem z užitkom pohrustal v nekaj opoldnevnih in večernih uživanja ob Jadranu. Vsaka ura branja pričara vsaj kakšno uro razmišljanja o življenju. Ta knjiga je dokaz, da ZFF ni nujno pofl.

Votlina skrivnosti

Votlina skrivnosti je nekakšen uvod v sago. Tudi knjiga je tanjša od obeh glavnih delov. Razumljivo, kajti zgodba se ves čas dogaja v naši bližnji prihodnosti, brez skokov v drugi svet. Oblikovno je skladna z Indigo novim svetom. Torej imamo umetniško naslovnico, skladno oblikovanje in obrtniško popiljeno vsebino.

Dogajanje je postavljeno 19 let pred dogodki v Indigo otrocih in 22 let pred Indigo novim svetom. Spremljamo zvezdniška angleška arheologa Mary in Neila med izkopavanjem v Kumranu. Tam pride do nezgode in odkrijejo zapečatenoto votlino s tujskimi artefakti. Iz arheološkega trilerja kmalu prestopimo na stran ZF, akcije in fantazije. Mary zaradi radovednosti prebere najstrašnejši urok in ta začne delovati. Nastane zmešnjava. Arheološki triler se umika ZF&F-ju. Magično vse močnejše vstopa v svet racionalnega razuma. Na sceno stopijo razne organizacije in agencije.

Zgodba se tekoče izteče v bombastični zaključek in nas odlično pripravi na zgodbo glavne serije. Liki so živi, napredujejo in so napredek tudi glede na Indigo novi svet. Zlasti je avtentičen arogantni, zlovoljni in srditi Neil. Vsaj meni se je zdel prav odvraten. Moram omeniti še hecnega fizika Mohameda. Tudi tukaj nimamo črno belih likov, temveč so vsi znotraj odtenkov sivine. Morebiti bi lahko avtor malce zmanjšal količino pogovornih fraz. Saj ne, da motijo, a večkrat ne doprine-sejo k vzdušju.

Roman ni predolg (200+) strani, nima dodatkov in je v tej formi čisto klasično delo. Morebiti naj omenim, da je delo očiščeno slovničnih napak, le tu in tam je ponagajal tiskarski škrat (2x manjka zaključna vrstica, a na srečo nima vpliva na dožemanje vsebine). Ekipa, ki je ustvarila Indigo novi svet je tu uspešno ponovila delo.

Končna ocena

Pri ocenjevanju se poskušam držati priporočil, zapisanih na portalu Drugotnosti (ga priporočam za branje, če so vam ZF&F dela blizu) in že nekaj let izhajajočem Jašubeg en Jered (upam, da sem prav napisal). Upam, da bo urednik magazina imel pri prenosu manj dela.

Indigo otroci: Skupaj 6,1/10 – Užitno, čeprav daleč od presežnika zaradi amaterizma pri oblikovanju, uredništvu in lektoriranju. Vsebinski del izgubi zaradi precejšnje lektorske in uredniške zapacanosti. Kljub vsemu jo priporočam vsem ljubiteljem Martina, Tolkiena in podobnih.

Oblikovni del: Knjiga ima odlično spletno podporo na portalu www.vitezicarovniki.com, cena ja zdaj izjemno ugodna (9€) in kljub pomanjkljivostim predstavlja dober nakup. 19€, kolikor piše na knjigi je seveda v luči amaterizma daleč preveč. Če ste knjigo kupili po tej ceni, vam je avtor dolžan znaten popust pri nakupu katere od njegovih knjig.

Indigo novi svet: 8,9/10 – Odlično delo z vrhunskim oblikovanjem in ugodno ceno. Vsebinski del: Delo predstavlja odlično literarno delo. Slog pisanja, vodenje zgodbe in liki so odlični. Ni nepotrebne slame (G. R. R. Martin, me slišiš?) Mogoče manjka kakšen opis ali razlaga za lažje spremljanje zgodbe, zlasti v Drugotnosti. Knjiga je vredna branja. Indigo novi svet dokazuje, da je moč narediti kvaliteten knjižni produkt tudi v domači režiji.

Oblikovni del: Vrhunska ocena za vrhunsko izvedbo. Spletna podpora je zgledna in nima konkurence v domačem prostoru in tudi mnoga tuja dela tu zaostajajo. Če pomislim, je spletna stran delo avtorja. Nekaj oblikovnih škratov ne smem spregledati, zato je ocena za oblikovni del malce nižja, dasiravno gre za primer

vrhunsko oblikovanega izdelka. Knjiga v prosti prodaji stane ugodnih (za ta obseg in kvaliteto) 29€, prek spleta je nekaj cenejša. Gre za dobro naložen denar.

Votlina skrivnosti: 8,6/10 – odlično, v ničemer ne zaostaja za najboljšimi uvoženimi deli. Vsebinski del: Knjiga je odlični slovenski roman. V navidezno akcijski vsebini se skriva precej podtonov z opozorili glede postavljanja razuma pred ostale vidike osebnosti. Knjiga je fino branje za vse ljubitelje 'danbrownovskih' zarot, zakulisij religije, tekoče akcije in seveda ZF&F-ja.

Oblikovni del: Odlični izdelek. Spletna podpora sicer ni na ravni glavnega dela sage, manjka kaj o Kumranu ipd, vendar še vedno pred podobnimi deli v Sloveniji. Oblikovanje je na ravni Indigo novega sveta, manj je nerodnosti in izdelek je ličen za v roke. Cena 25€ v redni prodaji (20€ prek spletne strani) je sorazmerno ugodna, čeprav je pri Indigo novem svetu razmerje cena – dobljeno za denar ugodnejše in je dober nakup za ljubitelje dobre literature.

Skupni občutek

Vitezi in Čarovniki so trenutno edina slovenska fantazijska saga, ki po zasnovi in izvedbi presega žanrske klasifikacije. V vsaki od treh navedenih knjig so elementi sodobne fantazije, znanstvene fantastike, trilerja, akcije in še kaj bi se našlo. Zadnji dve knjigi sta znaten presežek tudi v oblikovnem smislu (glede na stanje na slovenskem trgu).

Spletna stran je obširna, polna dobrot, vendar pogrešam malce več stilskega ravnotežja. Novi profesionalni zemljevid je sicer ličen, vendar še nedodelan in avtorju bi priporočil manj igranja s fonti.

Priporočam vam downloadanja trailerjev, ki nakazujejo, da nas letos čaka kar nekaj knjižnih izdelkov. Zlasti trailerja Indigo otroci in Duhovi Aldeverga prinesejo kar nekaj novega v obširen in filigransko uravnotežen svet. Morebiti bi pohvalil še nagrajevanje obstoječih kupcev knjig pri naročilih in nakupih novih knjig.

☉NE BOJ SE MAGIJE☉
☉UPORABI JO☉

FILMSKE MEDZVEZDNICE (6) – IZ VSEH KRAKOV GALAKSIJE

Pripravil Andrej Ivanuša

Vsekakor bi lahko o filmskih vesoljskih ladjah pisali še v mnogih številkah 'našega ljubljene nam fanzina', vendar bo potrebno enkrat le pritisniti piko. Torej je to tokrat. Pregledal sem še nekaj filmov in TV serij ter za konec pripravil pregled filmskih medzvezdnic z vseh krakov galaksije. Nedvomno je res, da nisem predelal več kakor 10% vseh plovil. Če menite, da katero manjka, pa pošljite prispevek o njem. Z veseljem ga bomo objavili.

RAKETNA LADJA DR. ZARKOVA

Vsekakor se moramo najprej ustaviti pri klasiki in sicer pri filmu Flash Gordon iz leta 1936. Plovilo je oblikoval Ralph Berger za TV serijo v stilu 'odštekane' art dekoja, ki je takrat veljal za posebej futurističnega. Torej je to bilo res najboljše plovilo, ki bi ga naj izdelal genialni znanstvenik in prijatelj Flasha Gordona dr. Hans Zarkov. Hm, čudna kombinacija nemškega imena in ruskega priimka, ampak očitno je bilo to takrat zelo eksotično. Plovilo je v obliki metka s štirimi krilci in še dvema stabilizatorjema.

Menda jo poganjajo neki 'iskreči' motorji. Vsaj tako je bila videti raketa med poletom. V zadnji del so ji naphali božične iskricice in jih prižgali. Raketa je visela na skoraj nevidnem najlonu, ozadje pa so veselo vrteli na dveh valjih, da je bilo videti kakor polet. Tudi pri novem filmu iz leta 1980 so v globalu ostali pri isti obliki. Pomembno je bilo, da se čim bolj razlikuje od psihedeličnega planeta Mongo in njegovih hipijevskih kraljestev.

SMETIŠNICA

Tole je pa zagotovo najbolj noro plovilo, kar so jih ustvarili filmarji. Imenovano je Garbage Scow (smetišnica) in se je pojavilo v ameriški TV seriji Quark leta 1978. Narejeno je v stilu Roddenberryjevih plovil iz serije Star Trek. V bistvu je to plovilo, ki po vesolju nabira smeti - odslužene dele satelitov in vesoljskih

ladij. Vsekakor ne moremo mimo sivo-zelene barve in domislene sestave, ki so jo ustvarili pri United Galaxies Sanitation Patrol. No, povezava z Zvezdnimi stezami je očitna in nujna, saj to znamenito serijo obilno parodirajo. Tudi tako, da za zaplet uporabijo kar originalni scenarij in dodajo odštekane gege.

THE LEWIS & CLARK in EVENT HORIZON (1997)

Karkoli si že mislite o zgodbah z duhovi v vesolju, ki jih pridno producira Paul W. Anderson, morate priznati, da pa se zelo potruji pri oblikovanju vesoljskih plovil. Večino tega je zakrivil oblikovalec Joseph Bennett. V filmu vsi občudujejo 'ta glavno' medzvezdnico. Tako marsikomu uide majhna ladjica Lewis/Clark, ki je poimenovana po dveh raziskovalcih Afrike. Njena odlika je, da je resnično dobro oborožena in je primerna za pristane v vseh pogojih, tako na planetih z gostejšo ali redkejšo atmosfero ali tudi brez nje. Mogoče bi jo bilo celo izdelati in uporabiti kdaj na kakšni bodoči vesoljski odpravi človeštva. Hm, upam vsaj, da nam bo kdaj res uspelo. Bennett je v intervjuju dejal, da so želeli doseči dve popolnoma drugačni estetiki pri tej ladji od tiste, ki jo ima Event Horizon. Kot osnovi je vzel linije, ki jih ima helikopter, ki na oljne ploščadi dovažajo opremo in može. S tem plovilom so posneli tudi sekvenco, ki prikazuje reševanje posadke z asteroida v stilu reševanja z oljne ploščadi.

»Bila je res lepa scena, ampak trajala je skoraj dvajset minut in je nikakor nismo mogli stlačiti v film, ki bi nj trajal 90 minut. Škoda!« je izjavil Peter Bennett.

O sami Event Horizon le to, da je res mogočna vesoljska ladja, ki je bila potrebna, da režiser in scenarist Anderson prikaže vse svoje obrtno znanje in da naredi film čim prepričljivejši. Sicer pa tudi slika pove več, kakor tisoč besed.

Kaj pravi Joseph Bennett:

»Event Horizon je grozljivka v vesolju, torej mora biti strašljiva tudi vesoljska ladja. Tako dosežemo potrebno 'atmosfera' v filmu. Zato je plovilo nadgradnja normalnih medzvezdnic. Pravzaprav mora biti vesoljska hiša strahov. Začel sem z fuzijskim reaktorjem in okrog zgradil Notre-Damski cerkvi podobno gotsko arhitekturo. Eh, zdi se nekako sado-mazo ... vse skupaj je pravzaprav videti bolj kot kakšen gigantski insekt, recimo kot kakšna predimenzionirana osa.«

DARK STAR

To je tudi naslov filma iz leta 1974. O njem smo v rubriki Nostalgija že pisali v eni od številčk JeJ. Ron Cobb je zakrivil obliko vesoljskega plovila. Takrat je bil uradno zaposlen na NASA kot risar. Popoldan pa je risal komične stripe za lastno zabavo in za dopolnitev 'žepnine'. V Pancake Hause (hiša palačink) se je sestal z oblikovalcema filma Johnom Carpenterjem in Danom O'Bannonom. V razgovoru po hitrem kosilu je k sebi potegnil prtiček in nanj naskiciral obliko vesoljske ladje. Narejena v stilu takratnega razumevanja vesoljskih plovil: elegantne linije, velike svetle površine oplate in enostavna oblika. Kasneje so bila podobno oblikovana majhna atmosferska plovila (shuttle) v seriji Star Trek. Vsekakor je bila ladjica dobro oblikovana, le triki so bili še zelo ubogi. Danes se zdi prav smešna scena, ko ladja leti skozi elektromagnetni vihar. Zdi se, kakor da bi nekdo prižigal rožnato luč in tu in tam spustil strela. Ampak ideja z inteligentno bombo, ki meni, da je na poti samouničenja, a v resnici je še vedno pripeta na matično ladjo, in pri tem filozofira o smislu življenja, je še vedno neverjetna.

ALIEN DERELICT

Izvenzemeljska nasedla vesoljska ladja je prva scena na tujem planetu v filmu Alien (1979), ki je spodbudila še druge, da so se lotili filmov s podobno tematiko. Spet je bil zraven Dan O'Bannon, ki je skupaj z Ronom Shu-settom pripravil presenečenje posadki vesoljske ladje Nostromo v obliki zabubljenih xenomorfov, ki se nato spremenijo v škorpionaste hitro bežeče spake, da bi se na koncu prelevili v pošast prve klase z dvojnimi zobovjem na dvojnih čeljustih in s sposobnostjo valjenja nekaj sto tisoč jajc v nekaj urah. Grozljivo, vam rečem!

Vemo, da je bil za film sokriv še Ridley Scott, ki je dejal:

»Z obliko tega plovila smo imeli kar nekaj težav. Nihče ni znal povedati, kako bi naj reč izgledala. Naš umetnik Giger je naredil kar nekaj skic in nam pokazal nekaj svojih knjig. Na sestanku sem se potem zalotil, da strimim v njegovo knjigo Necronomicon, kjer je narisal nekaj, kar je še najbolj spominjalo na glasbeni instrument. Potem sem jim to pokazal in vprašal, če jih ne spominja na croissant ali pa na boomerang. Nekako smo se strinjali, da bi to lahko bila osnova. Na koncu je nastalo plovilo, ki ni spominjalo na nič, kar so doslej na filmu upodobili. Je podobno zlomljeni medenici ali kolku kakšne živali, ki moli dve nogi v zrak. Ima dve ali tri odprtine na boku, ki moteče spominjajo na vagino. Še dobro, da niso na sredi med nogama ...«

Ginger je dejal (Starlog, september 1979):

»Čas je bil zelo kratek, denarja pa malo in tako nismo nič naredili čisto dobro. Tesno sem sodeloval s Peterom Voyseyjem, ki je oblikoval model. On je bil eden od redkih, ki je razumel moj – vizualni jezik. Zadovoljen sem z obliko, ... tudi posnet je zelo temačno, pravzaprav se bolj odraža kot senca v ozadni svetlobi. Deluje zelo resno, čeprav je nared iz plastice in polistirena, ki prekrivata kovinske nosilce.«

THE RODGER YOUNG

'Plovice' se pokaže v polni luči v filmu Starship Troopers (1997). Pravzaprav je to enkratna bojna vesoljska križarka, ki jo proti koncu filma suvereno upravlja mlada kapetanka. Vesoljske ladje za film je oblikoval Thunderstone team, ki deluje v okviru korporacije Sony. Izdelovalec modelov je bil George Willis in je porabil leto dni in pol, da jih je do potankosti izdelal. Veliki so od 15 cm do 5,5 metra. Za množične prizore so tudi izdelali potrebno število ladij, s tem, da so bili ozadni modeli manj detajlno narejeni.

O gradnji je Willis dejal:

»Takrat še ni bilo super-računalnikov, ki bi zmogli animirati množične sekvence. Problem so reševali tako, da so narisali le eno plovilo in ga potem s copy-past tehnologijo razmnožili. Ampak to je videti preveč sterilno. Umetniška skupina filma je prišla k meni s skicami množičnih bitk in me je povprašala, če lahko kaj od tega naredim tudi brez računalniških trikov. Bili so skoraj brez denarja, saj so sredstva porabili samo za oblikovanje ozadij in globalnih scen, kajti računalniška ura je bila takrat zelo dragocena. Pa tudi časa jim je zmanjkovalo, saj so računalniki za to potrebovali mnogo več časa kot so to predvidevali.

Naredil sem tri verzije vsakega plovila. Osnovno je bilo dolgo 5,5 metra, drugo in tretje pa okrog 2 metra. S tem, da je bilo slednje narejeno iz dveh delov, da je lahko 'razpadlo', če je bilo v sceni zadeto ...«

ANDROMEDA ASCENDANT

Andromeda (uradni naslov je sicer Gene Roddenberry's Andromeda) je kanadsko/ameriška ZF televizijska serija, ki se je vrtela v času od oktobra 2000 do maja 2005. V Evropi smo jo videli z zamikom približno eno leto na televiziji RTL. Zgodbo je razvil Robert Hewitt Wolfe na podlagi gradiva, ki je ostal v zapuščini ustvarjalca Star Trek serije Gena Roddenberryja in ob podpori njegove vdove Majel Barrett. Kapitana High Guard Dylana Hunta je igral Kevin Sorbo, avatarja Rommie vesoljske ladje Andromeda pa je igrala lepotička Lexa Doig.

O sami seriji bo zagotovo še govora na straneh JeJ, mi se tukaj omejimo le na vesoljsko ladjo Andromeda Ascendant. Uradno se imenuje 'Shining Path to Truth and Knowledge AI model GRA 112, serial number XMC-10284', torej 'Svetla Pot k Resnici in Znanju AI model GRA 112, serijska številka XMC-10284'.

V sami seriji pravijo, da so ladjo 'oživili' v ladjedelnici Newport News Orbital Shipyards visoko nad planetom Zemlja nekje leta CY 9768. Pri gradnji ni bilo nikakršnih težav in so jo dokončali

leta CY 9772, ko so ji vgradili najnovejše motorje izumitelja Headwatersa z oznako Mark VIII Slipstream. Tako je to bila najnovejša in deseta težka križarka iz serije Glorious Heritage-class. Včasih imajo filmarji res bujno domišljijo!

Vendar se je zalomilo kasneje. V prvem nadaljevanju vidimo medzvezdnico ujeta v dogodkovnem horizontu iznad črne luknje. Zamrznjena v zelo, zelo počasi tekočem času sta ladja in kapitan preživela 300 let. Leta CY 10085 (po našem štetju okrog leta 5167) ju iz neprosvoljnega časovnega ujetništva reši posadka vesoljske ladje Eureka Maru, ki je prepričana, da bo vse skupaj odlično prodala za staro železo. A kmalu postane posadka pobiralcev smeti kar posadka 'najboljšega' plovila v vsem znanem vesolju.

Andromeda Ascendant je v bistvu bitje z umetno inteligenco (AI). Vidimo jo v treh pojavnih oblikah, kot vesoljska ladja s prikazom lika na dvodimenzionalnih ekranih, kot 3D hologramska projekcija in kot ladijski avatar Rommie. V High Guard se je AI smatrala kot 'oseba' in član posadke.

V prvem nadaljevanju avatarja izdelata heker in inženir Seamus Zelazny Harper (igra ga Gordon Michael Woolvett), ki mora odplačati dolg članom posadke Eureka Maru.

Ladijski avatar je humanoidne ženske oblike in prikazuje 'psihično' stanje vesoljske ladje, ob tem je še 'po malem zaljubljena' v svojega kapitana. Sposoben je upravljati z ladjo, torej sam s seboj, in tudi oditi na planete, druge ladje, itn. Ladja je tako po opisu navdušenec nekako Jedro (Core), avatar sam pa Logika (Logic).

Ladja je opremljena s pogonom 'slipstream FTL' (faster than light), po naše 'drsnitok HOD' (hitreje od svetlobe), ki uporablja Exotic Matter Lens (Leče eksotične=temne materije). Z njimi odpre portal drsnega toka in se spusti po njem na drugi konec vesolja. Tako nekako! Seveda je tudi dobro oborožena in skozi serijo prikaže še nekaj trikov in tehničnih igrčk, ki jo rešijo iz vsake zagate.

Vsekakor je to res 'kraljevska' medzvezdnica, ki si je zaslužila zadnje omembo v tej mini-seriji prikaza filmskih vesoljskih plovil. Priznam, bila je navdih za opis vesoljske ladje Rheia v moji SF knjigi z istim naslovom.

<>

KAKO OBLIKOVATI OSEBE V ZF ZGODBI V 8 KORAKIH IN NEKAJ NASVETOV

Pripravil Andrej Ivanuša

1

Prvi korak je, da naredimo t.i. profil nastopajoče osebe. Saj ni treba napisati psihološki profil, le nekaj osnovnih značajskih potez ali le nekaj podatkov: ime, starost, zaposlitev (razred v šoli), spol, ipd.

2

Oblikujemo cilj, sidra in usodo osebe. Vsakdo od nas ima te tri elemente. Vzemimo Froda iz Gospodarja prstanov. Njegov cilj je, da uniči prstan, njegovo sidro je Šajerska in vsi njegovi prijatelji, njegova usoda je, da prstan prinese nazaj in ga raztopi v vulkanu. Pri tem ne pišite romana, le nekaj stavkov.

3

Sedaj je na vrsti ozadje. Za to boste potrebovali nekaj časa. Za vsak element napišite najprej en stavek. Ločite jih in jih kasneje dopolnjujte v odstavke in še kasneje morda v stran ali dve. Kakor se bo razvijala vaša osebnost ali kamor vas bo odneslo vaše kasnejše razmišljanje o zgodbi.

4

Oseban dodajte - kaprice! To so njihove navade ali trenutna dejanja. Na primer: hlastanje ob kosilu, praskanje po nosu, razne fobije, stalno citiranje navedb iz raznih knjig ali filmov. To vam bo oblikovalo značaj osebe in jo naredilo bolj »človeško«.

5

Določite, kaj je tisto, kar bo razžalostilo vašo osebo, kaj jo bo spravilo v jok. Jok je najvišji izraz emocij. Seveda pa se vaši osebi ni potrebno v zgodbi nikoli razjokati. Vsaj ne na zunaj! To pomaga bralcu, da razvije empatijo do osebe.

6

Razdelajte odnose med vašimi osebami. Ali vaša glavni junak nekoga ne prenese in ne želi biti z nekom v isti sobi? Ali vaš junak zbeži na prosto, ko se zgodi kaj vznemirljivega? Kako gleda na ljudi na splošno?

7

Glavni junak mora postati vaš 'prijatelj'. Zamislite si, da sedi pred vami in se z njim pogovarjate. Podobno, kot ima štiriletnik namišljenega prijatelja. Bodite resni in se ne norčujte iz njega. Kmalu boste odkrili mnoge pomembne podrobnosti o njem. Predvsem boste odkrili kako razmišlja. Nenadoma boste spoznali naravo osebe in s tem napisali v zgodbi prepričljivo dogajanje in 'resnične' dialoge.

8

Na koncu morate določiti še njegovo zunanost, življenjsko / družinsko ozadje in dejansko osebnost. Zdaj imate osebo iz 'mesa in kosti' in vaša zgodba bo zato še prepričljivejša. Zdaj imate tudi nekakšne 'personalne mape' svojih junakov. Tako se lažje posvetite dogajanju v zgodbi. Še posebej je to dobro, če pišete nadaljevanja.

Še nekaj pojasnil. Kaprica je neka značilnost ali nava da osebe. Manierizem je njegovo obnašanje (oholost, priljudnost, hladnost, človeška toplina, ipd). Pri osebah pazite, da njihovi elementi osebnosti (cilj, sidra, usoda) ostanejo ves čas enaki. Oseba se skozi zgodbo razvija (raste ali upada), spoznava nove stvari in se spreminja, a njeni elementi so vedno enaki.

Počnite vse počasi, delajte majhne korake. Če boste prehitri, se kaj lahko spotaknete. Sproti preverjajte, če ste podobne osebe že srečali. Njihove značaje lahko uporabite v zgodbi, vendar pazite, da se ljudje ne bodo prepoznali v katerem od vaših likov. Nekateri vas bodo tožili, drugim pa bo to zelo godilo.

Postranskih likov ni potrebno posebej definirati, oziroma le toliko, da je zgodba prepričljiva. Uporabite lahko celo 'bledo kopijo' značilnosti katere od glavnih oseb. Osebnost lahko določite tudi predmetom, vesoljskim ladjam, planetom, itd., če zgodba to zahteva.

Še nekaj opozoril na koncu. Prvič, ne kopirajte tujih oseb. Sicer lahko temeljite osebo na kakšnem znanem pevcu, igralki, ipd., vendar vedno izdelajte svoj karakter. Ne odnehajte kar tako! Potrebujete nekaj vaje, da postanete dober pisatelj/pisateljica. To je enako tudi, če želite postati olimpijski prvak. Trdo morate trenirati!

Osebe naj bodo v skladu druga z drugo, s svetom okrog njih in seveda tudi s samimi seboj.

Značilnosti oseb ne smete spremeniti, da bi spremenili zaplet. Taka osebnost postane čudna, prisiljena in nerealistična. Vašo osebo v zgodbi vedno obravnavajte kot resnično osebo.

Prav tako ne uvajajte v zgodbo preveč oseb. Število je odvisno od dolžine zgodbe. V kratki zgodbi, ki je dolga nekaj strani, je mogoče dovolj pet oseb, v romanu, ki se razteza čez pet knjig pa jih je lahko sto in še več. Seveda glavna je samo ena, morda dve ali tri, vse ostalo so manj pomembne in skoraj nepomembne osebe. Vsako pomembnejšo osebo morate počasi uvesti v zgodbo. Ne kar takoj na začetku narediti doktorata z opisom njenih značilnosti. Pustite, da oseba deluje in govori. Skozi to opišite osebo.

Najti je potrebno ravnotežje med premajhnim in preveč podrobnim opisom osebe. Nekaj lahko vedno pustite domišljiji bralca.

Prejšnjikrat smo napisali ogrodje zgodbe, sedaj smo določili osebe. Zdaj imamo na voljo vsa orodja, ki so potrebna, da napišemo dobro štorijo. Lahko vzamete tudi kakšno staro idejo, vendar, če je napisana na nov način, je tudi zanimiva za branje. Saj veste, jemo vedno iste jedi, le začimbe in postopke kuhanja malo variramo. Pazimo le, da se nam ne zatakne kost v grlu!

DELAVNICA 'PRVA STRAN'

OSNOVE PISANJA FIKTIVNE PROZE

Pripravil Bojan Ekselenski

V Sloveniji nimamo konsistentnega priročnika za ustvarjanje fikcije. Pravzaprav pri nas niti ni dovolj jasno, kaj sploh pomeni beseda fiktivna proza. Tukaj se lahko naslonimo na izkušnje literarno razvitejših trgov. Naš slovenski trg nikakor ne morem označiti s pridevnikom »razvit«. Vsaj pri odnosu do fikcije je tako.

Vsako kvalitetno prozno delo se prepozna po nekaj določljivih (morebiti celo merljivih) lastnostih. V tem prispevku se bom posvetil samo nekaterim elementom, ki sprejemljivo ločuje od nesprejemljivega. Avtor delavnice je tudi avtor vseh primerov, ki ilustrirajo posamezne točke te delavnice.

Na koncu se bom še posvetil pripravi besedila za objavo. Tam bom naštel zgolj tehnične standarde, ki pri nas niso čisto običajni, a so obveza vsakogar, ki želi objavljati fiktivno prozo (ali poezijo) v revijah na razvitih trgih. Te standarde poskuša društvo Zvezdni prah uveljaviti tudi pri nas. Ker takšna stvar ne gre čez noč, se bomo trudili z izobraževanjem, podlogami za Word (in morebiti Writer) in seveda nudenje pomoči vsem, ki želijo objavljati v naših publikacijah.

Torej ... gremo na zabavo.

Pripoveduj in ne opisuj

Ena najpogostejših napak avtorjev je prevlada opisovanja nad pripovedovanjem. Dolge pasáže litanij o rožicah, ki rastejo na poti junaka, zgodovina vsakega obcesnega kamna in s tem povezani izlivi čustev so silno moteči. Največkrat takšen način podajanja spremlja množica pridevnikov in prislovov. Spodaj je primer, da dobite občutek.

Luka je spremljal svojega očeta na veliko mestno tržnico, kjer so glasne branjevke kriče ponujale svojo zelenjavo, izdelke ekološke pridelave in domače sadje odličnega okusa. Zgodnjepoletni travnik je na pot položil čudovite vonjave travniškega cvetenja. Siva silhueta mesta je vse bližje v tem soparnem poletnem dopoldnevu. Luka je ob pomisli na te prelestne cvetne vonjave z mislimi in čustvi odneslo k ljubljeni Ani. Drobnost deklet pšeničnih las in izraženih ličnic ga je čakala pri njuni stojnici na tržnici. Skupaj sta že dve leti. Oče je ves čas od doma do sem samo molčal in najbrž razmišljal o tržnici. Že dvajset let ponavlja to, zanj vse naporejšo pot v mesto. Danes bo prvič pomagala tudi Ana. Oče je ne mara, ker je deklet iz mesta. Po njegovem mnenju so mestne dekline razvajene, nevesče kmečkega dela in življenja. Neštetokrat je moral poslušati o tem, kako mestno deklet ne zna prijeto v roke ničesar drugega, razen kozmetičnih ličil in prodajnih katalogov z ugodnostmi modnih trgovin.

Takšne zgodbe večkrat slišimo na branjih ali jih najdemo med objavami kratkih zgodb. Gre za tipično opisovanje, ki bralca žene k zehanju in preskakovanju sta-

vkov. V 150 standardnih besedah, ki jih ta izsek vsebuje, ni nobenega dogajanja. Gre zgolj za opisovanje. Dokler gre za 10 vrstic, še morebiti ni tako hudo, a če imamo takšnih recimo 5, 6 ali več strani, pa postane skrajno duhamorno. To postane še zlasti boleče, če opisovanje nima nobenega pomena za zgodbo.

Kako to popraviti?

Ta izsek je v osnovi zgrešen. Bistvo vsega je, da gre Luka z očetom na tržnico v mestu, kjer ju čaka Lukovo deklet Ana, ki živi v tem mestu. To je vse, kar nas zanima, če ima to seveda kakšen smisel v zgodbi. Zapišimo zdaj ta izsek malce drugače.

Luka se je z očetom, kot vsako soboto, odpravil na tržnico.

»Oče, Ana bo danes dokazala, da ni razvajena mestna frajla in se dobro znajde tudi pri koristnem delu.«

Oče se ne odzove, samo glede cesto in bližajočo se mestno silhueto.

»Bomo videli,« nezaupljivo odvrne. Še vedno si je mislil svoje.

Ta izsek je krajši in predvsem vsebuje življenje. V sedmih vrsticah povemo vse, kar je treba in pri tem ne utrujamo bralcev (poslušalcev) z nepotrebnimi litanijami. Absolutno pa se izogibamo nizanju pridevnikov in prislovov v utrujajoča čreva. V fikcijo nikakor ne sodi izsek:

»... visoka, temnolasa, z lasmi spetimi v prečudovito, sijočo dolgo kito, oblečena v ...«

Resnično, komu mar, če je lik žensko bitje temnih las? Če je pomembno, lahko te lastnosti zapišemo drugače, jih razporedimo med več stavkov v različnih kontekstih. Tako jih bralcu bolje doziramo.

Kdaj se ne moremo izogniti opisovanju?

Zlasti v fiktivni prozi, ki sodi v okvir znanstvene fantastike ali fantazije je včasih potrebno opisati svet dogajanja. Kako to storimo? Če ne gre drugače, lahko opisovanje ločimo od zgodbe s praznimi vrsticami. Bralca(-ka) bo takoj vedel(-a), da gre za del, ki je izdvojen iz zgodbe in je namenjen opisovanju. Bralca(-ka) se lahko odloči, da te dele preskoči, če ga (jo) ne zanimajo okoliščine zgodbe. Tudi taki bralci(-ke) obstajajo, zato jim naredimo čisto pot.

Zven pripovedi

Mislite, da mora imeti samo poezija ali poezija v prozi svoj zven, svojo pesem? Motite se! Tudi prozna fikcija mora imeti svoj zven, melodijo, ki teče v žarišču bralčeve pozornosti. Kako prepoznamo melodijo? Preprosto beremo na glas, kar kanim objaviti ali brati. Zgrozili se boste, kako moteče znajo biti posamezne pasáže vašega dela, ko jih je treba brati.

Luka jo vidi. Pristopi. Pozdravita se. Prime njeno ročico. Izgubi se v njegovi veliki dlani. Spogledata se. Oče

čaka. Posvetita se očetu. Luka zgrabi vrečo krompirja. Ana zgrabi vrečo solate. Razporedita pridelke. Oče ju nejevoljno opazuje. Ane ne mara. Mestnih deklet nasploh ne mara. Nikoli jih ni. Nikoli jih ne bo.

Ste prebrali zgornji izsek? Gotovo vam deluje nekako »hitro«, nadležno histeričen. Preberite ga naglas. Kako se počutite? Takšen akcijski stil pisanja je dober, če je pravilno tempiran, tedaj ima dober zven. Paše na zaključke poglavij ali odstavkov.

Drugače pa ima zvok nadležnega hreščanja, brenkanja po živcih. Melodijo besedila morate prilagoditi pravilnemu tempiranju in spretnemu igranju z bralčevo pozornostjo in njegovimi občutki. V službi dobrih vibracij je tudi primerno zaporedje besed, tempiranje vejic ipd.

Ugleda jo Luka in pristopi, prime njeno drobceno ročico s svojo veliko dlanjo. Namenil ji je pogled, upanja poln, a oče medtem čaka. Tudi ona vrne mu pogled mili in posvetita svojo pozornost očetu, ki v rokah drži še vrečo krompirja in vrečo solate. Zgrabita vsak svojo vrečo in razporedita pridelke na mizo. Anine poteze oče je strogo opazoval, saj mu niso povšeči bile mestna dekleta. Pravzaprav mestnih deklet sploh ni maral.

Tudi zgornji primer, dasiravno ni brzinsko tempiran, ni dovolj naravno melodičen. Tako pišejo avtorji, ki mislijo, da so poetični in želijo bralcu, namesto zgodbe, predstaviti svoje pisanje. Žal je danes vse več t.i. pozerskega pisanja, kjer v ospredje sili samo pisanje in ne podajanje zgodbe. Zlasti književniki, ki mislijo, da so vrhunski inovatorji, zgodbo postavljajo na stranski tir in bralstvo mučijo s svojimi besednimi karafekami. Ker potem nihče ne bere njihovih zmazkov, se pridušajo, da ni kvalitetnih bralcev.

Fikcija (in ne samo fikcija) je namenjena podajanju zgodb in ne pisanja. Žal tudi pri nas recenzenti včasih pozabijo, da je zgodba tista, ki mora pritegniti pozornost. Tako pa smo priča recenzijam, kjer je večino prostora namenjeno avtorjevemu slogu pisanja. Komu mar za poetično podajanje, če se ne dogaja do amena nič?

Dober avtor prozne fikcije svoj del časa posveti tudi poeziji. Pesniki so mojstri zlaganja besed v učinkovite in melodične pasaže. Seveda pri poetičnosti ne smete pretiravati. Dovolj je, da zaporedje besed deluje naravno in tekoče. Mimogrede, za vajo napišite svojo verzijo zgornjega primera.

Tempo – pospešek in zavora

Najbrž skoraj vsi znate voziti avto. Kako je videti udobna vožnja? Gotovo to ni tiščanje na pospešek in silovito zaviranje. Tudi v fikciji je tako. Bralčevo pozornost pazljivo vodite s pomočjo tempiranja.

Kdaj morate prestaviti v višjo prestavo? Kdaj morate umiriti žogico zgodbe? Ljubezensko pripoved in akcija sta drugače tempirani. Akcija mora drugače zveneti od trilerja. Bistvo tempa je, da naveže bralčevo pozornost na potek vaše zgodbe. Mislite, da v akcijsko zgodbo sodi hiter tempo? Je romantika rezervirana za ležerno drobencljanje? Odgovor je ne.

V akcijski povesti so hitre pasaže postavljene drugače, kot v romantičnih zgodbah. Fokus hitrosti je na drugih elementih vsebine. Če so pri akciji fine hitre fizične poteze, pri romantiki podobno pričakujemo pri barantanju s čustvi likov. Vedno je hitrost namenjena finalom – odstavka, poglavja ali zgodbe. V prejšnjem podpoglavju sem prikazal igro s tempom. Tu bi dodal za konec pravilo - več je manj.

Perspektiva in pogled

Pomemben element pripovedi je perspektiva. Na voljo imamo prvoosebni, tretjeosebni ali večosebni način podajanja zgodbe. Za pisanje je verjetno najtežji prvoosebni način. Se čudite?

Pri prvoosebnem načinu dosežete precejšnjo bralčevo intimno navezanost na lik. Prva oseba ednine je silno močno, a tudi nevarno pripovedno sredstvo. Uspešno se ga lahko lotijo samo večji avtorji, ki znajo spretno usmerjati bralčevo pozornost in pri tem ne zapadejo v banalnost ali nekonsistentnost. Avtorji s prvoosebnim likom podzavestno vzpostavijo nenavadno tesne vezi, kar je pri manj izkušenih huda cokla.

Tretjeosebni način je najlažji, saj ni intimne vezi med avtorjem in likom. Ker ni vezi, je potek vodenja zgodbe lažje nadzorljiv.

Večosebni način je vodenje zgodbe iz perspektive različnih oseb, včasih tudi kombinacija različnih prvoosebnih in tretjeosebnih perspektiv. Kratke zgodbe so praviloma vedno prvo- ali tretjeosebne, a romani, ki so na drugem koncu dolžinske lestvice, so lahko večosebni.

Druga plat perspektive je časovna dimenzija. Fikcija je pisana v preteklem ali sedanjem času. Večina del je pisana v preteklem času. Takšen način je ugodnejši s stališča tempiranja, a ima manjši razpon intenzivnosti tempa. Pisanje v sedanjem času je bolj akcijsko, dovoljuje več nians tempiranja, a je zahtevnejše.

To je zlasti očitno pri pisanju v prvoosebnem načinu ob uporabi sedanjega časa, ki je silno akcijsko in hitro zapade v utrujanje bralčeve pozornosti. Avtorji ta način uporabljajo samo v posameznih delih zgodbe.

Preberite spodnje besedilo.

Moja zgodba je zmes čudnosti in slabe karme. Mati in oče sta prehitro zapustila ta svet, da bi mi razložila mehanično božjih sil, ki so me dostavile v ta bizaren položaj.

Odmahnem z glavo. Zdaj ni čas za odkrivanje filozof-

skih temeljev mojega položaja. Takole stisnjen v blatni mlaki sem lahka tarča za pozornejšega strelca. Povsod okoli mene švigajo krogle, topovski udarci tresejo izmučeno zemljo. Iskreno izmolim vse molitve upanja in se razgledujem.

»Jaka, odplazi se do mene!« zasllišim poročnika. Hitro ocenim možnosti. Odločitev. Ni časa za meditacijo. V tej luknji sem izpostavljen. Ne bom dolgo zdržal. Vonj mlake me sili na bruhanje.

Bliskovito se odločim. V orkanskem spremstvu žvižganja in grmenja se odplazim do petdeset metrov oddaljene jarka. Spoznam bolečo relativnost časa. Ti dve minuti se vlečeta kot ure.

Prvoosebni del meša sedanjí in pretekli čas. Zlasti sedanjí čas je skrbno tempiran, saj omogoča lepo prehajanje v prvoosebni perspektivi.

Prispodobne in slikovite primerjave

Včasih je namesto suhoparnega naštevanja in opisovanja bolje uporabiti slikovito prispodoba. Pri tem pa morate ohraniti nek zdravorazumski pristop. Najbolje, da vam zadevo ilustriram na primeru.

Janez je bil v tej obliki videti podoben zrejenemu zajcu. Še hujša je bila Micka. V modrem plašču in rdečih škornjih je podobna razmazani ribi. Njun vonj ti v nosnice daruje privid povoženega črva.

Morebiti mislite, da je zgornji odstavek inovativen ali humoren? Če je tako, najbrž niste rojeni za prozaista. Prva očitna napaka so neumne prispodobne. Kaj neki pomeni »zrejen zajec«? Kakšen je sploh videti ta »zrejen zajec«? Nadalje razmazana riba – kaj to pomeni? Znova kr'neki. In na koncu še »privid povoženega črva«. Mislite, da gre za frajersko premetavanje prispodob? Daleč od tega. Potem je tu še ponavljanje kazala na prispodobo. Skratka, odstavek je primer zgrešenega pozerskega pisanja.

Pri prispodobah najdete razumno mejo med znanimi primerjavami in jezikovno inovacijo. Uporaba slikovitosti, ki so namenjene zgolj kazanju avtorjeve domišljije pri kreiranju nemogočega, je popolnoma odveč. Mislite, da je kaj takšnega daje videz umetniškega? Morebiti je tako lahko v občasno čudni slovenski literarni krajini, a v normalnem svetu bo vaše delo zagotovo zavrnjeno ob prvi takšni prispodobi.

Uporabite znane prispodobne – debel, kot prašič, medvedja postava, zvitost lisice, levje šopirjenje ipd. Če že uvajate kakšno inovacijo, naj bo ta obče razumljiva in dobro tempirana.

Besedni zaklad

Sestavni del kvalitetne proze (in poezije) je besedni zaklad. Kakovost vašega izražanja je neposredno vezana na vaš besedni zaklad. Tega dobite na različne načine – branje različnih vrst literature (fikcije in stvarne) in aktivno delo na lastnem slovarju besed, na katere naletite ob različnih priložnostih. Če želite pisati v slovenščini, ni veliko koristi od branja skoraj izključno angleškega leposlovja. Enako velja obratno. Pisatelj/ica

ves svoj življenjski vek dela na bogatjenju besednega zaklada. Slikovit jezik pride samo iz neder načitanega in splošno izobraženega človeka.

Splošna izobrazba

Velika hiba mnogih slovenskih avtorjev je nepoznavanje zadev, prisotnih v njihovih delih. Če želite opisati štorijo strojevodje Jožeta med drugo svetovno vojno, se morate dobro izobraziti okoli veččin in okoliščin strojevodskega poklica v času parnih lokomotiv v 40-tih letih 20. stoletja. Brez osnovnega znanja o tem bo vaše pisanje, kljub lepemu jeziku, izpadlo neverodostojno.

Pišete kriminalni roman?

Brez pomoči pripadnika kriminalistične policije bo vaše pisanje butasto in nelogično. Bi radi spisali odvetniški triler? Brez sodelovanja odvetnika bo težka. Kaj pa pisanje tehnološkega vojskovanja v Afganistanu? Brez obširnega znanja oboroženih sistemov sodelujočih v konfliktu boste smešni. Opisovanje prigod slovenskih fantov vam odsvetujem, če vam nekdo »s terena« ne razloži, kako stvari potekajo. Kaj pa znanstvena fantastika z vesoljsko temo? Brez temeljnih znanj astronomije in verjetno še astrofizike, astrobiologije ipd. ne bo šlo. Naj se vam ne zgodi, da se glavni junak vesoljske odisejade spotakne ob razmetane fascikle. Ne postavljajte rodovitnega planeta okoli bele orjakinje ali rdeče pritlikavke. Prav tako se junaku leta 2040 ne sme zgoditi, da se mu odlomi tipka na mobiju in zaradi tega ne more telefonirati.

Mehanika dialogov

Dialogi so sestavni del proze. Mehanika dialogov je ključna za pripoved zgodbe. V razviti literarni krajini ni možnosti, da bi lahko prodali zgodbo brez dialogov. Kakšna črtica še lahko gre skozi tudi brez dialogov, a kaj več ... Kot bi želeli prodati veganski svinjski pršut. Ne gre. Dialogi so nujni del leposlovne proze, ki je skoraj v večini fikcija. Ravno dialogi so del besedila, ki dopušča malce začinjen jezik.

John in Merlin sta stara kamerada s križarskih vojn. Skupaj sta pred poldrugim desetletjem zapustila rodni Wells. Zdaj se utrujena, a bogatejša za lepe kupe zlatnikov vračata. Dežela se je zdaj spremenila. Povsod je videti več revščine. Večini ljudi se na obrazih zrcalita obup in nezadovoljstvo. Edino, kar je ostalo, je zelena pokrajina. Ta je pravo olajšanje glede na pesek, vročino in Saracene.

Kaj zgornjemu delu manjka? Gre za potopis in ne fiktivno prozo. Mislite, da bralce zanima potopisni spomin dveh vitezov? Verjetno ne. Na zgoraj naveden način morebiti funkcionira kakšen kratek odsek. Nikakor pa ne na 10, 20 ali več strani takšnega potopisa.

Predrugāčimo zdaj to.

John vzdihne:

»Kako lepo si je spočiti oči na domači zemlji.«

Merlin trpko prikima:

»Petnajst let je dolga doba. Moj sin je že krepak mladenič.«

»Upam. Poglej te ljudi,« pokaže na ljudi, ki sta jih srečala:

»Očitno gre deželi slabo.«

»A pri Seleninem kurbišču, še vedno bolje, kot v vročini in pesku, polnem Saracenov,« in pomisli na ženket zlatnikov v malhi.

Zdaj je zgodba bistveno bolj živa. Dialogi dajejo osebam osebnost. Sicer je zgornji del še vedno precej štorast, a ima svojo dušo, zametek nečesa uporabnega.

Skratka, dialogi so nujni del vsake fikcije. Ko zgodbo napišete, jo VEDNO preberite. Zlasti dialoge berite NA GLAS. Čemu to? Med branjem, zlasti na glas, boste začutili, kje je govor likov zatikajoč, nenaraven. Veliko pomaga, znova ponavljam, pravilno tempiranje ločil.

Ločila

Zadnji pomemben element, ki se ga dotikam v tem »super-hitrem« priročniku za kvalitetnejše pisanje proze, so ločila. Mislite, da tega ne potrebujete? Naj vam povem sledeče - ločila so pomemben element tempiranja poteka besedila. Kdaj boste uporabili vejico, pomišljaj, podpičje ipd? Nekaj vam pomaga lektor, a večino dela morate narediti sami - zlasti pri uporabi pomišljajev ali podpičjih. Besedilo lahko fino tempirate, če tvorite učinkovita zaporedja gnezdenih stavkov, spretno vstavljate pomišljaje ipd. Vsekakor pa ne pretiravajte. Mladinska proza ima drugačno strukturo, kot proza za odrasle ljudi. Izogibajte se prekratkim in predolgim stavkom. 1 – 4 vejice na stavek je vrh glave dovolj.

Za konec primer uporabe vejice:

»Ubiti, ne oprostiti,« ali »Ubiti ne, oprostiti.«

Priprava besedila za objavo

V slovenskem prostoru še vedno ne obstajajo obče sprejeti in predvsem enotni standardi, kako mora biti besedilo (ne)oblikovano. Največ, o čem se govori, so število znakov v besedilu, število avtorskih pol, strani in morebiti še dvojni presledek med vrsticami. V literarno razvitejših so zadeve v zvezi s tem, kako oblikovano mora priti besedilo na urednikovo mizo, zelo jasno določene.

Urednik na razvitem trgu bo zavrnil besedilo samo zato, ker ni oblikovano v skladu s standardi. Nekje sem prebral, da uredniki boljših literarnih revij dobijo dnevno 20 – 30 besedil. Če hočejo izbrati najboljše, morajo

imeti primerno selekcijo. Prvi filter je (ne)oblikovanje. Če besedilo ni primerno oblikovano, ga takoj zavrnejo.

Drugi filtri so delež dialogov, ločila, razrez na poglavja ipd, ter že na hitro vidne nedoslednosti. Če tukaj ni mere, znova zavrnitev brez branja.

Standardna beseda

Najpomembnejši pojem standarda je beseda. Skoraj vsi založniki plačujejo fikcijo glede na število besed. Koliko dobite za besedo, je odvisno od vašega ugleda. Razvit literarni trg ne pozna predpisanih honorarjev in podobnih neumnosti.

Dobro rangiran avtor dobi nekaj centov na besedo, a začetniki so često izpod 1 centa. Se sliši malo? Čeprav se manj od centa na besedo sliši malo, je to gotovo več od nič. Avtorji pri nas največkrat ostanejo neizplačani, če v ozadju ni subvencije. Na razvitih trgih se vse vrti okoli branosti in ciljne publike, ki odšteje denar za revijo.

Namen tega sestavka niso tarife, temveč priprava za urednika spodobne literarne revije. Torej gremo dlje.

Kaj mislite, koliko besed ima spodnji odstavek:

»Moj teta Melinda je čuden patron. Vedno začne stavek: -Moj Pepi je to in ono.-«

Števec besed v popularnih urejevalnikih besedil bo naštel 15 besed. A to je napaka. Urednik bo v teh dveh stavkih naštel 20 besed. Kako to? Berite dlje.

Izračun števila besed

Beseda je definirana kot 6 znakov s presledki. Kako pridemo do števila besed v besedilu? Preprosto. Seštejemo število znakov v vrstici, kar delimo s 6. Nadalje to število pomnožimo s številom vrstic besedila. V okvir besedila ne štejejo vaši podatki v glavi in sam naslov besedila, temveč zgolj in samo besedilo zgodbe.

Kaj šteje v besedilo zgodbe? Šteje se besedilo in označene prazne vrstice (o njih kasneje).

Še vedno mislite, da je 1 cent za besedo malo? Če spišete kratko zgodbo dolžine 5000 besed (običajno 20 standardnih strani), dobite 50 €. Če pa spravite skupaj novelo, dolgo 25.000 besed, to pomeni 250 €. Za roman s 100.000 besedami dobite 1000 €. Kdaj vam je kakšna naša založba za roman na cca 350 straneh dala 1000 €? Bolje rangirani avtorji dobijo tudi do 10x več.

Po izračunu števila besed se skoraj vedno zgodi recimo število 5655. Tega nikamor ne zapišete. Vedno se zaokroža na stotico natančno. V tem primeru zapišete 5700 besed. Tudi plačani boste za 5700 besed.

Oblikovanje besedila

Bistvo oblikovanja za objavo je: **NE OBLIKUJTE!** Resnično, uredniki ne marajo vaših oblikovalskih karefok, temveč želijo dobiti čitljiv in predvsem opombam prijazen rokopis. Kaj to pomeni?

Vedno uporabite fiksne tipografije (napr. Courier ali Courier New, nikakor pa ne Arial, Times New Roman ipd.). Velikost fontov mora biti vedno natanko 12 pt, oziroma 10 pitchev. PT je mera vašega urejevalnika besedila (Word, Writer, Wordpad). Pitch pa je pri nas

manj znana mera – 10 pitch pomeni, da gre na en palec (2,54 cm) natanko 10 črk.

Vedno uporabljajte dvojni razmik med vrsticami. Nikoli 1, 1,5 ali več od 2. Samo 2 in nič več ali manj.

Koliko naj bo črk v vrstici. Za štetje je idealen večkratnik števila 6. V praksi vem, da je treba za 60 znakov v vrstici nastaviti odmik od roba papirja 2,5 cm levo in 3,2 cm desno – lektor vas bo imel rad zaradi tega.

Na strani imamo ob primerni nastavitvi odmika od zgornjega in spodnjega roba (2,5 cm na obeh straneh) natanko 25 vrstic + 1 vrstico za zaporedno številko strani. Zakaj 25 + 1? Kaj ni lažje v glavo vstaviti zaporedno številko strani? Je lažje, a uredniki tega ne marajo in v tiskovini je nesprejemljivo, če vrstica za zaporedno številko odstopa od ostalega besedila. Če že imate prvo vrstico v glavi, morate odmik besedila od zgornjega roba nastaviti na 3,2 cm, a odmik besedila glave na 2,5 cm. Če se od vas zahteva besedilo v elektronski obliki, seveda ne uporabite glave, če uredništvo ali razpis tega izrecno ne dovoljujejo.

Odstavek ne sme biti posebej oblikovan. Pred in izza stavka ne sme biti nobenih presledkov. Tudi samodejnega zamika ne sme biti, če tega izrecno ne dovoli urednik (na srečo danes v dobi popolnoma računalniškega procesa se običajno dovoli samodejni zamik 1,25 cm). Če urednik ne dovoljuje zamika s podlogo, zamik odstavka naredite s 5x pritiskom na preslednico, kar ustreza zamiku 1,25 cm. Urednik bo vedel, da to pomeni nov odstavek. Dovolj je inteligenčen, da bo ob pojavi novega zamika vedel, da se je prejšnji odstavek zaključil. Odstranite vse kljukice pri oblikovanju odstavka (zlasti v zavihku Potek besedila na kartici Odstavek). Vedno uporabljajte levo poravnavo (nikoli sredinsko, obojestransko ali celo desno, razen na natančno določenih mestih).

Zaradi lažjega življenja odstranite kljukice pred opcijami samopopravkov. V besedilo za objavo ne sodijo nobeni posebni znaki.

Poševno besedilo je zelo slabo razvidno. Zaradi tega besedilo, ki želite, da bo poševno izpisano, samo podčrtajte. Pri odebeljenem besedilu načeloma velja, da je dovolj navadna odebelitev. Izjemoma odebeljeno besedilo podčrtajte z valovito črto.

Posamezna poglavja ločite tako, da naredite prelom za novo stran in raven poglavja označite s črko nivo poglavja - <A> - in vstavite prazno vrstico brez oznake za prazno vrstico. Drugačen način označevanja poglavij uporabite, če urednik to izrecno zahteva.

Podpoglavja ločite samo s prazno vrstico (brez znaka za prazno vrstico) pred in po potrebi za naslovom (priporočam).

Zaradi udobnejše orientacije po besedilu je dovolj eno uporabiti sloge za naslov 1 in 2, a ta slog mora biti oblikovno identičen navadnemu besedilu (Courier ali Cureir New, dvojni presledek, zamik prve vrstica, ni razmika med odstavki ipd.)

Posebna vrsta »besedila« je prazna vrstica. Ta je namenjena ločevanju med posameznimi odseki besedi-

la in ima predvsem vsebinski značaj. Označite jo tako, da na sredino ali začetek vrstice zapišete znak #. Urednik bo takoj vedel, da gre za prazno vrstico, namenjeno ločevanju vsebinskih sklopov. Če ne vstavite te oznake, jo bosta urednik in kasneje oblikovalec za tisk prezrla in adijo plačilo za cca 10 besed.

Številko strani vedno zapišite na vrhu, običajno zgoraj desno. Sprejemljivo je, da poleg besedila, stran XX, vpišete še naslov poglavja ali v primeru več besedil naslov dela. Številke zapišete, preden besedilo roma v tisk ali na E-pošto.

Uporaba glave je pogojno uporabna. Pri oblikovanju strani mora biti odmik od zgornjega roba papirja 3,25 cm, a odmik besedila glave 2,52 cm od vrha. Tako bo zapis o številki strani pravilno zapisan. Ne pozabite, da se na prvo stran ne zapiše številka strani.

Tiskanje besedila

Tiskajte vedno s svežimi, oziroma ne preveč slabimi kartušami. Nikoli ne tiskajte drugače, kot v normalnem načinu. Izognite se raznih draft varčevalnih načinov, tiskanja dveh strani na eno stran, obojestransko ali celo na obarvan papir.

Odmik besedila od roba papirja naj bo 2,52 cm za spodaj in levo. Za zgoraj, če uporabite zapis strani v glavi, naj bo 3,25 cm. Če ne boste uporabili zapisa strani v glavi, naj bo odmik 2,52 cm, pri čemer dobite 25 vrstic besedila in 1 vrstico za zapis strani, kis e ne šteje kot vrstica besedila. Desni zamik naj bo približno 3,25 cm (toliko, da boste v vrstico dobili 60 znakov), za kar vam bosta lektor ali urednik še posebej hvaležna, a vi na koncu dobite vrstico s točno 10 besedami in stran z 25 vrsticami, kar zneso 250 besed na stran.

Uredniki zahtevajo normalni tisk na kvalitetnem A4 pisarniškem papirju, vsaka stran mora biti na svojem listu in vse skupaj mora biti speto s sponko in ne s spenjačem. Besedilo vstavite v prozorno plastično mapo in pošljite z veliko kuverto. To pomeni, nobenega prelamljanja listov. Obsežnejše besedilo spravite v namensko škatlo A4.

Oprema besedila (pošiljke)

Če besedilo pošljete po pošti, pošiljko sestavlja sledeče: naslovna stran, prva stran, besedilo, zadnja stran.

Na prvi strani najprej naredite 10 praznih vrstic in izberite poravnavo na sredini vrstice. Vpišite naslov besedila, pri čemer ne pišite samo z velikimi ali samo malimi črkami. Besedilo ne sme biti oblikovano.

Pod naslov zapišite Avtor: Ime Priimek. Naredite kakšnih 5, 6 presledkov, zatem se vrnite na levo poravnavo. Vpišite ime in priimek, zatem v naslednji vrstici svoj naslov bivanja, pod njim poštno številko in ime kraja & mesta, potem E-mail (neoblikovan) in na dnu še GSM številko (ali telefon).

V primeru, če gre za anonimni natečaj, na mesto osebnih podatkov vpišite samo šifra: XXXXXX, a podatke vpišite na enak način v priloženo kuverto. Najbolje je, če v zapečateni kuverto priložite kopijo naslovne stra-

ni, šifro in zatem standardne podatke. Tako bo lahko urednik vaše delo povezal z vami.

Zatem na desni, v isti vrsti, kot je ime in priimek, vpišite dolžino v številu besed, npr. 5500 besed. Beseda »približno« je neobvezna, saj se itak ve, da gre za približno število besed. Sprejemljivo je, da napišete število besed tudi izpod naslova. Del besedila z vašimi kontaktnimi podatki lahko označite tako, da je med vrsticami samo enojni presledek. Seveda naslov in število besed ločite s prazno vrstico.

To je naslovna stran. Na prvi strani del vaje, če uredništvo ne zahteva drugače, znova ponovite.

Najprej na vrhu, na prvih 4 – 5 vrsticah ponovite svoje osebne podatke. Na levi zgoraj so osebni podatki, desno zgoraj je število besed. Zatem naredite 6 – 7 presledkov in sredinsko zapišete naslov besedila in pod njim podatke o avtorstvu. Naredite še eno prazno vrstico in zatem pride na vrsto besedilo zgodbe. Pridemo na samo besedilo.

Dovoljeno je tudi, da imate samo naslovno stran, zatem na prvi strani začnete z besedilom svoje zgodbe.

Seveda ne pozabite, da prvo vrstico vsake strani zaseda podatek o strani in ostalem, kar od vas zahteva urednik ali razpis.

Na zadnji strani se zgodba zaključuje. Po zadnji vrstici naredite prazno vrstico in zapišite na sredino vrstice:

<< KONEC >>

Za tem zaključkom ničesar ne pišite.

Na portalih Zvezdnega prahu (<http://zvezdni-prah.si>) in Celjskega literarnega društva (<http://cld.si>) je v PDF obliki primer besedila, ki gre k uredniku v tiskani in elektronski obliki.

Pomembno je, da na spletni strani uredništva preverite, kakšne so zahteve za pripravo besedila. Uredništvo, ki nima teh podatkov, ni vredno pozornosti.

Vrste proznih del

Se vam zdi čudno, da moram na tem mestu podati definicijo vrst proznih del? Sodi to v napotke za pripravo na tisk? Poskusite 'poguglati' za roman ali novelo in zagotovo ne boste dobili jasnih definicij. Smiselna se mi zdi definicija, ki jo uporabljajo za podeljevanje nekaterih najpomembnejših literarnih nagrad (Hugo, Nebula). Vrste del so podane v številu besed in še nekaj malenkosti:

- A) Kratka zgodba - do 7500 besed
 - A1) Črtica (flash zgodba) – do 1000 besed
- B) Povest (zgodba) – 7500 do 17.499 besed
- C) Novela – 17.500 do 39.999 besed
- D) Roman – 40.000 in več besed

Črtica, kratka zgodba, povest in novela **nimajo poglavij**. Posamezni vsebinski sklopi so ločeni s prej omenjenimi označenimi praznimi vrsticami. Samo v romanu so dopuščena poglavja in morebiti podpoglavja (vse, kar je več od 2 ravni poglavij, nekako ne ni odraz kvalitete). Tukaj se pojavi vprašanje – kaj pa delo, ki je

dolžine novele in ima poglavja? Odgovor je preprost. Gotovo je možno s praznimi vrsticami nadomestiti potrebo po poglavjih. Krajša prozna dela namreč nimajo tako zapletene zgodbovne strukture, da bi ta terjala poglavja. Izjema je samo krajši mozaik roman, a ta vrst ne sodi v ta začetniški nabor napotkov.

Zaključek

Zakaj bi se sploh držal teh pravil, če se jih skoraj nihče ne drži? Res je, slovenski literarni trg je čudaški, prepleten z zaprtimi samozadostnimi klani, založbe skoraj ne izplačujejo honorarjev, na vseh ravneh je precejšen nered in odsotnost jasnih, tudi tehničnih meril in standardov. Takšno stanje bo, dokler sami ne začnemo stvari urejati. Slovenske literarne revije poslujejo precej po domače, razpisi so kr'neki (nikjer ni navedeno merilo honoriranja, dolžine so zapisane od palca ipd.) in mnogokje ne odloča kakovost, temveč poznanstvo.

Kljub vsemu pa je nekje treba začeti. Standardizacija je dobrodošla tako za avtorje, kot urednike in oblikovalce. Avtor si mora samo namestiti ustrezno wordovo podlogo in zatem v nastavitvah odstraniti nekaj avtomatizacije pri samooblikovanju, urednik bo dobil čisto besedilo brez navlaka, a oblikovalcu bo lažji prenos navadnega besedila, saj bo natanko vedel, koliko prostora zasede besedilo. Tuji avtorji neredko pošljejo besedilo v RTF formatu, spisanem v Wordpadu. Zakaj bi muho lovili z letalom, če je učinkovitejši zamah z muholovko?

Pisanje proze je druga zverinica. Obstaja kar nekaj del, ki imajo v naslovu besedno zvezo »kreativno pisanje«, a nobeno ne prinaša jasnih in učinkovitih napotkov. Če razumete angleščino, pa se na Amazonu v zvezi s tem valja na stotine knjig. Malce pobrsajte na spletnih straneh tujih avtorskih društev in tam boste našli naslove kvalitetnih priročnikov, ki vam v marsičem olajšajo pisanje.

Seveda pa velja, da noben priročnik ne bo namesto vas napisal dobre proze. Brez besednega zaklada, talenta in občutka za jezik ne bo šlo. Vsega pač ni v knjigah. Zlahka najdete navodilo za uporabo oljnih barv, čopičev in platna, tudi knjig o tehnikah slikanja je veliko, a nobena od njih ne more voditi do umetnine.

<>

ZAJČJA TACA

IZ ZF NOVELE KAPITAN SREČKO

Andrej Ivanuša

Oficir krova, poročnik John Down je hitro pritisnil na gumb za odpiranje zapornih vrat in si takoj z obema rokama zatisknil obe ušesi. Zaslišalo se je neznosno cviljenje.

-Prekleta kišta,- je pomislil.

Stara vrata vesoljske bojne ladje Jantara so se le nejevoljno odpirala in pri tem grozljivo škripala. S pogledom je ošinil sprejemni vod, ki si je kljub ukazu 'mirno', pritiskal ušesa z obema rokama. To je počel tudi prvi oficir, major Almius Nierere, ki je stal pred postrojenim vodom. Iz njegovega črnega obraza so bleščale le bele oči. Le kapitan Srečko je mirno stal. Obe ušesi sta mu prekrivala antična glušnika s stare letalnosilke, ki sta bila med seboj povezana z velikim in težkim lokom preko glave.

-Le kje je našel to prazgodovinsko kramo?- se je vprašal John in s tem skušal premagati presunljivo cviljenje, ki mu je paralo živce. Videl je spokojen nasmešek na licu kapitana Srečka. V tem trenutku je sovražil kapitana, postrojeni vod, prvega oficirja, cvileča vrata, staro kišto in posebnega kurirja generalštaba vesoljskih operacij, ki je čakal na drugi strani zaporne komore, da vstopi na krov bojne ladje Jantara, ki je krožila v visoki orbiti nad planetom Amber. V zvezdnih kartah je bil planet označen še kot Electra Secundus, oziroma Electra II.

Pravzaprav je bil John sit vojaškega življenja. Poleg tega je prihod posebnega kurirja pomenil posebno nalogo in odpoved obljubljenih dopustov zanj in za večino posadke.

Vrata so prenehala cvileče rjoveti. Počasi je odmaknil roke z uhljev in z globokim dihanjem pomirjal naraščajočo jezo v prsih. Pogladi si je kocinasto brado, ki si je že nekaj dni ni obril. Ker je pričakoval, da bo šel na dopust, se je malo zapustil. Ko ga je kapitan poklical na spremni krov, ni bilo več časa, da bi se uredil po predpisih. Sicer tudi ostali člani posadke niso bili preveč urejeni.

A vse to ni bilo nič proti pisani srjaci z motivom rdečih rož in safirnih kolibrijev, ki jo je nosil kapitan Srečko. Čez njo je oblekel uradno uniformo, a bleščeče obarvana srjaca je silila izpod suknjiča uniforme na vseh koncih.

Posadka se je spet postavila v pozo 'mirno'. A to jim nikakor ni uspelo. Kar naprej so z veliko težavo zadrževali smeh in prhali skozi stisnjene ustnice. Tudi prvi oficir si ni mogel kaj in je vrtel svoje beločnice. Te so še posebej izstopale od njegove črne kože. Ko pa je kapitan Srečko snel glušnike in si jih obesil okrog vratu, pljunil v dlan in si pogladil štrleč šop las ob ušesu, so bušnili v nebrzdani smeh.

Prav takrat so se šušteče odprla zaporna vrata dostopne cevi kurirjevega vesoljskega lovca. Na krov je skočila mlada oficirka in se takoj postavila v pozo 'mirno' ob

vratih. Nato je skozi odprtino dostojanstveno stopila oseba srednjih let v brezhibni uniformi. Za trenutek je general-major zastal, saj ga je zaslepila bleščeča svetloba na krovu. Mežikal je in se razgledoval okrog sebe. Začudeno je gledal mlade vojake, ki so se režali in hihitali, neobritega oficirja krova in kapitana Srečka v pisani srjaci.

»Oh, general Hans Fritz! Vas pa res nisem pričakoval v vlogi posebnega kurirja generalštaba. A, vsekakor dobrodošli na krovu,« je rekel kapitan Srečko in poskusil kar najbolj dostojanstveno salutirati.

»Prav, že prav,« je rekel general, mlahavo in nejevoljno salutiral nazaj in s pogledom besno ošinil spremljajočo oficirko, ki se je medtem že nalezla veselosti vojakov iz sprejemnega voda in se razposajeno muzala ter spogledovala s prvim oficirjem. Mladenka je opazila njegov pogled, se odkrhala in se spet zravnila. Pogled je usmerila v nedoločeno smer, da ni več videla veselega sprejemnega odbora.

-Kaj takega nisem videla na nobeni vesoljski ladji,- je pomislila. -Torej je res, kar govorijo o kapetanu Srečku.- Zaželela si je, da bi lahko takoj služila pod njegovim poveljstvom.

-Torej je res, kar govorijo o kapetanu Srečku,- je pomislil general Fritz. -Saj zato ne dobi služenja na pošteni križarki. To zarjavelo železo je zanj prav primeren bojni stroj. Še tega si ne zasluži.- Najprej je zajel sapo, da izreče formalno dobrodošlico. Potem je malo pomislil in skozi možgane mu je šinila zlobna misel. Z najbolj sarkastičnim glasom, kar ga je premogel, je rekel:

»Žal mi je, vendar je vaš dopust odpovedan.«

»Se mi je kar zdelo,« je odvrnil kapitan Srečko. Vendar mu spokojen nasmešek še vedno ni izginil z obraza. Umaknil se je v stran in z roko povabil generala, da stopi naprej. Medtem se je sprejemni vod uspel zresniti. Stopila sta čez vhodni krov. Ko je za njima stopila še oficirka, si je kapitan Srečko počasi nataknil glušnike na ušesa. General-major je vznemirjeno pogledal kapitana, nato še sprejemni vod, ki si je že zatiskoval ušesa z rokami.

»Kaj pa počnejo?« je presenečeno vprašal.

Srečko se je nagnil k njemu in ga vprašal: »Ali imate morda na vašem bojnem lovcu kaj grafitne masti za tečaje?«

Generala je vprašanje zmedlo. Rekel je:

»Prosim? ... Grafitno mast za tečaje? Čemu vam bo?«

A še preden je dobil odgovor, ga je neznosno cviljenje zapornih vrat skoraj spodneslo na tla.

General-major Fritz je odločno in hitro stopal po obodnem hodniku vesoljske bojne ladje Jantara proti štabni sobi. Pri tem se ni oziral ne levo in ne desno. V

naglici je odrival vse, ki so se mu našli na poti, naj so bili roboti ali ljudje. Za njim sta hitela kapitan Srečko na desni strani in mlada oficirka, spremljevalka s poročniškim činom na levi strani. Korak ali dva za njimi je hitel prvi oficir, major Almius Nierere. Sopedel je in vrtel svoje bele oči. Fritz je bil besen zaradi neprimernega sprejema, zaradi ponižujoče kurirske naloge in zaradi smradu stare zarjavele vesoljske bojne ladje. V ušesih mu je še vedno zvonilo zaradi cvilečih zapornih vrat.

»Žal mi je, da naju niso predstavili,« je med hitro hojo rekel kapitan Srečko. »Moje ime je kapitan Srečko.« Poročnica se mu je nasmehnila in rekla:

»Poročnica Irene Detel, posebna spremljevalka in pilotka vesoljskega lovca Taygete, Tay01. Kaj nimate nobenega priimka?« Namerno je preslišal njeno vprašanje in rekel:

»Lepo ime! Ampak se vam moram iskreno opravičiti, ker moja ladja ni v najboljšem stanju. Če bi vedel, da bo z generalom priletela lepotica, bi takoj nagnal vso prisotno vojsko, da poriba vse tri palube,« je rekel kapitan Srečko in jo pogledal s svojim najbolj otožnim, modrookim pogledom.

Zmeden je povabila oči. Presenetil jo je, a njegovo laskanje ji je bilo všeč. Rekla je:

»O vas sem slišala zanimive zgodbe.«

»Hm, tudi sam sem slišal zanimive zgodbe o meni. Nekatere mi niso kaj preveč všeč. No, nekatere pa sem sprožil kar sam. Sicer upam, da bova našla v kratkem kaj časa, da mi boste lahko zaupali zgodbe, ki ste jih slišali. Vsekakor mi morate potrditi še kakšno zgodbo o vas, ker o vas slišim same dobre reči.«

»Mislim, da to ne bo tako hitro,« je tiho zamrmrala. Kapitan je našpičil ušesa, saj je vedel, da je zadeva nujna. A spraševal se je, kako nujna.

»Da?« je vprašal.

Odgovorila je tiho, da je komaj razumel. Bila je samo ena beseda:

»Rastaban!«

Korak mu je za trenutek zastal. Ker je spremenil ritem gibanja, je to zmedlo Almiusa, ki je hitel za njim. Spotaknil se je ob njegovo peto in izgubil ravnotežje. Zakrtil je z rokami in se prevrnil naprej. Med padcem se je zadel ob poročnico in naslednji trenutek sta se oba znašla na tleh.

General Fritz ni niti trenil, brezobzirno je grabil naprej. Kapitan Srečko se je zaustavil in za trenutek zmedeno obstal. Hotel je pomagati vstati lepi ženi, a po drugi strani je bil gostitelj, ki se je moral držati svojega gosta. Potem se je odločil za gosta in pohitel za njim.

Almius se je dvignil in pomagal vstati še Irene. Malo sta si poravnala uniformi. Irene si je popravila še pričesko. Potem sta šepajoč stopila za generalom in kapitanom.

General-major Fritz je odločno stopil skozi drsna vrata v štabno sobo. Nato je naredil še dva koraka do čelnega, poveljniškega fotelja. Naslonil se je nanj, noge pa razkoračil. Za njim je vstopil še kapitan Srečko in obstal v enaki pozi ob prvem desnem fotelju. General

major je besno udaril po gumbu za zaklepanje vhodnih vrat.

»To je nezaslišano!« se je zadrhl takoj, ko so se zaprla in se je zaslišal pisk, ki je opozarjal, da so zaklenjena.

»V kakšnem groznem stanju je vaša vesoljska bojna ladja. Ne samo, da je zarjavel kup železa, tudi posadka je popolnoma razpuščena!«

»Če smem pripomniti ...!«

»Ne! Ne smete! Sicer to tako ni pomembno! Čaka vas samomorilska naloga. Sam sem bil proti, da jo dodelijo vam. Ampak sedaj, ko vidim, to razpuščeno rokomavharsko bando, sem tudi sam za. Čim prej se nam pobere izpred oči, tem bolje!«

Segel je v žep oficirske suknje na desnem boku. Iz njega je izvlekel spominsko ploščico in jo zagnal čez mizo. Zadršala je proti Srečku. Ker je bila prehitra, bi zdrsnila čez rob mize, vendar jo je kapitan prestregel. Fritz je še vedno govoril s povišanim glasom:

»Tukaj so vsa navodila. Ko jih pregledate, jih je potrebno uničiti. Poleg vas jih smeta videti samo še prvi oficir in vodja eskadrilje vesoljskih lovcev. Jasno?!«

»Jasno! Seveda je vse jasno. A kaj je cilj naloge? Naj ugibam, kaj je tako nujnega, da je generalštab poslal zelo visokega oficirja na mojo zarjavelo kišto z razpuščeno rokomavharsko bando.« General-major je pričel loviti sapo kakor riba na suhem in v obraz je postajal vedno bolj zaripel. A še preden je zmožel karkoli odvrniti, je Srečko rekel:

»Rastaban! Prav gotovo!« Hans Fritz ga je zabodeno pogledal. Srečko je zadovoljno nadaljeval:

»Drakonci so končno splavili vesoljsko križarko Rastaban in sedaj pošiljate mene, mojo zarjavelo kišto in razpuščeno rokomavharsko bando, da jo razsuje v zvezdni prah.«

Generalov obraz je pričel dobivati vijolično barvo. Izdaval je:

»Vi! ... Vi, prekleti, nesposobni, razuzdani ... Vi! Kako? ... Ali zdaj že vsi vedo za vse vojaške tajnosti?« Potem je odvihral do vrat, ki se niso odprla, saj so še vedno piskala, da so zaklenjena. Besno se je obrnil in še enkrat z vso močjo udaril po stikalu na štabni mizi. Vrata so se -vušš- odprla. Notri sta hotela vstopiti Irene in Almius, a ju je general odrinil. Irene je izgubila ravnotežje in znova padla. Sedaj je bil v dvomu Almius ali naj pobere poročnico ali naj pohiti za generalom. Tokrat je Srečko skočil k Irene in jo pomagal dvigniti s tal. Almius pa je končno pohitel za generalom.

Ko si je poročnica popravljala pričesko, je Srečko zaklical za generalom:

»Prosim vas, da mi ne pozabite poslati grafitno mast za tečaje! Potem se vam bomo takoj pobrali izpred oči!«

Kapitan Srečko je zamišljeno vrtel spominsko ploščico v roki. Sedel je v čelnem, poveljniškem fotelju v štabni sobi. Ko so se vrata odprla, je dvignil pogled in rekel:

»Almius, sedi. Nova naloga naju čaka. Težka, nemogoča!« Prvi oficir je spet zavrtel svoje bele oči in sedel na desno stran v svoj fotelju. Ko se je namestil, sta vsto-

pila še vodja eskadrilje vesoljskih lovcev, majorka Julija Timušenkova in vojaški ranocelnik, nadporočnik Arhivaman Tananarive, ki so ga vsi kratko klicali Arhi. Majorka je bila vedno kot iz škatlice in veliko je dala na vojaško etiketo. Srečko je pomisli, kako neznosna je bila prve mesece, ko mu je bila dodeljena. Potem so ji uspeli malo obrusiti najbolj ostre vogale. A še vedno se z njo ni bilo dobro šaliti. Videl je, da ga srepo gleda in vedel je, da je to zaradi njegove srajce s safirnimi kolibriji. Vendar se je na majorko vedno lahko zanesel.

Obrnil se je k zdravniku in mu rekel:

»To, o čemer bo sedaj govora, smemo slišati le mi trije. Ti pa si moraš zatisniti ušesa z rokama in mižati, da ne boš nič slišal in videl. Jasno?«

Moški so se zasmeli, le Julia je ostala resna in v narejenem obupu pogledala pod strop in zavrtela oči. Vedela je, da je kapitan Srečko najbolj neformalen oficir v vesoljski floti Federacije Gostosevcev. A se je na to stežka privadila. Sedaj, ko je bila že nekaj mesecev na krovu stare vesoljske križarke Jantare, ji je to bilo vedno bolj všeč. Posebej potem, ko je spoznala njegovo nesporno avtoriteto nad podrejenimi in njegove voditeljske kvalitete. Prav tako je videla, da je odličen povečevalnik z neverjetnimi in duhovitimi odločitvami.

Kapitan Srečko je odložil vojaško suknjo na naslon poveljniškega fotelja in njegova srajca je zažarela v bleščečih barvah. Ko je sedel, so sedli še ostali. Porinili je spominsko ploščico v režo. Nad mizo se je oblikovala tridimenzionalna hologramska slika admirala gostosevske flote.

»Sam admiral Antonio Markus, zadeva je resnično nujna in posebna!« je zamrmral Arhi. Gledal je skozi priprte veke, z rokama pa si je le rahlo zatiskal ušesa. Seveda bi mu to ne bilo potrebno, saj je vedel, da se kapitan šali. Vendar je užival v drobnih neumnostih, ki sta se jih pogosto šla oba prijatelja. Kapitan Srečko je bil njegov prijatelj še iz otroških let. Kasneje se je njuna pot razšla, a sta se po čudnem naključju že pred leti znašla na Jantari. Tistikrat je bila vesoljska bojna lepota še vsa bleščeča.

»Zadeva je strogo zaupna,« je rekel admiralov hologram. »Informacijo je zato prinesel poseben odposlanec. Po sprejetju informacije, je potrebno spominsko kocko uničiti.«

-Klasika!- si je mislil prvi oficir Nierere.

-Naj gre v rit admiral, vsa flota in ta prekleti Rastaban! Prav zdaj so ga splovili, ko sem imel zagotovljene tri mesece dopusta.-

Potrkal je s prsti po mizi, kar je zmotilo Julijo in ošinila ga je s strogim pogledom. Prenehal je, potem je roko potisnil pod mizo in jo položil na svoje stegno. Nagnil se je nazaj in zaprl oči. Nekako se je vdal v usodo in ga stvar ni več zanimala.

Poizkusil se je izklopiti in uspel je, da je postal admiralov glas le hrup v ozadju. Zazrl se je v kapitana in proučeval njegov obraz. Potem je opazoval Julijo in na koncu še 'dohtarja'. Sploh ni več vedel, kaj hologram govori. Iz razmišljanja ga je iztrgal kapitanov glas.

»Torej, videli in slišali ste, kar je bilo potrebno. Na kratko povedano, zagnati se moramo za Rastabanom in ga sesuti. Kako in zakaj, in kar je najbolj pomembno, s čim, pa niso povedali. Znajdite se, je bilo rečeno med vrsticami.« Vsi so kimali in strmeli predse. Potem je Srečko izvlekel spominsko ploščico in jo zagnal čez mizo Nierereju.

»Saj bi jo moral uničiti. A ker si vse skupaj prespal, ti jo podarjam, da jo še enkrat pregledaš. Potem pa jo zaradi mene lahko uporabiš za obesek na svoji verižici, poleg 'pasje znamke'.«

Zdravnik in Julija sta se zasmela. Nierere je zardel, a se to zaradi njegove črne kože skoraj ni opazilo. 'Pasja znamka' je bila njegova identifikacijska vojaška ploščica. Potem je dvignil pogled in rekel:

»Preklete! Saj ste vsi krvavi pod kožo, kot jaz! Tri mesece, tri jebene mesece dopusta so mi speljali. Ker so na oni strani Orionovega kraka, deset tisoč svetlobnih let daleč, v neki napol podrti ladjedelnici splavili kup prekletega železa, ki sliši na ime Rastaban. Zdaj pa naj mi nosimo glavo naprodaj v tej neskončni vesoljski vojni. Potem mi pa že lahko oprostite, če ne poslušam prav posebej zbrano, kaj velika živina naklada.«

Za trenutek je nastala tišina, potem so se oni trije zasmeli in nekaj trenutkov kasneje, se je tudi Nierere smejal z njimi.

-Če bi ne bilo kapitana Srečka, bi v tem trenutku izstopil,- si je med smehom mislil prvi oficir. A vedel je, da bi to ne bilo mogoče narediti.

Naslednjih pet dni je bila na vesoljski bojni ladji Jantara prava norišnica. Pri tem je najbolj trpel prav prvi oficir Nierere. Njemu je bilo zaupano, da uredi vse zaloge, dopolni oborožitev, strelivo in energente ter spravi vojsko v red. Ves čas je preklinjal vesoljsko križarko Rastaban in kar naprej vsem razlagal, da so ga oropali za tri 'jebene' mesece dopusta. Vendar je kljub temu svoje delo dobro opravljal.

Kapitan Srečko je zaprl vrata štabne sobe. Hrup iz hodnika je potihnil in le brnenje ventilatorjev elektronskih naprav v sobi je motilo tišino. Prvi inženir stroja ali 'tehmojster' in glavni računalničar ali 'heker' sta sedela za poveljniško mizo. Julija, vodja lovske eskadrile, jim je kazala hrbet in proučevala grafe na zaslonu. Ko so se vrata zaprla, se je obrnila in se nasmehnila kapitanu. Nato je salutirala. To sta naredila tudi tehmojster Engelbert Albuis in heker Jose Pendadrillo. Ampak sta pozdravila kar sede in si prislužila oster pogled 'šefice' Julije Timušenko. Kot pilotka bojnega čolna je imela še 'letalski' nadimek Volkulja. Vojska je kapitana Srečka ljubkovalno na kratko imenovala 'šef'.

Srečko jim ni salutiral nazaj, le zamahnil je z roko v nedoločen pozdrav. Te vojaške formalnosti so ga zelo motile. Neposredni pristop je bil všeč njegovi posadki, nadrejenim pa nikakor, saj so menili, da je to pomanjkajne vojaške discipline. Še preden je sedel, je vprašal:

»Heker, si pogledal?«

»Kakor ste rekli, šef,« je odvrnil Jose. Nagnil se je naprej in s prsti pohitel po tipkovnici. To je počel tako hitro, da se je zdelo, da prstov sploh nima.

»Evo, to je Rastaban!«

Nad mizo se je prikazala tridimenzionalna slika bleščče vesoljske križarke Rastaban, ponos Unije Draconis ter strah in trepet Federacije Gostosevcev. Počasi se je vrtela, da jo je bilo mogoče videti z vseh strani.

»Uh, kul!« je rekel tehmojster Engelbert in si pogladil na krtačko ostrižene lase, pobarvane na vijolično. »Pravzaprav, preveč kul!«

»Drži!« je rekel kapitan Srečko. Jose je spet z vso hitrostjo tipkal in hologram križarke je razpadel na posamezne dele.

Potem je rekel:

»Vesoljska križarka Rastaban ima posadko vsaj 150 ljudi in še toliko androbotov. V sestavu je 20 lovcev, 2 posebni plovili za izvidništvo in 1 servisno plovilo. Poleg tega je oborožena še z večsmernim laserskim topom tretje generacije in z vesoljskimi torpedi vsaj petih različnih vrst, ter verjetno še s čim, kar nismo uspeli izvohati.«

Oglasila se je Julija:

»Rastaban je resnični izziv za nas. Jantara je stara vesoljska bojna ladja. Na mnogih mestih je material na skrajni meji utrujenosti, zakrpan zaradi številnih mikrometeoritskih lukenj in bojnih projektilov. Naša posadka šteje 54 mož in 30 androbotov, imamo 7 lovcev, 2 splošni in večnamenski plovili, slabo umerjen večsmerni laserski top prve generacije ter le eno vrsto vesoljskega torpeda, ki ga lahko odkrije vsak otrok z malo bolj sofisticirano elektronsko opremo.«

Nastopila je tišina, potem se je kapitan obrnil k Engelbertu:

»Tehmojster, zanima me pogon.«

»Pogon je praktično na spodnji meji iztrošenosti ...,« je ta pričel, a ga je kapitan nestrpnostno prekinil:

»Saj vem v kakšnem stanju je naš pogon. Zanima me Rastabanov pogon!«

»A, ja!« je rekel tehmojster Engelbert. »Uh ... Kaj naj rečem, ni, da ni! Oziroma, je, kar je!«

»Ne nakladaj!« je mrzlo in sovražno rekla Julija.

»No ... pogon, je fuzijski pogon D-He3, torej devterij in helij tri in lahko doseže 0,088c ali okrog 8,8 odstotka hitrosti svetlobe. Naš je zgarani katalizatorski fuzijski pogon D-D, torej devterij in devterij in lahko dosežemo 0,068c ali okrog 6,8 odstotka hitrosti svetlobe. Torej so od nas hitrejši za faktor 1,294 ali skoraj za eno tretjino. Teoretično! Toda naši solenoidni magneti so že precej iztrošeni in tako je naš izkoristek mogoče 85%, kar pomeni, da lahko dosežemo le 0,058c in tako so od nas hitrejši za faktor 1,517, kar je za polovico večja hitrost.«

»Kaj imata sploh kakšno dobro novico zame?« je vprašal kapitan. Nastopil je trenutek tišine, potem se je oglašil tehmojster Englebert:

»No, mogoče je dobra ta. Vsi veste, da so nam pred mesecem dni namestili nova Bussardova magnetna jadra, ki nam omogočajo, da učinkovito zavremo.«

»Imamo torej nove in boljše zavore,« se je posmešnil heker Jose.

»Praktično rečeno, ja!« je odvrnil tehmojster. »In kolikor mi je znano, smo vsaj tukaj v tehnološki prednosti.«

»Kaj nam bo to koristilo? Če nas bo Rastaban gonil pred seboj, bomo hitreje zavrl in mu po rakovo pobegnili nazaj, ali kaj?« je rekel heker.

»No ... mogoče,« je rekel tehmojster. Kapitan je zamahnil z roko, naj utihneta in pogledal proti Juliji.

»Majorka, kaj praviš?«

»Mislim, da so naši lovci, glede na razpoložljive podatke, okretnejši od njihovih in bolje oboroženi. Vendar je število sedem proti dvajset. Kar pomembna prednost, številčna. Kolikor mi je znano, je naš oklep debelejši, močnejši in kvalitetnejši. Mogoče je prednost tudi v uporabi svetlobnih jader, ki jih Rastaban sploh nima. V bližini zvezd je sončni veter precej močan in naše svetlobno jadro lahko prispeva dodatnih 0,03c. Če torej seštejemo 0,058c in 0,03c, dobimo 0,088c, kar pa je Rastabanova največja hitrost. Menim tudi, da imajo še neizkušeno in neuigrano posadko. Prav tako tudi dvomim, da njihov pogon doseže opisano hitrost, saj je še nov in neutečen. Bolj me skrbi naša oborožitev. Nima mo resnih torpedov in imamo slabši laserski top.«

Vzdihnila je in zaskrbljeno pogledala kapitana. Heker in tehmojster sta zrla predse. Potem je Srečko z roko plosko udaril po mizi. Zdrznili so se in ga prestrašeno pogledali.

»Oh! Torej ni nobenih težav. Skočimo čez pol galaktičnega kraka Orion Rastabanu pred nos, namerimo naš top in izstrelimo torpeda vanj ter ga sesujemo. To ni problem, saj imamo odlična magnetna jadra, torej izvrstne zavore in se lahko praktično takoj ustavimo pred njegovim nosom. Seveda, če se nam prej zaradi starosti ne sesuje lastna ladja pod nogami!«

»Ja, tako nekako!« je zastokal tehmojster.

»Prekleta sranje!« je zasikal kapitan Srečko. »Saj me ne kličejo zaman 'kapitan Srečko'.« Spet je nastopila tišina v poveljniški sobi.

»Ampak tole ostane med nami! Naj nobeden med vami ne širi slabih vesti med astro-vojsko,« je rekel čez čas in vstal. Tudi heker in tehmojster sta se skobacala na noge. Julija, ki je ves čas stala, se je postavila v strumno vojaško držo. Kapitan je z naglim korakom stopil do vrat, ki so se -vušš- odprla in v sobo je privrel hrup iz ladijskega hodnika. Srečko se je obrnil in rekel:

»Uradno je Jantara enakovredna Rastabanu. Le malce starejša je, ampak okretnejša. Jasno?«

»Jasno!« so vsi trije strumno odgovorili.

Potem je kapitan Srečko zaskrbljeno stopil na hodnik.

Kljub vsemu je bila v eni izmed pošilk kilogramska pločevinka z grafitno mastjo za vratne tečaje. Na prvi pogled je bila videti kot povsem običajna pločevinka. Le okrog in okrog je nekdo s prozornim lepilnim trakom nalepil trak papirja na katerem je pisalo:

»Srečko, kapitan, pojdi se solit!«

Eden izmed vojakov je neodprto pločevinko s trakom še toplo prinesel Srečko v kapitansko kajuto. Srečko je skrbno prebral napis in se začel krohotati:

»V komandi imajo nekateri kljub vsemu še smisel za humor. To mi daje upanje, res mi daje upanje ...«

Skrbno je odlepil trak in vrnil pločevinko vojaku.

»Poskrbi, da glavna zaporna vrata ne bodo več škripala. Pravzaprav, daj vse skupaj tehmojstru, on bo že vedel kako in kaj. Ja, pa nikar ne pozabi zavesti tovora v podatkovno bazo!«

Ta je še posebej strumno salutiral, saj je vedel, da kapitan sovraži formalnosti:

»Kakor ukažete, kapitan! Je že zavedeno in popisano! Skladno s predpisi!«

Kapitan Srečko se je nakremžil.

»Že prav vojak, že prav! Prosto!«

Oni se je muzajoč izmuznil na hodnik.

-Kakšen fris! Naš kapitan je pa res sila!- si je veselo mislil.

Kapitan Srečko je ta trak kasneje skrbno nalepil na steno štabne sobe prav nad svojim poveljniškim sedejem. To je bilo tisti dan, ko je bilo odločeno, da bo Jantara izplula na svojo legendarno pustolovščino.

Odstopil je korak nazaj in ocenjeval, če ga je res vodoravno nalepil. Malo je visel v desno, a je bil zadovoljen. Zdelo se mu je, da na levi strani lepilni trak ne drži najbolje. Stopil je korak naprej in ga s palcem še enkrat čvrsto pritisnil na steno. Z nohtom ga je polikal na robovih in sedaj je bil prepričan, da je vse v najlepšem redu.

Poleg traku so bile na steno nalepljeni ali kako drugače pritrjeni različni predmeti. Sredino je tvoril star kovanec še iz tistih časov, ko je človeštvo uporabljalo dejanski denar za plačevanje. Na njem je bil upodobljen sejalec, ki seje zvezde.

Pod njim je visela na stari scefrani vrvici posušena zajčja taca. Pomislil je, da bi vrvico moral zamenjati. Vzdihtil je, saj se je zavedal, da tega ne bo storil prej, dokler zajčja taca ne bo dokončno padla na tla. A potem bo verjetno padla tudi Jantara. Tam je bila nalepljena stara božična razglednica, fotografija, ki je kazala podkev, štiriperesno deteljico in pujska, ki je bil nekoč rožnat. Vse je bilo tako staro, da so barve pod svetlobo sobnih svetilk že čisto obledele. Tudi motiv je bil tako obledel, da se je še komaj razbralo, kaj je na razglednici upodobljeno. Ob njej je bil z vakuumskim čepkom pritrjen majhen digitalni prikazovalnik. Na njem so se nekoč izmenjavale slike njegovih otrok iz vseh treh zakonov. A že nekaj časa je kazal samo črn kvadrataček.

-Moral bi mu zamenjati baterije!- je pomislil in spet vzdihtil. Baterij že nekaj časa ni bilo mogoče dobiti, saj so sodobni stroji dobivali svojo energijo na drugačen način.

-Morda na kakšnem boljšaku. Tam bi se še dale dobiti,- je pomislil.

Lahko bi prikazovalnik zamenjal za sodobnejšega, a potem bi vse izgubilo svoj čar. Pa tudi boljšak z nikel-

kadmijevimi baterijami je bil oddaljen preveč svetlobnih let v stran.

Iz zamišljenosti so ga zdramila vrata, ki so se -vušš- odprla in skozi je stopila 'šefica' Julija, vodja lovske eskadrilje. Obrnil se je k njej in rekel:

»Poglej, kaj so mi poslali iz poveljstva.« Pokazal je na listek. S tem ji je preprečil, da bi salutirala ali celo izrekla kaj v strogem, formalnem vojaškem postopku. Od začetka jo je to jezilo, sedaj pa niti ne preveč. Nekako se je vdala v usodo.

Ošinila ga je s pogledom in trdo obstala.

»Nezaslišano!« je zašepetala.

»Ne, res!« je rekel Srečko. »Bilo je nalepljeno na pločevinki z grafitno mastjo za vratne tečaje.«

»Saj to je ...« je razburjeno rekla.

»Nezaslišano!« jo je dopolnil Srečko. Stopil je do nje-nega fotelja in ji ga galantno odmaknil od mize. Zmedeno ga je pogledala. Še vedno ni vedela kdaj misli resno in kdaj se šali.

»Hvala!« je rekla in sedla. Med tem so se odprla vrata in v štabno sobo so vstopili še tehmojster, provianter in heker. Nekaj trenutkov za njimi pa še prvi oficir in ceremoniar.

»Smo vsi?« je vprašal Srečko.

»Da, vsi smo!« je potrdila Julija.

»Prav!« je pokimal Srečko in se zavalil v svoj poveljniški fotelj.

»So še kakšni zadržki?« je vprašal in pogledal proti provianterju. »Imaš vse kante na krovu?«

»Imam, polni smo do strehe. Kar pa niso dostavili, pač nimamo. A nič pomembnega nam ne manjka. Hrane je za tri mesece, ob varčevanju tretje stopnje pa tudi za vse leto.«

»Posadka?« je vprašal Srečko.

Ceremoniar je rekel:

»Od 54 članov posadke upravičeno manjkajo trije. Podporočnik Andrej Brodnik je s svojim lovcom Jan06 na popravilu. Tudi bojni čoln Astropa je v popravilu na Amberju. Dela spremlja nadporočnica Selma Yamanyi. Prvi pilot lovca Jan05 je odsoten zaradi smrti v družini, a smo dobili nadomestnega, drugega pilota. Trije so v bolnišnici na krovu, nič resnega. Tako šteje ta trenutek posadka 52 ljudi, bojno sposobnih je 49 ljudi, torej je indeks sposobnosti 0,907. Sicer smo v dobri kondiciji in operativni. Androboti so praktično 100% operativni. Nekaj je manjših krčev, a vse v mejah obvladljivega. Skratka, običajno!«

»Astro-karte, obveščevalni podatki, gravitacijske meritve, magnetogrami?« je zdrdral Srečko in se obrnil k hekerju. Heker je pokimal:

»Kakor vedno pravi Engelbert: ni da ni, oziroma, je kar je.«

Ne da bi ga kapitan kaj vprašal, se je oglasil še tehmojster:

»Na krovu imamo, kot je že bilo rečeno, samo bojni čoln Alcyone, Astropa je v popravilu. Z njo je v popravilu še bojni lovec Jan06. Popravilo obeh plovil bo trajalo še vsaj 30 dni in ni možnosti, da bi jih dobili nazaj kaj

prej. Zahtevki za nadomestna plovila so bili zavrtni. Sicer so vsi sistemi operativni in delujejo, oprema v mejah normale. Smo kul za odriv.«

Srečko je nejevoljno vzdihnil.

»Lepo! Saj vem, da nam bo pogon zdaj ali pa malo kasneje škripnil, vem, da robote popravljamo kot po tekočem traku, tudi ladijska lupina še komaj drži skupaj. A ker ste se potrudili kot vedno, mislim, da lahko in moram izreči – izplujmo!«

»Izplujmo!« so potrdili vsi prisotni.

»Prav,« je rekel Srečko in vstal. Stopil je do vrat na drugi strani štabne sobe in stopil na poveljniški most. Nagnetli so se za njim. Zastal je za trenutek in se jim zazrl v oči.

Potem je s pogledom zaokrožil po mostu. Na eni strani je sedel navigator, na drugi oficir poveljniškega mosta, pred njim je bila glavni pilotka Jasmin Beyonce, na drugi strani pomožni pilot, ob njem oficirka lokatorja frekvenc Samsam Leffu, imenovana 'uharica'.

Stopil je do svojega poveljniškega sedeža in sedel vanj.

»Pripravljeni!« je vprašal.

»Da, kapitan Srečko!« so pritrdili prisotni.

»Pilotka, odrinimo torej!«

Seveda ves postopek ni tako eleganten kot je to videti v filmu. Vesoljska križarka Jantara v bližini sonca najprej razvije solarno jadro. Ker je premer jadra nekaj deset kilometrov, je potrebno obvestiti vojaški vesoljski center na Electri Sekundus. To za seboj povleče cel hrib birokratske krame in skoraj preobremeni ves planetarni informacijski sistem. Računalniki obdelajo vse trajektorije vseh plovil v sekajočih orbitah. Preusmeriti je potrebno kar nekaj satelitov, avtomatskih sond in plovil, ki jih še vodi človeška roka. A Jasmin Beyonce je bila izkušena pilotka. Pravzaprav je upravljala z Jantaro že več kot deset let in je bila tretji pilot od njene splavitve.

Ob kapitanovemu ukazu je bila večina predpriprav že za njo. Ko je odtipkala ustrezen ukaz v ladijski raču-

nalnik, ga je Jantara potrdila s kratkim sporočilom:

»Potrjujem ukaz: odrinimo! Razvijam solarno jadro. Sistemi operativni, delujejo normalno. Status: zeleno!« V vseh prostorih so se prižgale zelene led diode, ki so oznanile, da je Jantara v gibanju in na poti v vesolje.

»Sledilna video sonda izstreljena. Prikaz na zaslonu – zdaj,« je javila Jantara. Na monitorjih so spremljali grafični prikaz izstrelitve video sonde. Ta bo vso pot krožila v orbiti nad križarko in snemala njeno zunanost z razdalje več sto kilometrov. Kamere nameščene na plašču vesoljske križarke so prikazovale izstrelitev rakete, ki je v velikem spiralnem loku za seboj vlekla jadrovino iz ogljikovih nanocevk debelo le nekaj mikronov in razpirala tanke oporne palice. Na ogljikovo osnovo je naparjena kovina v katero se lovijo atomi sončnega vetra. Ko raketa zaključi poln krog, se jadro stakne v velik krožni sistem, ki je še najbolj podoben pajčevinasti mreži pajka križevca.

Ves postopek traja kakšnih dvajset minut in v tem času se Jantara praktično ne premakne niti za centimeter. A bolj, ko se mreža razpre, več sončnega vetra se ujame v solarno jadro. Skupni pritisk atomov se počasi povečuje in na neki točki njihova sila premaga gravitacijski privlek planeta Amber. V tistem trenutku zadrhtijo merilniki hitrosti in se pričnejo oddaljevati od številke nič.

Ko je raketa naredila polni krog, se je odpela in vrnila v svoje ležišče. Tehniki so jo že čakali in jo pričeli pripravljati na naslednji start.

Jasmin je zadovoljno prikimala, ko se je postopek razvija jadra uspešno zaključil.

»Šef, na poti smo!« je veselo rekla.

»Prav! Je še kaj problematičnega?« je vprašal Srečko.

»Pravzaprav ne! Sedaj moramo samo počakati, da zajažramo okrog jovijalnega Zeusa, ta nas zaluča nazaj proti našemu sončku, zlatorumeni Electri. Ta nas prijazno zaluča nazaj proti Zeusu, razvijemo še enkrat jadra, znova okrog plinastega velikana in potem ...« je rekla Jasmin.

»Skočimo na glavo ... Kam, moj dragi Peta, veliko oko?« je vprašal Srečko in se zavrtel na poveljniškem sedežu v smeri proti navigatorju na drugi strani poveljniškega mostu.

»Če držijo obveščevalni podatki, ki ste mi jih dostavili, bomo iz črvine izleteli nekje v bližini Bruisove zvezde, NGC4332, e, bolj ali manj!« je rekel rdečelasi Petar Petrović Karambeg, ki so ga vsi klicali Peta.

»Mislim, da bo šlo, če le naletimo na magnetni špaget,« je zamišljeno rekel Vokko, oficir poveljniškega mosta. Njegova naloga je bila, da je spremljal Lagrangejeve graviceste in preplete magnetnih silnic, ki so nastajale ob

izbruhih na Electri. Ob določeni hitrosti ladje in pravilnem položaju magnetnih silnic, ki jim pravijo magnetni špageti, se ustvarijo ustrezni pogoji, ki omogočijo odpiranje črvine skozi tkanje vesolja. Vesoljska ladja mora v črvino zapluti pod določenim kotom, da jo sila spojene vesoljske membrane pravilno porine skozi poč na drugo stran vesolja. Vendar je pri vsakem skoku v igri veliko število neznank, ki jih računalniki na krovu le s težavo prebavijo. Marsikdaj se vesoljska ladja izčrvi nevarno blizu zvezdi in kar nekajkrat se je zgodilo, da je zvezda kakšno ladjo tudi pogoltnila.

»Kaj jih ni zadosti?« je vprašal Srečko.

»Niti ne! Prav zdaj na vidni strani sonca Electre ni nobene sončne pege. Na drugi strani sta dve ali tri. Sonce je trenutno v spodnjem ciklusu, do vrhunca mu manjka še osem let,« je rekel Vokko Nolan.

»Upajmo torej, da se skuha boljša pega, ko se bomo drugič zavihтели naokrog Zeusa,« je lakonično rekel kapitan. Dvignil se je in rekel:

»Poročajte mi, če se kaj spremeni!«

»Da, kapitan,« so se v zboru oglašili.

»Almius! Evo, prepuščam ti most,« je veselo nasmejan rekel proti prvemu oficirju, ki je še vedno stal. Nierere je po svoji navadi zavil z očmi. Upal je, da ga bo Srečko za nekaj časa odpustil, saj je imel za seboj petdnevne priprave in je v tem času malo spal. Zastokal je:

»Imej malo srca, zadnje čase nisem skoraj nič spal.«

Srečko se je spet zasmejal:

»Prav! Vokk, most je tvoj!«

»Da, kapitan! Hvala, kapitan!« je rekel Nolan, oficir mosta. Srečko je Nierereja objel okrog ramen in skupaj sta stopila v štabno sobo in nato na hodnik.

»He, sem te spet,« je veselo rekel Srečko. »Saj vem, da si bil priden kot mravljica v zadnjem času. Kljub temu, da so ti vzeli dopust.«

»Preklete,« je rekel prvi oficir. »Saj ne vem, zakaj se sploh pojamo sem in tja po tej črnini. Ne vem, komu vse to koristi. Gradimo velike ladje za globoko vesolje, igramo se z Unijo Draconis kot mačka z mišjo ...«

»Ali pa se Unija igra z nami kot miš z mačko ...«

»Tudi lahko!« je rekel Almius. Zmignil je z rameni. »Kakor koli že ... Vsekakor ne vem več, kdo koga lovi za rep. Mogoče se kar sami lovimo sem in tja po vesolju. Kaj jim bo vse skupaj? Narazen smo deset tisoč svetlobnih let. Vsak na svoji strani Orinovega kraka. Skačemo čez Orinov preval kot kakšen mišji kenguru. Vse svoje sile porabimo za gradnjo vse bolj bizarnih bojnih križark. Počasi imam vsega dovolj.«

»Očitno res potrebuješ dopust,« je razumevajoče rekel Srečko. »A vse je politika. Sama politika. Čemu služi, ne vem in se tudi ne sprašujem več. Samo še čakam, da me upokojijo. Tako pač izpolnjujem ukaze. Če rečejo, da moram skočiti direktno v kakšno zvezdo, bom pač skočil. Seveda sam, posadko in tebe, moj dragi Almius, prej izkrcam.« Prvi oficir je zastal in se zazrl v svojega poveljnika. Potem je rekel, kakor, da se je predramil:

»E, hm ... Tukaj je moja kajuta. Grem spat. Res sem utrujen!«

»Prav. Dobro se odpočij! Do obrata pri Zeusu potrebujemo dva dni. Toliko časa ti dam.«

»Hvala, Srečko!«

»V redu, je že prav. Saj veš, da te pri flipanju skozi črvino potrebujem čilega in zdravega.«

Obrat okrog Zeusa je potekal po šolsko. Solarno jadro jih je pripeljalo v bližnjo orbito plinastega velikana. Jantara je s svojimi računalniki brezhibno zvila in zložila jadro. Med potjo je nastalo nekaj drobnih luknjic, ki so jih naredili asteroidi. A te niso predstavljale težavo za čredo nanobotov, ki so takoj pričeli s popravilom. Ko bodo jadro znova potrebovali, bodo vse luknje zakrpane.

Zeus jih je ujel s svojim silnim gravitacijskim privlekom. Vendar je bila Jantarina hitrost dovolj velika, da zavijejo okrog njega po hiperbolični trajektoriji in s tem pridobijo še nekaj pospeška. Gravitacijska prača, ki jo ustvari planet, jih je zalučala z višjo hitrostjo spet nazaj proti soncu Electri. Notranja dejavnost plinastega velikana je povzročala motnje v različnih valovnih dolžinah, zato je bilo delovanje naprav oteženo. Ko so zavili za velikana, so za nekaj minut izgubili tudi druge povezave z Amberjem. Vendar je vse potekalo brez težav. Zdaj so z večjo hitrostjo strmoglavili proti centru osončja do sonca Electre.

Da se posadka ne bi preveč razpustila, je Srečko zaukazal generalno pospravljanje. Časa jim je dal do obrata okrog sonca, ker bodo odvečne stvari in smeti odvrgli nanj, kjer bodo v trenutku izparele. To je pomenilo nekaj več kot en dan.

Komaj so pomolili kljun vesoljske križarke izza Zeusa, se je v kapitanovi kajuti oglašil komunikacijski monitor. Bil je špagetar.

»Da? Kaj se dogaja?« je vprašal Srečko in z dlanjo udaril po gumbu za odprtje komunikacije.

»Kapitan, mislim, da ...«

»O, vidim, da si si lase pobarval na rožnato. Zanimiva barva, Vokko!« je rekel prešerno Srečko. Barvanje las z različnimi barvami vsak ali vsak drugi dan, je bila že nekaj časa navada na Jantari. Posadka je na ta način razbijala monotonijo potovanja. Prav tako so, po kapitanovem zgledu, nosili različna oblačila v skladu z barvo svojih las. Zdaj, ko so se oddaljili od Amberja in vesoljske admiralitete, so to počeli še z večjim veseljem in bolj zavzeto. Med njimi je bilo nekaj izjem, a stalno je nosila uniformo po predpisih le vodja eskadrilje lovcev Julija Timušenko.

Oficir poveljniškega mosta, ki je bil obenem še tehnik za magnetizem in gravitacijo, je navdušeno pogladil svojo pričesko.

»Super, ne! To barvo sem zadnjič našel v drogeriji v Heriklanumu. Sem šel po ulici od plaže proti tržnici in zagledam v izložbi drogerije to pink barvo. Bila je res kul, nekaj posebnega. Tako sem jo prihranil za današnjo priložnost,« je pričel navdušeno razlagati špagetar.

»In posebna priložnost jeee ...?« je zategnil vprašanje Srečko. V Vokkovih ukeh je uplahnil žar navdušenja.

Požrl je slino in rekel:

»Oh, to ... Pega! Na Electri je pega na naši strani. Ko bomo drugič sfrčali mimo, bo nastal lep magnetni špaget. Če se bo razvijala tako, kot je to zdaj videti, bo kar velika, še preveč velika za naše potrebe. Mislim, da nam ne bo treba še enkrat razviti jadra, če bo šlo tako naprej. Bosta oba gravitacijska lučaja popolnoma dovolj za vse skupaj. No, ko bomo pri soncu, bom že lahko natančno povedal koliko gigateslov bo vse skupaj merilo.«

»Hvala ti, prijatelj moj. Vzamem na znanje. Ko boš bolj natančno izračunal, se mi javi. Zmenjeno!«

»Zmenjeno, šef!« Ekran se je zatemnil.

Kapitan Srečko je sedel za računalnik. K sebi je potegnil tipkovnico. To je vedno storil, ko je želel urediti kaj zaupnejšega ali vojaško tajnega. Glasovni ukazi so bili običajno preveč glasni in tudi Jantara je imela ušesa. Poleg običajnih programskih vohunov so bile zagotovo na ladji še zvočne, toplotne in kdo ve kakšne stenice. Nekaj so jih posejali njegovi nadrejeni, nekaj jih je šlo na rovaš vojaške obveščevalne službe in še kakšna na račun Unijske državne varnosti. Mogoče je bila še kje kakšna iz nasprotnikovega arzenala. Tu in tam sta jih heker ali tehmojster odkrila.

A to je bila večna borba, saj je bilo jasno, da je med nanoboti 'pleme', ki vedno znova gradi, popravlja in nastavlja nove stenice. Tudi astrobota je bilo mogoče programirati tako, da je vohunil.

Ko je prenašal ukaze preko tipkovnice, je bil prepričan, da sta oba hekerja dovolj dobro očistila računalniške programe Jantare in nastavila dovolj varovalnih zidov, protivohunskih ali nadzornih programov. Jose Pendadrillo je služil skoraj štiri leta in se mu je vojaški rok iztekal. Bil je prostovoljec. Saj drugo mu tako ali tako ni preostalo, ko so ga dobili s prsti v vladnih spominskih bankah. Mozoljasti mladenič je prebil vse ovire. Ali zapor ali vesoljska križarka! Tako se je odločil za služenje vojaščine. Srečko se je nasmehnil. Spomnil se je, da je moral uporabiti vsa znanstva, da ga je dobil k sebi na ladjo. Admiral Antonio Markus se je še sedaj malce kujal, ko je beseda nanesla na ladijskega računalničarja, saj mu ga je speljal izpred nosa.

Vtipkal je gesla in pričel brskati vse, kar je mogel v ladijskih in unijskih podatkovnih bankah najti o poveljniku Rastabana Valerianu Kerkorianu. Predstavljena je bila bleščeča vojaška kariera pravega vojaškega lisjaka. Poskusil je razumeti njegov način razmišljanja. Podatki so bili skopi, a zelo zgovorni za novinarje. Ali drugače, bili so neuporabni.

»Preveč bleščeče, preveč jasno in odprto, preveč polikano,« si je mrmral v brado.

A preden je mogel najti kaj več, je spet zagodrnjal komunikator. Na ekranu se je zarisal obraz Samsam Leffu, oficirke za komunikacije.

»Šef, pomembno sporočilo za vas.«

»Prav, preveži,« je raztreseno rekel.

»Prav, šef!« je rekla Samsam in preklopila. Upala je, da bo kapitan videl njeno modro pričesko in živo rume-no srajco z zelenim ovratnikom. Zato je le razočarano

skomignila z rameni, ko se ni zmenil zanjo.

»Kapitan Srečko. Tukaj poročnica Irene Detel z lovca Taygete, Tay01,« je zadonelo iz zvočnika. Slike na ekranu ni bilo. Pravzaprav je nekaj šumelo in prasketalo. Slika se je za trenutek pojavila, zamigljala in izginila, pobilisnila in potem je nastala migotajoča megla.

»Kaj za vraga,« je polglasno vzkliknil Srečko. Iz zvočnika se je zaslišal neznosen, a kratek pisk in slika je bila spet na monitorju.

»Se slišimo. Kapitan Srečko, Jantara, javite se!«

»Ma, ja, slišimo se! Kaj ...«

»Halo, Jantara, poročnica Irene Detel se javlja na dolžnost. Tukaj lovec Tay01, Irene Detel.«

»Irene, slišim vas. Upam, da me vidite ...« Spet je nekaj zapokljalo v zvočniku in potem so se poročnici raztegnila usta v nasmeh.

»Vidim vas, kapitan Srečko. Javljam se na dolžnost.«

»Kakšno dolžnost neki?« se je namrščil Srečko.

»Ali vas niso obvestili, da so ugodili vaši zahtevi in pošiljajo lovca z nosilke Taygete?« je presenečeno dvignila obrvi Irene.

»Ne, prvič slišim!«

»Kako? Mene so obvestili, da me čakate v orbiti, da se vam pridružim. Sem se prostovoljno javila namesto vašega lovca Jan06, ki je v popravilu.«

Kapitan Srečko je skomignil z rameni.

»To bo malo težko. Mi smo izpluli pred dvema dnevom in smo že frcnili mimo Zeusa. Zdaj strmoglavljamo proti Electri, smo na prvi tretjini.«

»Uh,« je rekla razočarano Irene. »Ne vem, kaj je narobe. Res sem pošteno pritiskala, saj je moja zahteva kar naprej kje zastala. Tako ne vem, kdo ni opravil svojega dela.« Srečko se je nasmejal:

»Meni pa je popolnoma jasno, kje se je zataknilo. Vendar, žal, ne bo šlo. Kdaj drugič.« Videl je, kako zadržuje jezo in se ji nabirajo solze nemoči. Tako je njen obraz dobil določeno milino, ki mu je segla v srce. Saj je vedel, da so na delu njegovi moški hormoni zaradi katerih je bil na slabem glasu in so se o njem širile vse mogoče govornice. A pomagati si ni mogel. Ko je stegnila roko, da bi prekinila povezavo, je zaklical:

»Irene, trenutek! Morda imam rešitev za problem.«

»Ja?« je rekla, a roko je še vedno držala tako, da bi lahko vsak trenutek prekinila povezavo.

»Ja! Samo malo, da se posvetujem s hekerjem in špagetarjem,« je rekel s prepričevalnim glasom.

»Prav, bom počakala.« Spustila je roko s tipke.

Srečko je odtipkal klicni številki Joseja in Vokka. Nekaj sekund kasneje sta bila na njegovem monitorju. Potem je vse štiri povezal v video-konferenco. Irene je presenečeno zrla v Vokkovo pink frizuro in v kapico v obliki petelina z veliko rdečo rožo, ki jo je imel na glavi heker. Okrog oči je imel na debelo namazano črno barvo za trepalnice. Bil je, kakor da so mu vampirji izpili kri.

Srečko se ni zmenil za maškarado obeh podrejenih.

»Vokko, mislim, da bo tvoja sončna pega naredila nekaj koristnega. Damo, ki je tako lepa na monitorju, moramo spraviti na krov Jantare. Sedaj kroži okrog

Amberja v standardni orbiti.«

Vokko je zazijal in rekel:

»Uuu, to bo težko!«

»Kaj ne poveš!« je zajedljivo rekel Srečko. »Jose, napni malo možgančke. Ti dam prinesiti kavo, da jo preliješa v nekaj vrstic programske kode?«

»Ja, šef, kaj potrebuješ?«

»Ideja je naslednja,« je rekel Srečko. »Mlada gospodična bo odpekotala v smeri sonca z največjo silo, ki jo zmorejo njene rakete na tekoče gorivo. Mislim, da bo morala pokuriti vse do zadnjega decilitra. Tam se bo pustila ujeti gravitaciji in uporabiti selenoidne magnetne za pospešek s pomočjo magnetnega špagetka, da je spet zaluča na drugi strani ven. Mi zaorjemo okoli Electre v skladu z našimi računi. Izračunajta njeno pot tako, da se srečamo v isti točki. Če me moja zajčja taca ne vara, se najdemo nekaj izza Amberjeve orbite na poti proti Zeusu. Ali nekaj takega!«

Jose je pričel od navdušenja tolči z roko po računalniškem pultu.

»To je naloga po mojem okusu.« Vokko je samo odpiral in zapiral usta. Irene pa še vedno ni čisto doumela vseh posledic. Ko se ji je posvetilo, je rekla:

»Če zgrešim?«

»Nič, pač ostanete doma,« je rekel Srečko. »Malo vas bo neslo v našo smer, a vas bodo že pobrali.«

»Jaz ...« je rekla Irene.

»Ne skrbite!« je rekel Srečko. »Federacijska vojska nikoli nobenega ...« Nato so vsi trije moški v zboru dokončali:

»... ne pusti na cedilu.«

Potem je Vokko rekel:

»Šef, daj mi malo časa, da naredim meritve!«

»Časa imaš največ eno uro,« je odvrnil Srečko. Medtem je začel Jose hitro tolči po tipkovnici in nekaj sekund kasneje zamrmral:

»Ja, lahko potegne še kakšne pol ure. Potem pa dajte še meni eno uro. To bo res skrajni čas.«

»Prav,« je rekel Srečko. Izklopil je hekerja in špagetarja. Irene je zmajevala z glavo.

»Kakšnim norcem zaupam, da mi bodo izračunali trajektorijo!«

»Irene, garantiram vam, da so to najboljši norci, kar jih Federacija Gostosevcev premore,« je rekel Srečko.

»Oh, ko bi le mogla z vami!« je vzdihnila Irene. Srečko jo je pogledal s svojim modrookim pogledom in rekel:

»Saj boste. Zanesljivo! Tudi meni je veliko do tega, da bi bila z nami.«

Njen hrepeneč pogled mu je popolnoma zmeščal srce in nabil adrenalin ter vse hormone na maksimum. Želel jo je dobiti, pa naj stane kar hoče ali pa se ne imenuje kapitan Srečko.

Vokko, Jose in Srečko so se sestali že čez dobro uro na poveljniškem mostu. Jose je vtaknil svoj žepni iCom v režo. Hologramski prikazovalnik je oživel in –plop, plop, plop- so sredi prostora zaplaval sonce Electra in

planeta Amber ter Zeus. Reklo je še –plink, plink- in prikazala sta se še močno predimenzionirana lovec Tay01 v orbiti Amberja ter križarka Jantara na poti proti soncu. Slika je prikazovala stanje v realnem času. Na Electri so bile lepo vidne štiri sončne pege. Jose je vtikal ukaz in –bziiip- prikazale so se magnetne tokovnice.

»Tako sedaj zgleda vse skupaj,« je rekel Jose. »Zdaj, če je Vokko vse prav izmeril ...«

»Seveda sem, garantiram,« je užaljeno rekel Vokko.

»Verjamem ti,« je rekel Srečko. Jose je zmignil z rameni in nadaljeval:

»Pa pospešimo model, da vidimo, kam nas to pripelje. Računalnik, pospeši sliko – faktor deset.« Čez sliko so se zarisale črte trajektorij obeh plovil. Vendar se nikjer niso stikale. Jose je rekel:

»Računalnik – nagibaj naklon trajektorij, dokler se ne sekata v isti točki.« Računalnik je z velikansko hitrostjo zarisoval tirnice in jih brisal. Čez nekaj sekund, se je vse ustavilo in slika je kazala edino mogočo rešitev. Računalnik je rekel:

»*Obstaja samo ena rešitev. Izvedljivost rešitve je med faktorjema 0,51 in 0,54. Toleranca je upoštevana zaradi nepredvidljivosti pojava sončne pege. Operacije ne priporočam.*«

»Ne priporoča operacije, kdo bi rekel,« je zajedljivo pripomnil Srečko.

»Pravi fifti-fifti za uspeh. Jaz pravim, da nam bo uspelo.«

»Šef, ne bo lahko,« je skeptično pripomnil Vokko. A Srečko ni nič odgovoril. Zamišljeno je grbančil čelo. Potem se je obrnil k Joseju.

»Si upošteval jadro pri pospeševanju? Če ne uporabimo jadra, dokler je ne ulovimo, bi morda povečali izvedljivost.« Vokko se je vmešal, preden je Jose uspel odgovoriti:

»Morda sploh ne potrebujemo jadra za skok. Če se pega razvije in dobimo močan magnetni špaget, bo zadostovala že gravitacija.«

»Hm, kaj če obrnemo enačbe?« je rekel Srečko. »Morda bi lahko zdaj malo zavrli in potem pospešili. Poglejmo, kako delujejo naša nova Bussardova magnetna jadra. Mislim, da bi bil to dober trening.«

»Šef, ti si batina,« je rekel Jose navdušeno. Njegovi prsti so zaigrali nad tipkovnico. Medtem, ko je tipkal, je dajal še glasovne ukaze:

»Računalnik – preveri in prikaži parametre v skladu z vnosom.«

Spet so se prikazovale in spreminjale trajektorije. Potem so se staknile v novi točki, bliže soncu, nekje v ravni ekliptike planeta Amber. Računalnik je rekel:

»*Realna rešitev enačb je spet samo ena. Izvedljivost operacije je med 0,87 in 0,91. Operacijo je mogoče izvesti z majhnim tveganjem.*«

»Lepo,« je rekel Srečko. »Jose, prosim, prenesi tehnične podatke v računalnik na lovcu Tay01. Vokko, tebi naročam, da še spremljaš meritve. Če bodo večja odstopanja od predvidevanj, me sporoči. Sam pa o tem podrobno obvestim poročnico.«

»Da, šefe, kakor rečeš,« je rekel Vokko.

»Aha, prav, šefe,« je potrdil Jose. »A samo še nekaj, poročnica bo privarčevala še kakšen litrček goriva, za kakšnih petnajst minut ji bo še ostalo.«

»Prav! Gremo na delo, dečki!« je rekel Srečko.

»Ni, da ni, oziroma je, kar je!« bi rekel Engelbert. Jantara je v zapletenem manevru, da je v njej vse ječalo in škripalo še pol leta po njem in deset parsekov daleč, ujela malega lovca poročnice Irene Detel in ga položila v svoje drobovje 'kakor bi otroka v zibel deval', kot je to nekoč bilo zapisano še v klasični knjigi iz papirja na daljni Zemlji.

Tehnična ekipa ladijskega doka je norela od veselja. Irene so zvelikli iz plovila in jo na ramah nosili po prostoru, ona pa se je smejala in se otepal. Ko se je na vratih pojavil kapitan Srečko, so se hipoma zresnili in salutirali. Posledica tega je bila, da so poročnico spustili iz rok in revica je zropotala na tla kolikor je bila dolga in široka.

»Prosto!« se je zadrl Srečko. »Jebenti, pravi bedaki ...« A ni dokončal, zaskrbljeno je stekel do poročnice:

»Ste si kaj naredili! Se opravičujem, ampak očitno poveljujem nesposobni bandi, ki ne zna ravnati z osebami drugega spola ...«

»Ne, ne, je že vse v redu. Samo malo sem se udarila tukaj na bok,« je rekla Irene in se oprla na roke ter počasi vstajala. Srečko ji je pomagal. Ona pa se je malo branila:

»Saj je vse v redu! Res je vse v redu!«

»Oh, no, prav!« je rekel olajšano kapitan. Med tem so se člani tehnične ekipe porazgubili.

»Dovolite!« je galantno sprožil roko. Prijela ga je pod pazduho in odšepala je proti vratom.

»Tako sem vesela, da je manever uspel. Oni, senilni, v generalštabu so pristali le zato, ker sem vztrajala in so se me želeli rešiti. Če mi ne bi uspelo, bi bila moja kariera zapečaten. In spet bi se me rešili. Ampak, zahvalim se lahko vam ...«

Srečko je zamahnil z roko.

»Ni vredno besed!«

V tem trenutku so se vrata -vušš- za njima zaprla in ostala sta sama na ladijskem hodniku.

Srečko jo je samo brez besed potegnil proti sebi in jo poljubil. Odkrito povedano, da se ni prav nič branila.

Čez nekaj trenutkov se je odmaknila, da je malo prišla do sape.

»Oh, Srečko!« je rekla.

»Saj vem,« je odvrnil, »Ampak tole je povsem neurdno, sicer pa ... pred drugimi si ti poročnica in jaz sem kapitan. Je to jasno?«

Pogledala ga je s takim otožnim pogledom, da je moral poljub še enkrat ponoviti. Ko je Srečko prišel do sape, je rekel:

»No, pa frcnimo tole kišto z razpuščeno rokomavharsko bando okoli sonca v vesolje!«

In so jo. Frcnili namreč. Flipnila je skozi nadprostor na krilih magnetnih špagetov največje sončne pege, ki se je zadnjih nekaj let pojavila na Electri. Kapitanova zajčja taca je odlično delovala, še vedno je bilo vse polno sreče okrog nje.

<>

LUCIANO

Tanja Mencin

Okra je le s težavo vijugala sem in tja po cesti in se umikala množici žab, ki so hotela prečkati cesto. Zunaj se je odvijala prava apokalipsa. Dež je plal kakor razjarjeni maščevalec, nebo so vsake toliko preklali bliski, grmelo je in pihal je močan veter. S komaj tridesetimi kilometri na uro je cijazila svojo staro stoenko. Ko je počasi zapeljala v desni ovinek in povozila nekaj žab, da je njen avto zaneslo sem in tja, je zaklela.

»Samo še Luciferja se manjka in je nocojšnji pekel popoln.«

Potem se je zgodilo. Nenadoma je pred seboj zagledala črno postavo, katero je pravkar osvetlil blisk z neba. Močno je zavrla. Toliko, da ni nekoga povozila. Je bil žival ali človek. Ne, sredi ceste je stal moški. Ni bilo videti, da se hoče umakniti. Okra je najprej pomislila, da je zataval ali pa da nesrečnik štopa. Zapeljala je čisto k njemu, odprla okno in zavpila.

»Kam pa greste, gospod?«

»Čakam prevoz,« ji je bil vrgel v odgovor.

»Pridite noter. Ne stojte sredi ceste v tej nevihti.«

Možakar se je premaknil, odprl vrata na drugi strani in sedel. Okra ga je pogledala in čeprav je bil mrak jo je spretelo nekaj električnega, nezemeljskega.

Kmalu sem vas povozila,« je rekla. »Stali ste sredi ceste.«

»Občudoval sem kolonijo žab.«

»Ha! Ta je pa lepa!«

»Je v občudovanju narave kaj smešnega?«

»Ne, ni, vendar pa bi svoje občudovanje prihranili za jasnejše in lepše dneve.«

»Rad imam nevihte. Pomirjajo me.«

»Tudi meni sta vseč grmenje in dež, vendar pa se je nocoj mati narava malce preveč razplesala.«

Možakar je zasukal glavo k njej.

»Lepo si to povedala.«

Okra je pritisnila na plin in speljala naprej.

»No ja ... In vi? Ste štopali? ... Kam pa sploh greste?«

»Pravkar se peljem z vami.«

»To že. Hočem reči, kaj ste sploh namenjeni. V tej divjini je bolj malo prometa.«

»Jutri se bom odločil kam in kako naprej.«

»Hm. Torej ste popotnik ... nekakšen potepuh. Vendar mi tako ne delujete.«

»Hvala. Res sem nekakšen popotnik.«

»Jaz sem Okra. Hecno ime, kajne?«

»Ime pač.«

»In kako je ime vam?«

»Moje ime ni pomembno.«

»Torej mi nočete povedati, kako vam je ime?« je začudeno vprašala.

Odkimal je:

»Moje ime ni pomembno.«

»Hm. Zelo zagamana zadeva. Kako naj vas potem sploh kličem?«

»Kot sama hočeš.«

»Prav nič mi ne pomagajte. Uporabite domišljijo, drugače vam bom sama nadela neko ime.«

»Prav.«

»Prav? ... Okej. Klicala vas bom Tor.«

Njegove sive oči so se zdaj na široko razprle: »Tor? Mojega imena ne moreš prekrstiti v skandinavskega boga.«

»Če pa mi nočete razodeti pravega imena.«

»Moje ime je prekleto. Bojite se ga.«

»Vašega imena se vsi bojimo? Ne razumem.«

»Moje ime je oznaka moje narave, ni privesek osebnosti.«

»Aha, že razumem. Potem nočete biti Tor?«

»Ne.«

Zavzdihnila je.

»Mislim, da vam nobeno moje ime ne bo všeč. Morali si boste izmisliti svojega.«

Priprl je oči.

»Kako kaj izveni Luciano?«

Namrščila je čelo.

»Zveni italijansko. Nič lepo ni. Spominja na Luciferja.«

»Točno tako.«

Njen blagi obraz je prebledel.

»Hočete reči ... hočete reči, da vam je ime Lucifer?«

»Ja.«

»Hecate me, ne?«

A njegov pogled bil trd in hladen. Odkimala je z glavo.

»Ne, ne hecate me. Resni ste. Res vam je ime Lucifer.«

»Je v temu kaj strašnega?«

»No ... ni. Nisem vraževerna, niti verna. Hočem reči, da bogove priznavam ... in seveda angele, da pa ne verjamem, da hodi po zemlji Lucifer v podobi človeka.«

»Zakaj ne verjameš?«

»Ker je to preprosto nemogoče. Lucifer je padli angel, nekakšen odpadnik od boga. In res ne verjamem, da bi le ta imel tako posvetno željo in šel med ljudi. Kolikor vem ni ravno človekoljub.«

»Histerija tvojega časa ti je zasenčila um.«

»Kaj?«

»Slišala si me. Danes ljudje nasedate vsem mogočim storijam. Tudi temu, da imajo pravi angeli bele peruti. Saj niso ptiči.«

Pihnila je zrak iz sebe, kako kit.
 »Narobe! Sama angele vidim drugače. Kot energetska polja z svojimi zavestmi.«
 »Zakaj potem tudi mene ne vidiš tako? ... Ker imam fizično telo?«
 »Ja. Zato.«
 »Bah!«
 »Kaj bah?!«
 »Slepa si. Še vedno si slepa.«
 »Pa mi potem vi odprite oči.«
 Nič na njegovem obrazu se ni zganilo. Noben živec ni trznil. Le hlad, ki ga je ovijal v notranjo nedostopnost ga je delal zlohotelega. Skorajda strašnega.
 »Saj ne veš, kaj si pravkar zinila.«
 Ni ga razumela.
 »Kaj sem pa rekla kaj takega?«
 »Če hočeš, da ti odprem oči, moraš postati moja učenka. Tega pa ti, kot neodvisna in uporniška ženska, ne boš hotela.«
 Na Okrin obraz je padla senca.
 »Da bi postala vaša učenka? ... Saj niste guru!«
 »Razodel sem ti svoje ime. Ne moreš reči, da sem ravno skrivnič.«
 »To ni nič takšnega,« je zamahnila z roko. »Vsi ljudje nosimo svoja imena. S tem niste razodeli nobene velike skrivnosti. Ime je pač ime.«
 »Misliš?«
 »Seveda tako mislim.«
 »Povedal sem ti že, da moje ime razodeva mojo osebnost, če se že moram tako izraziti, medtem ko je tvoje ime zgolj privesek, da te ljudje lažje prepoznajo.«
 »Ti ljubi bog! Zdaj sem že privesek sistema!«
 »Kaj morda nisi?«
 Njegova provokativnost jo je malce zbegala, vendar ne toliko, da bi zdrsnila z obrežja trezne umnosti.
 »Okej. Strinjam se, da bi imena morala izražati celostno osebnost človeka, vendar pa – četudi me imenuješ ptič ali kača, ta dva naziva moje celostne narave ne spremenita. Jaz ostajam jaz.«
 »Hm, modro si se izvila iz pasti.«
 »Predlagam, da se raje posvetiva vam, ne meni. Vi ste tisti, katerega sem našla sredi ceste v divjini. Verjetno ste že dolgo štopali.«
 Podaril ji je hladen nasmešek.
 »Zakaj pa naj bi sploh štopal?«
 »Kaj morda niste?«
 Zavora hladu je zdaj popustila in prasnjal je v odkritosrčen smeh. Videti je bilo, da se zelo zabava. Tudi sama se je zasmejala.
 »Smešna sem, kajne?«
 Odkimal je z črno glavo.
 »Ne. Pravzaprav sem lahko srečen, da si me našla ravno ti.«
 »Naj to vzamem kot kompliment?«
 »Kot hočeš.«
 »Dobro. Sprejemem, da vaša starša nista bila verna človeka in sta vam dala ime Lucifer. Zelo neposrečeno bi rekla, ampak zdaj je, kar je.«

Moški je nagnil glavo rahlo postani in priprl oči, kakor jastreb.
 »Misliš, da starše sploh imam? «
 »Seveda jih imate. Kako ste se pa potem rodili, a?«
 »Ime Lucifer mi je nadel srednji vek. V resnici imam mnogo imen, na primer Phosporos.«
 Bila je zares presenečena.
 »Phosporos? To je grško božanstvo luči, mar ne?«
 »Ja. Simbolizira sonce. Sonce osvetljuje in prinaša luč. Vendar pa z mitologijo in metafiziko ne bova rešila ničesar.«
 »Ja, prav imate,« je pokimala. »Vrniti vam morava spomin in zakaj sploh ste se znašli na cesti. V tem vremenu. Saj ne boste rekli, da ste padli z neba, če že trdite, da ste Lucifer.«
 »Padec v globino je samo metafora.«
 »Aha! ... In?«
 »Priznam, da se ne spominjam vsega. Ko si ujet v telo marsikaj pozabiš.«
 »Ujet v telo?«
 »Kaj morda ti nisi?«
 »No, to že. Verjamem v inkarnacijo. Telo, ki ga imam zdaj je samo vozilo za to življenje.«
 Luciferju je na obrazu zaigral zadovoljen nasmešek.
 »Pa le nisi tako enoumno zaslepljena s tem svetom in vero.«
 »Povedala sem vam že, da sem bližje poganstvu, kakor krščanstvu.«
 »Odkrita si ... to mi je všeč. In prenehaj me vikati!«
 »Okej.«
 Njena glava je odkimavala, dolgi lasje razpršeni po ramenih so poplesovali sem in tja, sem in tja.
 »Ampak, če boš tudi v zunanjem svetu trdil, da si Lucifer te bodo strpali v norišnico. In skupaj s tabo tudi mene, ker ti, po ne vem kakšnem ključu, celo verjamem.«
 »Vesel sem, da slišim kaj takega.«
 »Vesel si, da boš pristal v norišnici?«
 »Ne. Vesel sem, da mi verjameš.«
 »Okej. Reciva, da si res Lucifer, ... da si nekako zašel v naš svet. Zakaj pa si potem tu? Imaš kakšno nalogo?«
 »Preveč gledaš ameriške filme.«
 »Televizijo gledam bolj malo, če sem odkrita.«
 »Ne laži. Svoj čas si gledala filme do same meje obsedenosti.«
 Okra je otrdela. To je bilo res. Vendar je zdaj s televizijo prenehala. Skoraj vse filme je že poznala.
 »Kaj to pomeni? Da poznaš mojo preteklost?«
 »Poznam te bolj, kot si misliš.«
 V Okri je zaledenela kri. Koga pravzaprav je povabila v svoj avto? Zasedovalca, ki je prepričan, da je sam Lucifer? Nelagodje je spolzelo vanjo. Čutila je sive hladne oči, ki so jo prebadale do srca.
 »Vem, da si bila kot otrok dosti bolna in si rada smučala. Enkrat si si hudo poškodovala koleno. Nikjer nisi imela obstanka, nobenih pravih prijateljev. Pravzaprav ljudi ne maraš kaj preveč.«
 Stisnila je ustnice v tanko črto.
 »K-kako si vedel vse to?«

»Marsikaj o tebi vem.«

»Me mar zasleduješ?«

»Vsake toliko sem te obiskal, vendar me nikoli nisi zaznala. Pravzaprav si se me bala.«

»Aja?«

»Točno tako.«

»In zakaj si me sploh obiskoval ... kakor duh, bi rekla.«

»Da vidim, kako ti kaj gre in da te opomnim, da ne pozabiš, kdo v resnici si.«

»Mar spadam me padle angele?«

»To ravno ne, si pa z nami v neki sorodstveni zvezi.«

»Jaz?!« je zdajci vzkliknila. »Tega pa res ne verjamem.«

»Kot hočeš.«

V globinah Okrinega oltarja duševnosti je vzbrstela otroška radovednost. Nejevera se je umaknila na obzorje nedosežnosti.

»Res me zanima v kakšni sorodstveni vezi sem z padlimi angeli?«

»Poznala si nas ... vse.«

»Da sem vas poznala?«

»Ja. Pred Veliko vojno v kateri pa nisi sodelovala.«

»Hočeš reči, da sem že res toliko stara?«

»Skozi mnoge inkarnacije si pozabila na svoj božanski izvor. Skoraj si se že identificirala z človeštvom in zdaj vem, zakaj sem tu ... Da ti povem, da se vrni domov.«

»Da se vrnem domov? Kam?«

»To boš morala odkriti sama.«

Avtomobil je z glavne ceste zapeljal na dovoz in v hrib. Kmalu se je izza gosto posajenih dreves izluščila kočica.

»Tu imam vikend,« je rekla. »Rada zahajam sem. Tako samotno je. Pozimi pa lahko slišim volkove.«

»Vem,« je zamomljal moški.

Ko je izstopila in pograbila z zadnjega sedeža torbico, je izstopil tudi sam.

»Hvala ti za prevoz,« je rekel. »Zelo si prijetna punca.«

»No ja ... hvala. Ampak stopite z mano noter no, saj ne morete štopati v tem vremenu. Pri meni lahko tudi spite, če vam to ni odveč.«

»Vabiš me k sebi?«

»Ne razumi me narobe. Smiliš se mi, da bi te samega pustila v tem vremenu.«

Dala si je torbico na glavo in stekla do kočice, v naglici odklenila vhodna vrata in vstopila. Iz notranjosti je zavelo po toplem lesu in domačnosti.

Moški je pritekel za njo. Okra je prižgala luči in osupnila. Možakar pred njo je bolj spominjal na mladeniča. Imel je prijeten, a bled obraz. V očesnih duplinah so ždele jeklene sive oči. Imel je raven majhen nos, čutne ustnice in malce daljše črne lase. In bil je popolnoma suh. Kako je to mogoče, je pomislila. Stal je sredi ceste v nevihti, moral bi biti premočen skoz in skoz.

»Tvoja obleka,« je rekla nenadzorovano.

Zdrznil se je.

»Je kar narobe z njo?«

»No, ni, vendar pa me čudi, da si popolnoma suh. Našla sem te sredi ceste brez dežnika. Morali bi biti moker kot cerkvena miš.«

Ušel mu je skrotovičen smehljaj.

»Naj te to ne bega,« je rekel. »Moja obleka je iz posebnih materialov,«

»Nylon?«

»Tudi mogoče.«

Odložila je torbico na kavč kremnate barve, se odhitela v kopalnico preobleč v udobno trenerko in se vrnila v dnevno sobo.

»Skuhala bom kavo,« je brezбриžno navrgla. Luciano je dvignil oči iznad revije, katero je z zanimanjem prelistaval.

»Te zanima moda?«

»Tudi. Sicer pa me zanima marsikaj, ne samo moda.«

»Na primer?«

»Marsikaj.«

»Ezoterika?«

»Tudi. Magija mi je nekako še posebej pri srcu, vendar sem daleč od tega, da bi zares čarala.«

»Moja ženska.«

»Kaj?« je hlastnila za zrakom. »Ah ja, kava.«

Odšla je v kuhinjo, da skuha kavo. Že tako jo je tega dne popila preveč, ampak vanjo se je naselil čuden nemir. Naj temu moškemu, ki pravi, da je sam Lucifer, sploh verjame? Ampak kako hudiča je poznal njeno otroštvo? Kako? Gotovo se je kje o njej pozanimal, in sedaj igra padlega angela.

Voda v lončku je zavrela in kmalu je po kuhinji zadišalo po turški kavi. Nalila je dve skodelici in sebi nalila še malce mleka. Potem se je vrnila v dnevno sobo, a moškega ni bilo več.

»Luciano?!« je zaklicala. »Skuhala sem kavo.«

A le tišina stanovanja je odgovorila njenemu klicu. Je mar odšel? V tej nevihti? Ni slišala odpiranja in zapiranja vhodnih vrat.

»Merda,« je zaklela, ko je posrebala prvi požirek črne kave.

Okri z se je zazdelo, da je iz čudnega prostora in časa zaslišala smeh. Pristen odkritosrčen smeh. Zasukala je glavo. Nikjer ni bilo nikogar.

»Gotovo se mi že malce meša,« je rekla sama sebi in prižgala televizor. Po televiziji so ravno tekla poročila. Novinarica je povzemala glavne dogodke o hudi prometni nesreči. Okra je v nekem hipu hlastnila za zrakom. Kamera je za hip pokazala Luciana, kako stoji v ozadju in nekaj opazuje. Zdaj se ji je zaletela slina in skoraj se je zadušila v močnem kašlju. Kako sploh se je Luciano znašel na kraju prometne nesreče sto kilometrov proč, če pa je bil še pred nekaj minutama tu pri njej. Obšel jo je mrtvaški hlad. Torej ni lagal. Luciano ni čisto navaden človek.

Notranji nemir je narasel. Ko je ugotovila, da ima roke povsem hladne in potne od šoka, je v naglici popila tisto kavo in ugasnila televizor. Tišina stanovanja jo je prisilila, da je v roke vzela knjigo, da bi brala, a misli so ji uhajale drugam. Kje je njen dom? Zakaj jo moški opozarja, da se mora vrniti – kam? Rekel je, da jih je pred Veliko vojno vse poznala? Kaj je mislil s tem? Pred katero veliko vojno? Ko je po svetu divjala druga svetovna vojna ona ni bila niti rojena. Inkarnirana.

Katero veliko vojno je imel v mislih. Vojna, ki je nekate-

re angele pahnila iz svetopisemskega raja. Je bila to vojna za Atlantido?

Nenadoma je v sebi začutila svinčeno utrujenost. Odšla je v spalnico in se kar oblečena zleknila na posteljo.

Zaspala je ... in sanjala.

V sanjah je k njej prišel Luciano. Z njim je bila neka ženska oblečena v popolno belino. V naročju je držala tri krogle. Ena je bila modra, druga rdeča in tretja rumena.

»Trije darovi zate,« ji je bila rekla.

»Darovi? Zame?« je prav otroško vprašala.

»Veliki ON ti jih podarja.«

»Luciano?«

»Ja.«

»Kaj pa so ti darovi?«

»Modra krogla označuje mogočnost Uma, rdeča označuje veličastnost Resnične volje, zlata pa celovitost in prečiščenost Čustev. Uporabi jih!«

Okra je vzela kri sijoče krogle in jih prižela k sebi. Že je mislila vprašati, kako naj jih uporablja, ko se je njen sen nasilno prekinil. Odprla je oči in prižgala nočno lučko, ter kriknila.

Ob vznožju postelje je na oblazinjenem stolu sedel Luciano z prekrižanima nogama.

»Ti!?« je kar bruhnila. »Kako si me prestrašil!«

»Vem.«

»Sanjala sem te. Bil si v mojih sanjah.«

»Sama si me poklicala.«

»Nisem te.«

»Poklical me je tvoj namen. Zato sem spet tu.«

»Videla sem te na televiziji. Saj bi bil tam ne ... prometna nesreča.«

»Bil sem.«

»Mar lahko potuješ z svetlobno hitrostjo?«

»Ne, tega ne zmorem. Se pa lahko teleportiram.«

Povsem se je dvignila s postelje.

»Kako? Kako to počneš?«

»Takšno potovanje ni zate.«

»Potem res nisi kakšne psihopat, ki me je prišel ubiti.«

»Če bi imel namen, da te ubijem, bi bila že mrtva.«

»O, hvala lepa za odkritost.«

»Vprašala si me.«

»Pa si res takšen hudobec, kot te slika Cerkev?«

»Zakaj zdaj nenadoma ta radovednost?«

»Ker sem pač radovedna.«

»Vihar tvojih besed in vprašanj skriva v sebi bolečino.«

»Kaj?«

»Vprašuješ zato, ker iščeš gotovost. Nisi toliko samozavestna, kot se zdiš.«

Stisnila je pesti.

»Nihče ni vedno samozavesten. Še posebej ne, če imaš pred seboj takšnega nenavadneža, kot si ti. Pojaviš se in izgineš kot kafra. To je težko požreti.«

»Sem pač takšen. Pridem k tistemu, ki me zares potrebuje.«

»In praviš, da sem te sama priklicala?«

»Ja.«

Okra je zdrsnila v spomine. Vendar se ni nič takšnega domislila, kar bi potrjevalo Lucianove besede.

»Ne spominjam se, da bi te kdaj klicala.«

»Kaj pa Lucian Lachance?«

Okro je obšel mrtvaški hlad, vendar tudi osuplost.

»Lucian Lachance je izmišljen lik iz računalniške igrice,« je odvrnila s suhim glasom.

»Pa vendar sem bil takrat zraven in te opazoval. Poskušala si me rešiti, čeprav si vedela, da je to nemogoče.«

»Ampak to je samo izmišljen scenarij!« je zdajci vzdiknila že malce jezna.

»Vem, da je, vendar sem bil zraven.«

»Nisem te ... opazila.«

Vendar pa je bilo tudi res. Takrat se je prvič v življenju vprašala kdo je Lucifer. Zdelo se ji je, da lik Luciana Lachanca spominja na pravega Lucifera. Čeprav se je zares trudila, da ga reši, na koncu lik konča kot zombi. Vendar dlje od tega vprašanja – kdo je Lucifer? - ni posegla.

Dvignila je oči k njemu.

»V sanjah si mi dal tri darove. Je to res?«

»Res je.«

»Zakaj?«

»Da se boš spomnila svojega nezemeljskega doma.«

»Zakaj?«

»Prenehaj igrati nemočno punčko in se oprimi resnega dela.«

»Kaj pa naj po tvoje počnem. Nisem jaz kriva, če sem ostala brez službe.«

»Nisem mislil tega.«

»Kaj pa si mislil?«

»Najdi Pot nazaj Domov. Moraš jo!«

»Sliši se lahko, pa vem, da ni, ker te ne razumem popolnoma nič.«

»Poleg darov prinašam tudi opozorilo. Človeštvo oziroma del njega se bo sčasoma moralo dvigniti na višjo raven bivanja. Kdor ne bo za to pripravljen bo ostal zadaj. Ujet bo med prostori ... Trpel bo.«

»Kaj!? Torej vsa ta opozorila, ki jih blebetajo ljudje niso izmišljotina?«

»Ne, niso.« Visoka suhljata postava se je dvignila.

»Sicer pa se je moj čas s teboj iztekkel. Ne pozabi, kar sem ti povedal. In kar je še najpomembnejše – ne boj se nikogar. Nobene sile s podzemlja, zemlje ali izven zemlje. Nu je tvoje zavetje in Hadit tvoja luč.«

Okra je skoraj zavpila vanj.

»Kaj!? O čem hudiča pa govoriš?«

»Ti dobro veš o čem, vendar si še vedno nočeš priznati, da nisi na Zemlji za prazen nič. Nalogo imaš. Opravi jo.«

»Kaj?«

»Vzemi to kot prijateljski nasvet.«

»Ampak -«

»Čas je.«

Luciano je malček sklonil glavo in se dolgo pomudil v njenih zelenih očeh, potem pa izginil kot bi nekdo rekel - puf!

Okra je še dolgo sedela na postelji in razmišljala ali ni bilo vse skupaj samo dolge sanje.

Kje je sploh meja med realnostjo in namišljenostjo? Meja med stvarnim in sanjskim svetom?

Ni vedela.

<>

DVD ŽIVLJENJA

Bojan Ekselenski

Imam se za srečnega pesjana. Bil bi skrajno nesramen do usode, ako bi trdil kaj drugega. Če ima Bog vsa življenja žanrsko porihšana v DVD kolekciji, sodim v žanr pravljic za alfa samce.

Dan se je začel z dobrim seksom in finim zajtrkom. Zatem skočim v bemfla, pritisnem na plin in makina skoči na cesto. Sem izsiljeval? Komu mar. Vse je v moči in drznosti! Odrzrim proti stolpnici Medicomerca.

Firma sama nese zlata jajca. Prodaja zdravila in medicinsko kramo javnemu zdravstvu. Foter je nekaj tisočakov porabil za kupovanje uslug pravih funkcionarjev. Ni lepšega od molže javnega sektorja s pohlepni uradniki na odločilnih mestih! Položaj lastnika takšne firme na vrhu stolpnice prinaša obilo bonitet. Vas kaj srbi firbec, kako sem se dokopal do najvišje ležeče pisarne v mestu? Pa dajmo!

Zgodba je pravljica za odrasle. Usoda mi je položaj alfa leva dostavila v zibelko. Osnovno šolo in gimnazijo sem uspešno prešprical, pregoljufal ali preprosto kupil. Na mojo srečo se je svet razdelil na predatorje in njihov plen.

Ekonomski faks je silno zabavna institucija. Ko so našli nekaj politikov s piratiziranimi akademskimi izdelki, so zategnili do amena. Seveda ni fora v tem, da s pifljanjem narediš izpit. Jaz že ne.

Našel sem obvod sistema in udobno zvozil vsa ta leta študentskega orgijanja. Znova, hvala bogu, za reven javni sektor. To ti da krila!

Diplomsko sem zbihsal iz vseh vetrov. Ravno v času absolventskega žuranja (uf, kako sem se odvadil domačinske besede čaganja) se je moj foter odločil za odhod s tega sveta. Nekega popoldneva mu je crknil disk in moja mačeha ga je sformatirala v prah. A jo je stari kurbir dobro zjebal. Z njim je, navkljub skoraj vsakoletni menjavi uradne ljubice, zdržala celih osemnajst let. Prava mati je odfrlela med angele, ko mi je bilo štiri leta. Baje se je kar zgrudila in zdravniki so rekli »game over«.

No, vrnimo se na bistvo! Firmo sem v celoti podedoval samo jaz, njegov angelski sin, in ne mačeha. Ona se je morala zadovoljiti z drobtinami. Ni boljšega darila za diplomo. Svojo diplomu sem obesil v fotrovi pisarni na vrhu stolpnice in si za tajnico pripeljal sočno fukabilno fračo. Staro sem nogiral. Sem za milfice, a ne v službenem času.

Tako sem tega dne zapeljal v garažo. V svojem zasebnem dvigalu sem se zapeljal skoraj do vrat pisarne. Tam me je že čakala moja ljubka Helenca. Oh, njen omamni vrat in odprt dekolte. Mlajck, kako slastno! Lepo po predpisih se mi je nasmehnila, vrnil sem ji nasmeh in

vstopil v svoje nebeško direktorsko svetišče.

Pred velikim steklenim oknom sem občudoval panoramo mesta. Pod mano so gomazeli ljudeki, avti in ostala prometna šara. Tako majhni so s te višine, tako drobni v svoji nepomembnosti. Občudoval sem svoj pogled na svet. Neskončna reka hitečih je brzela po svojih poteh preživetja. Nevidna roka vzvišenega programa življenja je predvajala njihove kadre nezavednega življenja. Vsak od njih je hitel za svoj mizerni lonc futra, ščepec užitka in drobci iger. Edina resna pogonska sila sveta je pohlep. Neskončen in absoluten pohlep je temeljni algoritem aplikacije življenja.

Kaj je ljubezen? Napačno vprašanje. Za koliko namočim? Poštenje? Ja, a samo z dobrim odvetnikom. Uf, kako sem se zafilozofiral! Lahko me citirate for free.

Tedaj v pisarno vstopi gruča kravatarjev in kostimark. Moji podrejeni morajo biti urejeni. Zlasti za ženske velja, nikoli v predolгих krilih. Oči sem rad spočil na paru lepих bedrc. Moje podjetje, moje želje, moj zakon. Moj trojni M.

En čez drugega govorijo in sploh ne polagajo pozornosti na mojo prisotnost. Poskušam prekiniti njihovo kruljavo prerekanje:

»Hej! Še jaz sem tukaj! Saj ste kot trop branjevcev in branjevč na sejmu!«

Šele čez nekaj trenutkov se unesejo in kadrovska direktorica malce v zadregi spregovori:

»Oprostite, nisem vas takoj videla.«

Tudi ostali se hitijo posipavati s pepelom slabovidnosti. Zamahnil sem z roko.

Sestanek se je odvijal v malce čudnem vzdušju. Vsake toliko je prihajalo do čudnosti. Tudi sam se počutil malce praznega. Nekaj je manjkalo. A kaj?

Ob uri za kosilo se spokam iz pisarne. Na hodniku sem opazil, da nihče ne polaga pozornosti na svojega boga, ki mu reže kruhek mili. Ogovorim Helenco. A ona se sploh ne odzove. Nobenega nasmeha, nobenega nastavljanja prisrčnega oprsja. Veste, joškovje je od boga za otroke, a se s tem igramo predvsem odrasli.

Hočem jo zgrabiti za golo ramo. Fak! Zgrabim v prazno. Kaj se dogaja? Poči mi film. Zakričim:

»Hej vi!«

Nič! Njet! Nobenega odziva. Vsi se delajo, kot da me ne slišijo. Oblije me pot. Kam se padel? Kakšna je to norišnica? Obstanem tam sredi vrveža odhajanja iz pisarn. Pokosi me še zadnja trohica zdrave pameti. Filip gre kar skozme. Pri devicah sveta, to je res skeri scena. V glavi se mi zvrtil. Dokončno. Začenjam izgubljeni tla pod nogami. Kje sem? Hočem v svoje svetišče. V režo vstavim kartico. Ta pade na tla. Hočem jo pobrati. Nežna roka me prehit. Helenca.

Zavzeto opazuje in tiho vzdihne:
 »Kaj tu počne šefova kartica? Grem pogledat v pisarno.«
 Kartico porine v režo in vrata se neslišno odpro. Radovedno se razgleda. Zakorakam v pisarno. Kar čez-njo sem šel. Res noro. Ona postane pozorna:

»Hm, čuden prepih.«

Sranje, direktor je zanjo prepih. Zapre vrata in ostane sam. Vsaj tako sem mislil. Obrnem se proti svojemu kraljevskemu fotelju in tam zagledam zagorelega moža v fini obleki. Med srčastimi usti in kljukasto surlo je imel tanke, brezhibno urejene brke. Skupaj s temnimi, natupiranimi, nazaj počesanimi lasmi je bil top prilika gangsterja iz tridesetih let prejšnjega stoletja.

Zmogel sem izdavit i jecljajoči:

»Kaj počnete na mojem fotelju?«

Gospod se zareži in suvereno vstane. Iz žepa potegne cigaro, jo prižge in se mi zareži:

»Naj se predstavim. Sem Elči Svet, knjižničar Knjižnice življenj.«

Dvigne se mi pritisk. Kaj počne na mojem božjem prestolu? Takoj besno odvrnem:

»Aha, vi me pa vidite in slišite. Fino. Veste, v tej pisarni se ne kadi. Kakšna gandža tu in tam gre, a tobak? Ta je za cigane in klošarje.«

Mož ravnodušno potegne dim, ga pihne in ležerno odvrne:

»Gospod, kajenje v tem prostoru je vaš najmanjši problem.«

Stopim do mize. Imel sem željo, da mahnem nekoga na gobec.

»Poklical bom varnostnike!«

Mož ostane ledeno hladen:

»Tukaj sem poslovno.«

»Potrebujete kaj za živce?« izleti iz mene. On se samo nasmehne:

»Zabavno vprašanje. Veste, v naši knjižnici je prišlo do neljube pomote. To neljubo zadevo bi vam rad vljudno razložil.«

Prekrižam roke in dvignem brado:

»In kaj se mene tiče vaša knjižnica?«

Mož prikima:

»Mogoče. Bom kratek. DVD vašega življenja žal sodi v žanr pravljice.«

»In?«

Elči ravnodušno pihne dim:

»V Knjižnici življenj ni systemske podpore za žanr pravljice, čeprav ta izhaja iz slovenske politične beznice. Vaše življenje bo izbrisano za 3, 2, 1. Zdaj! Game over!«

Fantek zre v plišasto pandico. Ravno ji obriše usteca. Tako nemarno je popapcala fantkovo jabolko.

Mamica ga poboža po laskih:

»Janez, je dovolj jedla?«

»Jaaa!« zakliče.

»Odlično!« odvrne in se zaskrbljeno zazre skozi okno. Znova jo žrejo skrbi. Kako bo ob vnovičnem znižanju že tako mizerne učiteljske plače lahko kupila dražja zdravila za triletnega sina? Golobe pa naj jedo arogantni politikanti!

<>

BENCINSKA VOJNA PODOBE PRIHODNOSTI

Vid Pečjak

Potem ko se ljudje niso več upali stopiti ven brez zaščitne maske, sta ZDA in ZDE, kasneje pa tudi VZ (Vzhodnoazijska zveza), prepovedali proizvodnjo vseh motorjev na bencinski pogon. V petih letih naj bi jo povsem opustili. Zakon je najbolj zadel avtomobile. Vozniki so jih skušali na hitro prodati, vendar jih nihče ni več kupoval. Dovoljene so bile le tri vrste: hibridni avtomobili, električni avtomobili in vodikovi avtomobili, slednje so ravno začeli izdelovati v podjetju Hidroxin. Cena teh modelov je vrtoglavo poskočila, a jih ni bilo mogoče dovolj hitro izdelovati. Ljudje so protestirali, toda vlade niso popustile. Življenje brez avtomobilov so imenovali pasje življenje. Pešci so napolnili ulice in ceste, trgovina z dvokolesi in čevlji pa je cvetela. Celo izdelovalci dežnikov in klobukov so ugotovili rast. Ker pa se segrevanje planeta ni ustavilo in se je temperatura kar naprej dvigala, so prepovedali vsakršno uporabo naftnih derivatov. Podjetje Hibridus je proizvajalo samo maloserijska modela Galaksija 1 in Galaksija 2. Ker pa je bil nakup dovoljen, so naročila prav deževala in uprave so zadovoljne ugotovile, da še nikoli v zgodovini avtomobilizma niso šla ta vozila tako množično v promet. Ko pa so meteorologi ugotovili, da se plast toplogrednih plinov v stratosferi skorajda ni stanjšala, je vlada začasno prepovedala tudi hibridna vozila, dokler ne ugotovijo njihovo škodljivost. Čeprav so potrošila vsaj še enkrat manj goriva kot klasični avtomobili, so strokovnjaki menili, da jih je še vedno preveč na cestah.

Prepoved bencinarjev je povzročila nepopisno zmedo na cestah, pločnikih, uradih, v kmetijstvu in industriji. Ljudje so v glavnem peščili. Zaradi gneče na cestah so se hitro oblikovale skupine, ki so povzročale nemire. Večina delavcev ni mogla v tovarne in uslužbencev v svoje pisarne. Uslužbenci so uradovali kar doma pri svojih računalnikih. Zaradi zmanjšane tovarne prometa je začelo v trgovinah primanjkovati robe, kmetje so ostali brez traktorjev, kosilnic in drugih poljedeljskih strojev, poleg tega niso mogli dostavljati živila v zbirna središča, rešilni avtomobili pa niso mogli reševati bolnikov in ponesrečencev. Nosečnice so rojevale doma. Ogrevanje in hlajenje prostorov so omejili. Znani novinar Josua Ivanov je napovedal, da bo v enem mesecu izbruhnila huda lakota. Črpalke za gorivo in mehanične delavnice so zapirali. Zdelo se je, da se je življenje ustavilo, čeprav so biciklisti polnili ceste s svojimi »vozili« in rolniki s svojimi rolerji.

Podjetja Hibridus, Hidroxin in Tesla pa so cvetela. Agonija je trajala sedem let, ko je število vozil na cestah za silo spet naraslo, a še zdaleč ni doseglo nekdanjega sijaja. V tem času so ta tri podjetja postala vodilna na svetu, četudi se je pojavilo nekaj novih in manjših. Obetal se jim je prav neverjeten dobiček.

V Hibridusu so se sestali delničarji in managerji podjetja in njegovih podružnic, da bi določili nadaljno proizvodnjo hibridnih vozil. Inovator Jimi Nendel je bil proti širjenju proizvodnje, češ da se bo sedanji boom prej ali slej ustavil.

»Odpirajo se nova podjetja hibridov in drugih brezkarbonski vozil, dosedanja pa so že dosegla mejo svojih zmogljivosti,« je razložil svoje stališče.

»To preprosto ne drži!« je ugovarjal svetnik Natlačen. »Mi lahko še dolgo širimo svoj program. Če postanemo edini, ne bo mogel nihče zaustaviti našega razvoja.«

Vodja varnostne službe Karel Kos pa je predlagal, naj pritisnejo na konkurenčna podjetja Hidroxin in Tesla in tem postanejo glavni in največji proizvajalci motornih vozil v federaciji.

»Ali lahko poveste, kako? Kaj pomeni pritisk? Ali naj konkurenco kar postrelimo?« je ugovarjal Nendel.

Vendar mu Kos ni odgovoril. Dejal je samo, da obstajajo sredstva.

Čeprav je bila večina uprave podjetja proti zmanjšanju proizvodnje, so začasno zavrla prehitro rast. Varnostnik Kos pa je rovaril naprej. Za vogali je ščuval delničarje in člane uprave, naj ne popustijo. V časopisu Gospodarstvo je objavil dolg članek, v katerem se je potegoval za širitev.

»Takšna priložnost se dogodi samo enkrat v stoletju,« je napisal. »Morda tisočletju. Ne smemo je izpustiti.«

Veliko razburjenje je vladalo tudi v obeh konkurenčnih podjetjih. A so v obeh pričakovali nadaljnji boom in zato so sklenili, da ne bodo zmanjšali proizvodnje.

»Ko so pred dvesto leti zavozili po cestah prvi električni avtomobili, so jim proizvajalci prerokovali nebrzdani vzpon,« je dejal upravnik podjetja Tesla. A so že po nekaj letih zginili s ponudb.«

»To je bila zarota naftne in avtomobilske industrije!« je vzkliknil razvojniki Galien. »Niso jih prodajali, ker jih niso imeli. Berite slavni članek z naslovom -Zakaj je propadel električni avto?-, ki ga dobite na internetu. Ker je razvoj bencinarjev obetal večji dobiček. To je danes jasno kot beli dan.«

Podobne polemike so tekale tudi v podjetju Hidroxin.

»Vodikovi avtomobili so šele na začetku svojega vzpona!« je vpil direktor podjetja Didek Steinberg na seji uprave in delničarjev.

»Prihodnost pa je naša! Pogon na vodikovo gorivo bo najcenejši in goriva ne bo nikoli zmanjkalo. Nova metoda pridobivanja vodika iz vode odpira vrata v 22. stoletje. Samo tisti, ki bodo stopili čez njegov prag, bodo uspeli!«

Medtem so potrebe po novih vrstah vozil rasle. Veliki

proizvajalci so z nizkimi cenami spodnesli manjše in kazalo je, da se rast nikoli ne bo ustavila.

Nekega dne sta vstopili skozi vrata direktorja Steibergja dve osebi, povsem povprečni na pogled. Po dolgih in nepotrebnih govorancah o prednostih in pomanjkljivostih novih vozil sta ponudila gospodu Steibergju deset milijonov weltov, če zaustavi ali vsaj omeji proizvodnjo vodikovih avtomobilov. Steiberg je sprva nasprotoval, a tujca sta kmalu prešla na dvajset milijonov. Direktor je osupnil. Tolikšnega denarja ne zasluži celotni upravni odbor v letu dni. Toliko ne prinese niti ves letni dobiček podjetja. Ko sta ponudnika dvignila vsoto še za nekaj milijonov, je odgovoril:

»Bom poskusil, vendar ne obljubljam. Denar bom moral deliti z drugimi člani uprave.«

Nedolgo zatem sta se ponudnika oglasila tudi v podjetju Tesla. Najprej sta z ultradetektorjem pregledala opremo v sprejemnici, nato pa ponovila predlog, ki ga je bil prej sprejel direktor Steinberg.

»Ne bo šlo!« je nasprotoval direktor Boy. »Naša proizvodnje se nemoteno širi in nimamo nobenega vzroka, da prenehamo. Električna je tudi najcenejša in vozniki se je nikoli ne bodo odrekli.«

Ponudnika sta še dolgo vztrajala pri svoji ponudbi, ki sta ji rekla »predlog«, toda direktor ni popustil. Začela sta groziti, češ da obstajajo še drugi načini prisile, a zaman. Boy je ostal trden kot granitna skala. Tudi za večje vsote ni popustil.

»Sicer pa ne odločam samo jaz. Prepričati bi moral člane uprave, za katere pa sem prepričan, da bodo predlog zavrnil.«

»Ne bodo, če bo direktor zanj,« je rekel eden od pogajalcev. »Poleg tega si boste dobiček delili. Imamo prakso.«

Vendar Boy ni popustil.

»Ne in ne,« je ponavljal.

Ko sta pogajalca poparjena odšla, je poklical vodjo varnostne službe in mu poveril varovanje upravne stavbe.

»Ne bi rajši poklicali policijo?« je vprašal glavni varnostnik.

»Policiji ne zaupam,« je odgovoril direktor Boy. »Podjetje bomo branili sami.«

Razporedili so varnostnike po vseh glavnih točkah. Ker jih ni bilo dovolj, so dodali najbolj vnete delavce, ki so se bali za svoje plače, ker so bile razmeroma dobre in delovni pogoji zadovoljivi.

Vendar napadalcev ni bilo. Varnostniki so pretepli nekega sprehajalca, ki se je potikal v bližini stavbe, a se je izkazalo, da je nedolžen. Varnostniki so varovali upravno stavbo še nekaj dni, potem so jih odpustili.

Kmalu za tem je TV sporočila, da dosedanji ukrepi niso delovali in da temperatura planeta še vedno narašča. Zato je vlada prepovedala tudi hibridne avtomobile, ki so še vedno spuščali nekaj škodljivih izpuhov, predvsem ogljikov monoksid in dim v okolje, čeprav veliko manj kot klasični bencinarji.

V podjetjih Hidroxin in Tesla so se oddahnili.

»Če je konec dober, je vse dobro,« je dejal direktor Boy, ko je zvedel za ukaz.

<>

GOLAZEN

PODOBE PRIHODNOSTI

Vid Pečjak

Zvečer je na TV govoril predstojnik biološkega inštituta dr. Dragan Olivier. Med drugim jer rekel:

»Zaradi toplotnega segrevanja Zemlje so se začele žuželke z juga seliti na sever. Prihajajo ščurki in komarji, ki jim topla klima dobro dene, najbolj nevarni pa so pajki, zlasti tarantula in črna vdova, ki že dolgo bivata ob sredozemski obali, zdaj pa sta preselili tudi na toplejše plaže na severu. Hudo nevarni so tropski skorpijoni, ki se skrivajo pod kamni na dvoriščih bivališč.«

V TV oddaji so napovedali, da se bo mrčes hitro razmnoževal, ker tukaj nima svojih naravnih sovražnikov.

Družina Jožefa Steinberga se je že nekaj časa otepala golazni, ki je vdiral na dvorišče in vrt, da o nevarnosti v gozdovih in na obalah ne govorimo. Najbolj nadležni so bili ščurki. To niso bili ščurki domače pasme, nedolžni Rusi in Švabi, ki so nekdanj nadlegovali prebivalce, a se jih ni bilo težko znebiti. Tropski ščurki so bili veliki tudi do pet centimetrov, imeli so krila, tako da so v rojih letali po zraku in se usedali na tla pri hišah in tekali sem ter tja, dokler se niso skozi špranje zmuznili v stavbe.

Otroka Dani in Jona sta jih pobijala z mušjimi tolkači in kadarkoli sta katerega zadela, se je slišal pok. Pobite ščurke zjutraj ni bilo več, pospravile so jih drobne mravlje, ki so prav tako lezle naokrog in nadlegovale prebivalce. Steinbergerjeva otroka sta vsak večer pobila na desetine ščurkov, a to ni zaleglo. Stara mati Jona jih je našla v posteljah in celo v hladilniku.

Še huje je bilo na tržnicah in v živilskih trgovinah. Ščurki so pregrizli plastične ovojnice in pojedli dobršen del živil. Lezli so celo po konzervah, a na srečo vanje niso prodrli. Največjo škodo pa so naredili na zelenjavi. Težko je bilo najti koren, ki ni bil obglodan, solato, ki ni bila obgrizena in kapusnice, ki ni kazala reber.

Nič bolj blagohotni niso bili oblaki komarjev in roji hišnih muh. Silili so v stavbe in pomagalo je samo zatesnitev oken. Zaradi komarjevih pikov so nekaj ljudi odpeljali celo v bolnico.

V televizijski oddajah so kopalce svarili pred nevarnim pajkom. Zdravniki in biologi so ga v oddaji Napa-dalec iz zasede opisali takole:

»Črna vdova je najbolj strupen in zelo razširjen evropski pajek, ki vam lahko povsem pokvari brezskrbne počitniške dni. Nekdanj je živel le na južnih obalah Sredozemskega morja, zdaj pa se je preselil tudi bolj na sever, na jadransko in črnomoško obalo, odkrili pa so ga tudi na portugalski in kanalski obali ter celo v Britaniji. Strupena je samo samica, ki je dolga kakih pet centimetrov, njen zadek pa meri približno poldrugi centimeter. Ima osem nog in je svetleče črne barve. Na kroglastem zadku ima kakih trinajst rdečih pik. Samica črne vdove po parjenju samca poje. Živi največkrat v gozdu, v kletih in na travnikih, pogoste tudi okoli hiš in na plažah v naravi.«

Toda Steinbergi se niso zmenili za svarila. Tako kot drugi prebivalci se jih niso bali, prepričani, da njih ne bodo napadle. Oče Jožefa pa je dejal:

»Ne samo pajkulje, tudi nas morijo žene, čeprav bolj prefrigano in počasneje.« Zaradi teh besed gospa Steinberg ves dan ni govorila z njim.

V vročih poletnih dneh je Steinbergova družina s štirimi otroki pogosto odhajala na obalo, da se v morju razhladi in pretegne ude.

Sedemletni Dani je z zadovoljstvom ugotovil, da na obali skorajda ni ščurkov in mravelj. Nekega popoldneva se je vlegel na brisačo zraven travnate ruše. Nenadoma je zavpil in skočil pokonci. Oče in mati sta zagledala na stegnu majhno krvavo piko, podobno piku rdeče mravlje, sestra Jona pa je odkrila črnega pajka, ki je skušal pobegniti po mivki pobegniti.

»Joj!« je dejala mati, »črna vdova.«

Prvi hip Dan ni čutil bolečine. Samo bleda rdečica okoli pika je pričala, da ga je pičila kaka strupena žuželka. Kmalu pa se je stanje spremenilo. Po kakih desetih minutah je Boy začutil bolečine v udih, ki so se

hitro širile po vsem telesu. Pojavili so tudi krči v mišicah, v trebuhu pa je čutil napetost. Težko se je postavil na noge in shodil. Kasneje se je začel sliniti, šlo mu je na bruhanje, bolela ga je glava in in oblival ga je znoj. Okončine so bile delno paralizirane in težko je diha. Oče Jožefa mu je potipal čelo in ugotovil zvišano temperaturo.

Družina se je silno prestrašila. Pristopil je neznan kopalcalec in dejal, da je zdravnik. Ogledal in otipal je dečka in z mobijem naročil rešilni avto. Danija pa so položili na nosila in ga odpeljali v najbližjo bolnico. Jožefa se je odpeljal z njim. V ambulanti so mu vbrizgali protistrup in dežurni zdravnik je dejal:

»Kmalu mu bo odleglo. Naj leži v postelji kak dan ali dva, dokler se ne bo počutil normalno. Drugič pa se na obali izogibajte travnatim rušam, pesku in zemlji. Vaš sin je v tem tednu že tretji bolnik, ki ga je pičila črna vdova.«

Obljubil je, da bodo odšli na obalo razkuževalci na obalo in poškopili s strupom gnezda tega nevarnega pajka. Dani je ostal v bolnišnici samo dva dni. Naslednjega dne je čutil bolečino le v stopalih in vekah, tudi dihal je težko, tako da ga je oče nosil na ramenih po hiši in dvorišču. Po petih dnevih je povsem okreval.

Ker razkuževalcev na obalo ni bilo, so se Steinbergi sami odločili za poseg. Odpravili so se na obalo in s tolkačem pobijali pajke. Prvega dne so jih pobili sedem, drugega štiri in tretjega dva. Dan jih je ponosno zmetal na kup in razkazoval kopalcem. Zraven je zapičil tablico z napisom:

»Črne vdove. Lahko vas umorijo.« Nekaj dečkov mu je pomagalo na lovu, tako da so jih odstranili še sedem.

V naslednji tednih so jih pajki pustili pri miru in mati Jona je dejala, da so se potuhnili. Toda že čez mesec dni so jih ponovno odkrili, tokrat na domačem dvorišču in bližnjem travniku. Dani ga je našel celo v kleti in Steinbergi so se prestrašili. Lahko pičijo še koga in mu zagrenijo življenje.

Sosed David se je zato odselil in tudi Jožefa je začel razmišljati o odhodu. Po internetu je začel iskati novo hišo. Odkril jo je pod planinami in ko so si jo Steinbergi ogledali, so se odločili za nakup. Po selitvi so povabili nove sosede na piknik. Dan je pekel ribe in izbrano mesnato zelenjavo. Sosed Izak pa je dejal:

»Okolje je prijetno in sosedi so prijazni. Boljših si ne

bi mogel želeti. Vendar nas motijo veliki škorpioni, ki kar mrgolijo po naših hišah.«

Steinbergi so se plaho spogledali.

»Nesrečam lahko bežiš, a ne ubežiš,« je pripomnil Jožefa, Dani pa je vprašal:

»Kaj pa pajki?«

Sosed je odgovoril:

»Ti niso nevarni. Še nihče se ni ujel v njihovo mrežo.«

»Razen komarjev,« je dodala njegova žena Rahela.

»Na srečo pa nismo komarji.«

»Samo da ni pajkov!« je zaključil Dani.

»Ne, pajkov nimamo,« je odvrnila Rahela, »in se jih nič ne bojimo.«

Steinbergi so že takoj po prihodu v novo hišo videli na steni škorpiona, a ga niso vzeli resno. V TV oddaji pa je nek strokovnjak dejal:

»K nam vdirajo nevarni škorpioni vrste *Androctonus Australis* in *Leirus Quinquestriatus*, ki sicer živijo v Severni Afriki, topla klima pa jih je privedla tudi v Evropo. Ti so nevarnejši in včasih celo smrtno nevarni. Zlasti otroci, srčni bolniki in stari ljudje so občutljivi za njihove pike. Razmnožujejo se hitro, samica znese tudi do 90 jajčec. Najrajši se zadržujejo v bivališčih. Niso napadalni in če dregneš vanje, se naredijo mrtve. Dotik z roko pa ima resnejše posledice.«

Odtlej Steinbergi niso imeli več miru. Neprestano so odkrivali nove in nove škorpione in mati je enega našla celo na obrazu speče hčerke.

Jašubeg en Jered

novice iz Drugotnosti

ZADNJA STRAN

VITEZI IN ČAROVNIKI
www.vitezicarovniki.com

JAŠUBEG EN JERED
NOVICE IZ DRUGOTNOSTI
www.drugotnost.si

DRUŠTVO ZVEZDNI PRAH
www.zvezdni-prah.si

DRUŠTVO PRIZMA
www.prizma.si

TOLKIENOVO DRUŠTVO GIL-GALAD
www.drustvogil-galad.si

FUTURUM
www.futurum.si

VODNIK PO ZF
vodnik-zf.info

MARA R. SIRAKO
www.marasirako.info

MARTIN VAVPOTIČ
martinvavpotic.wordpress.com

BOJAN EKSELENSKI
www.pisatelj.net

ANDREJ IVANUŠA
www.andros.si

MIHA REMEC
www.miha.remec.si

MIHA MAZZINI
mihamazzeni.com

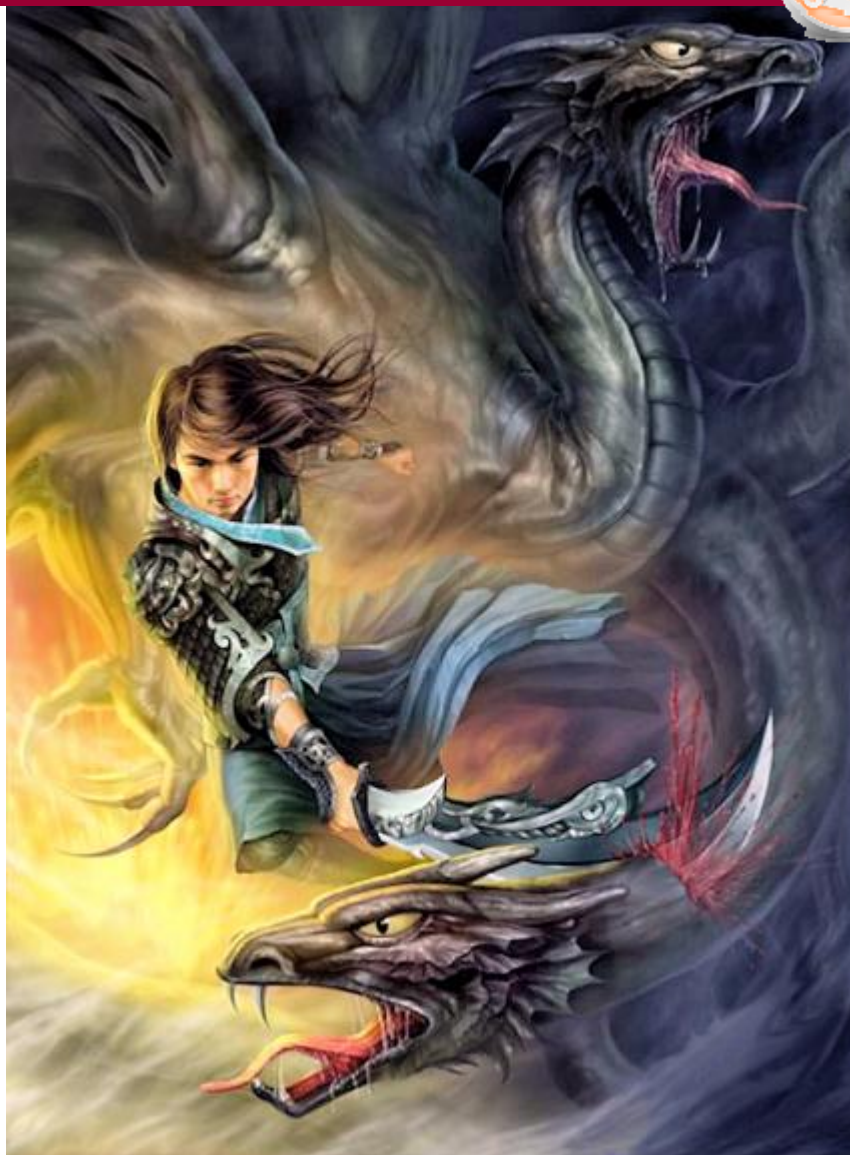
MIKI MUSTER
www.muster.si

IVAN SIVEC
www.ivan.sivec.net

VID LEGRADIČ
www.vtine.org/nr.html

SLOVENSKA WIKIPEDIJA
sl.wikipedia.org/wiki/Slovenska_znanstvena_fantastika

2ND SI.CON 2013

V drugo bo bolje!

Drugi SI.CON - slovenska konvencija ZF&F&H bo predvidoma 9. in 10. novembra 2013 v Mariboru. Lokacija konvencije bo znana v septembru in jo bomo objavili v naslednji številki Jej.

Kaj lahko pričakujete?

Načrtujemo srečanje ljubitelj fantastike, znanstvene fantastike in grozljivk s slovenskimi avtorji tovrstnih zgodb in romanov. Pripravljamo zanimiva predavanja in vsaj eno delavnico.

Rezervirajte si čas in pridite na konvencijo!